

Sretan Uskrs!

NADBISKUPOVA USKRSNA ČESTITKA

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice i dragi Kristovi vjernici!

*"Ovo je dan što ga učini Gospodin:
kličimo i radujmo se u njemu!"*

(Ps 118, 24)

"Gospodin doista uskrsnu!"

(Lk 24, 34)

*Ovo je najradosniji dan čitave godine jer
"Vođa živih pade tada i živ živcat opet vlada!"*

(Posljednica Mise na dan Vazma)

Tako uskrsno bogoslužje sažimlje najvažniju poruku čovječanstvu već dvadeset stoljeća. Crkva je neumorno prenosi svakom pokoljenju vjernika. Želi je navijestiti s novim žarom čovjeku našega vremena. Želi da je svijet upozna i prihvati.

Uskrsnuće je prije svega potvrda onoga što je sam Krist činio i naučavao. Sve istine pa i one najnedostupnije ljudskom duhu, nalaze svoje opravdanje, ako je Krist uskrsnuvši dao konačni dokaz svoje božanske vlasti koji je bio obećao (KKC, 651). Uskrsnuće Kristovo jest ispunjenje obećanja Staroga zavjeta o njemu. Uskrsnuće je također potvrđena istina božanstva Isusova. Za nas, njegove vjernike, višestruki je učinak Kristova uskrsnuća: otvara nam pristup u novi život "da - kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života" (Rim 6, 4). Uskrsnuće ostvaruje posinovljenje kojim ljudi postaju braćom Kristovom. Na koncu, Uskrsnuće Kristovo i sam uskrsli Krist jest počelo i izvor našega budućeg uskrsnuća.

Uskrsli Krist će moći kazati: "Evo, sve činim novo!" U toj novosti moguće je izmijeniti staroga čovjeka, oblikovati novo društvo, stvarati novi svijet otvoren Božjoj budućnosti - zalogu ostvarenja ljudskih težnji za srećom. Živom vjerom u uskrslog Gospodina živimo poruku nade za čovjeka i čovječanstvo.

Želim svima radostan i blagoslovljen Uskrs!

Vaš

nadbiskup Ivan

Zadar, Uskrs, 1997. godine

- Nadbiskupski Caritas pred novim zadacima 125
- Materijalno obnavljanje u Zadarskoj nadbiskupiji u 1996. 128
- Rad Ekonomata - komplementarnost i subdijarnost 129
- 5. Ususret Velikom jubileju 2000.
 - Ususret Velikom jubileju 2000. godine od utjelovljenja našega Gospodina Isusa Krista (M. Bolobanić) 131

Odredbe

1. Odredbe

- Misna tablica 135
- Veliki tjedan - bogoslužje vazmenog trodnevlja 135
- Veliki četvrtak - misa posvete ulja 136
- Veliki petak - namjenska milostinja 136
- Nedjelja Dobroga Pastira - molitveni dan za duhovna zvanja 137

2. Razrješenja i imenovanja 138

3. Program mjesečnih rekolekcija za redovnice u 1997. 138

4. Nadbiskupski pastoralni pohodi župama 140

5. Sakrament sv. potvrde po župama 140

Vijesti i događaji

- Posveta crkve u Nadinu 142
- Velika tradicionalna proslava blagdana sv. Stošije 146
- Osnovani križari u Starigradu-Paklenica 149
- Bili smo sa sjemeništarcima 149
- Velebno zadarsko hodočašće Svetom Ocu 151
- Blagoslov zvona u Briševu 154

Zvona naših porušenih crkava

- Nadin 155

Kronika 159

Naši pokojnici

- In memoriam - Marica Gržanov 166

Nove knjige 167

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE - Službeni vjesnik Nadbiskupije zadarske. Izdavač: Nadbiskupski ordinarijat Zadar, Zeleni trg 1. Uređuje: uredničko vijeće. Odgovorni urednik: msgr. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, Zeleni trg 1, 23000 Zadar, tel. 315-712, fax 316-299. Tisak: WA GRAF, Dragutina Domjanića 20, 23000 Zadar. Datum ulaska u tisak: 13. 3. 1997.

SADRŽAJ

Nadbiskupova uskrсна čestitka	64
Nadbiskupova riječ	
A mi smo mislili...	65
Sveta Stolica	
Papina poruka za Dan zavjetovanog života	66
Papina poruka za 34. svjetski dan molitve za zvanja	69
Papina poruka za 12. svjetski dan mladih	73
Hrvatska biskupska konferencija	
Ugovori između Svete Stolice i Republike Hrvatske:	
- o suradnji na području odgoja i kulture	77
- o pravnim pitanjima	81
- o dušobrižništvu katoličkih vjernika, pripadnika oružanih snaga i redarstvenih službi Republike Hrvatske	85
Novi biskupi	88
Čestitka o. Nadbiskupa mons. Marinu Srakiću	89
Zadarska nadbiskupija	
1. Proslava blagdana svete Stošije	
- Radioporuka o. Nadbiskupa o blagdanu sv. Stošije	90
- Homilija mons. Ivana Prende na proslavi blagdana sv. Stošije Kršćanstvo je životno svjedočanstvo	91
2. Svećenička rekolekcija u siječnju	
- Aktualnost Isusa Krista (A. Mateljan)	94
3. Zadarsko hodočašće Sv. Ocu Ivanu Pavlu II. prigodom 600. obljetnice Generalnoga učilišta dominikanskoga reda	
- Pozdravni govor mons. Ivana Prende na svečanoj audijenciji	102
- Govor Sv. Oca Ivana Pavla II. hodočasnicima iz Zadra	104
- Homilija mons. Marijana Oblaka u Hrvatskom zavodu sv. Jeronima Bogoljubno i domoljubno	106
- Zahvale Sv. Ocu i Pontifikalnoj palači	108
4. Godišnja skupština prezbitarija Zadarske nadbiskupije - dnevni red	110
- XXVI. godišnja skupština prezbitarijata Nadbiskupije zadarske	112
- Zapisnik XXV. svećeničke skupštine	117
- Izvješće o radu Sjemeništa i škole 1996.	118
- Sjemenište i rad za duhovna zvanja	120
- Visoka teološko-katehetska škola u Zadru	122

NADBISKUPOVA RIJEČ

A MI SMO MISLILI...

Te riječi nas neodoljivo podsjećaju na razgovor dvojice razočaranih Isusovih učenika koji su išli s uskrsnim Isusom na putu iz Jeruzalema u Emaus. Oni su, naime, tužni izgovorili Isusu: "Mi smo se nadali da će on osloboditi Izraela, a evo već su tri dana kako se to dogodilo" - da je Isus osuđen na smrt i raspet (Lk 24, 21). Očito je da su se prevarili u svojim nadama, ali ne Isusovom krivnjom nego svojom. Oni su lijepo stvarali svoju sliku o Isusovoj novoj osobi, o njegovu poslanju i njegovu završetku. U Božji stil djelovanja spada da se ne završi onako kako čovjek, često, zamišlja. Na našu sreću!

Među one koji o svom putu, radu, konačno i o životu znadu ponoviti "...a mi smo mislili..." spadamo i mi svećenici. Zašto ne, pa i mi smo ljudska bića. Tako smo još za teških dana ratnih kušnji mislili kako će hrvatsko društvo, oslobođeno polstoljetnog tlačenja, u oslobođenoj domovini brzo razviti sve svoje pozitivne energije - duhovne i intelektualne - i krenuti brzim koracima prema svom novom naličju. A nismo mislili da je izranjeno dublje u svim porama svoga bića nego što se može i pretpostaviti. Isto tako, mislili smo i nadali se da ćemo kao Crkva u novim povijesnim okolnostima, cijenjena i poštovana od svih poradi svojih povijesnih zasluga, starih i najnovijih, bez nekih ozbiljnih poteškoća moći djelovati u zadanom času. A nismo se sjetili koliko otpora nas čeka u svakom čovjeku, koliko u nekim centrima moći i u nekim strukturama društva. Nije, međutim, ni rijetko među nama svećenicima shvaćanje kako ćemo relativno lako proći u svom osobnom, duhovnom i tjelesnom životu, kao i u svom poslanju, među ljudima. Pouzdajemo se često u svoje znanje, u dar kontaktiranja s ljudima, u dobra prijateljstva s poznatima i moćnima, u svoj utjecaj na ljude. Zaboravljamo međutim da to nije i redovito ne može biti put Isusovog učenika do uspjeha. Isus do toga nije puno držao. Naprotiv, Učiteljeva riječ izgubljenoj dvojici iz Emausa, premda tvrda, neodoljivo nas stavlja pred Isusovu i našu istinu. Ona ostaje jedina istina za sve, i za nas! "O bezumni i srca spora da vjerujete što god su proroci navijestili! Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi i uđe u svoju slavu?" (Lk 24, 25). To je Isusova istina. To je i naša istina.

Uskrs se može dogoditi samo poslije križa i Golgote.

Sretan Vam Uskrs!

Nadbiskup

SVETA STOLICA

PORUKA PAPE IVANA PAVLA II. za Dan zavjetovanog života, 2. veljače 1997.

"Uzdam se da će ovaj Dan molitve i razmišljanja pomoći pojedinim Crkvama u većem vrednovanju dara zavjetovanog života i odmjeravanju s njegovom porukom, kako bi se iznašla pravedna i plodonosna ravnoteža između djelovanja i kontemplacije, molitve i kršćanske dobrotvorne ljubavi, zauzetosti u povijesti i eshatološke težnje." Tim se riječima Ivan Pavao II. obraća članovima instituta zavjetovanog života i Zajednicama apostolskog života prigodom "Svjetskoga dana zavjetovanog života", koji će biti proslavljen po prvi put 2. veljače. Sveti će Otac toga dana, na blagdan Prikazanja Gospodinova u hramu, predvoditi svečano euharistijsko slavlje u bazilici sv. Petra, u kojem će sudjelovati redovnice i redovnici iz čitavog svijeta. Tekst njegove poruke za taj Dan prenosimo u cijelosti.

Časna braćo u biskupstvu,
predrage zavjetovane osobe!

1. Proslava "Dana zavjetovanog života", koja će se održati po prvi put 2. veljače, želi pomoći cjelokupnoj Crkvi kako bi sve više vrednovala svjedočanstvo osoba koje su izabrale nasljedovanje Krista izbliza pomoću življenja evanđeoskih savjeta, te istovremeno zavjetovanim osobama želi biti prikladnom zgodom za obnovu nakana i oživljavanja osjećaja koji trebaju nadahnjivati njihovo darivanje Gospodinu.

Pobude za ustanovljenje "Dana zavjetovanog života"

2. Svrha takvog dana je stoga trostruka: u prvom redu, on odgovara intimnoj potrebi svečanijeg slavljenja Gospodina i zahvaljivanja za veliki dar zavjetovanog života, koji obogaćuje i razveseljuje kršćansku zajednicu mnogostrukošću svojih karizmi i svojim plodovima izgradnje tolikih života koji se potpuno daruju zbog Kraljevstva. Nikad ne smijemo zaboraviti da je zavjetovani život, i prije nego što je ljudsko nastojanje, dar koji dolazi odozgo, zauzimanjem

Oca, "koji privlači k sebi svoje stvorenje posebnom ljubaviju glede posebnog poslanja" (ondje, br. 17). Taj pogled s posebnom naklonošću duboko dira srce pozvanoga, koji potaknut Duhom Svetim staje na Kristove tragove, u posebnom obliku nasljedovanja, u prihvaćanju evanđeoskih savjeta čistoće, siromaštva i poslušnosti. Divan dar!

"Što bi bilo od svijeta, kada ne bi bilo redovnika?", s pravom se pita sveta Terezija (*Libro de la vida*, p. 32, 11). Evo pitanja koje nas prisiljava na neprestano zahvaljivanje Gospodinu koji tim posebnim darom Duha nastavlja poticati i podupirati Crkvu u njezinu zauzetom hodu u svijetu.

3. U drugom redu, ovaj Dan ima svrhu promicanja znanja i poštovanja prema zavjetovanome životu od strane svekolikog naroda Božjega.

Kao što je Sabor istaknuo (usp. *Lumen Gentium*, br. 44), a i ja sam potkrijepio u navedenoj apostolskoj pobudnici, zavjetovani život "vjemije obnaša i trajno predstavlja u Crkvi oblik života koji je prihvatio

NOVE KNJIGE

1. Dr. Bernardin Škunca: **BOGOSLUŽJE U ŽUPNOJ ZAJEDNICI**. Načela i pravila za pripremanje liturgijskih slavlja, Hrvatski institut za liturgijski pastoral, Zadar, 1997.
2. Antun Badurina: **ZAVJETRINA NA VJETROMETINI**, Riječ za dobar dan. Teovizija, Zagreb, 1997.
3. Ivan Cindori: **DODI I VIDI**. Duhovne vježbe, Zagreb, 1997.

NAŠI POKOJNICI

IN MEMORIAM - MARICA GRŽANOV

Dana 13. siječnja 1997. godine preminula je u svom domu u Sutomišćici, na otoku Ugljanu, Marica Gržanov, rođena Grgurev, majka našeg svećenika don Marija Gržanova, župnika Molata, Brgulja, Zapuntela i Premude. Pokojnica je rođena 7. ožujka 1913. godine u Sutomišćici i u braku s Gržanov Vicom imala četvero djece. Pokopana je u Sutomišćici, 14. siječnja 1997., u predvečerje blagdana svete Stošije, mučenice. Misu zadušnicu i sprovodne obrede vodio je mons. Ivan Pređa, nadbiskup zadarski, uz sudjelovanje velikog broja svećenika. Plod njenog skromnog kršćanskog i molitvenog života kojim je grijala živote svoje obitelji, svakako je i zvanje sina Marija, kojega je kao svećenika darovala našoj Crkvi. Gospodin joj bio nagradom i zamilovao je vječnom radošću na nebesima. Počivala u miru!

L. M.

Isus, najviši posvećenik i Očev misionar za njegovo Kraljevstvo, i predložio ga učenicima što su ga slijedili" (*isto tamo*, br. 22). On je, dakle, posebni i živi spomen njegova sinovstva kojem je Otac jedina Ljubav - eto njegovoga djevičanstva; koji u njemu nalazi svoje isključivo bogatstvo - eto njegovoga siromaštva; i u volji Očevoj ima "hranu" kojom se hrani (usp. *Iv 4, 34*) - eto njegove poslušnosti. Taj oblik života, koji je Krist prigrlio a zavjetovane ga osobe posebno ponazočuju, jest od velike važnosti za Crkvu, koja je pozvana da u svakome svome članu živi istu težnju prema svemu Božjemu, slijedeći Krista u svjetlu i moći Duha Svetoga.

Život posebnoga zavjetovanja, u svojim mnogostrukim izričajima, na taj je način u službi kršćeničkog posvećenja svih vjernika. U kontemplaciji dara zavjetovanoga života, Crkva molitveno promišlja o svome prisnom pozivu pripadanja samo svojemu Gospodinu, željna da u njegovim očima bude "bez ljage i nabora ili čega takva, nego da bude sveta i bez mane" (*Ef 5, 27*).

Stoga je dobro shvatljiva prigoda posebnoga Dana koji bi trebao poraditi da se o nauku o zavjetovanome životu šire i dublje promišlja i da ga usvoje svi članovi naroda Božjega.

4. *Treća pobuda* tiče se izravno zavjetovanih osoba, pozvanih na zajedničko i svečano slavljenje divota koje je Bog u njima izvršio, kako bi otkrile jasnijim pogledom vjere zrake božanske ljepote koje Duh širi u njihovu obliku života i kako bi si živo posvijestili njihovo nezamjenjivo poslanje u Crkvi i svijetu.

Uronjenima u svijet koji je često nemiran i rastresen, zahvaćenima ponekad gorućim zadaćama, i zavjetovanim će osobama pomoći jedna takva godišnja proslava Dana, kako bi se vratile na izvore svoga zvanja, prosudile o vlastitom životu, potvrdile zauzetost vlastitog zavjetovanja. Na taj će način moći radosno svjedočiti muškarcima i ženama našega vremena, u različitim prilikama, da je Gospodin Ljubav koja je u stanju ispuniti srce čovje-

kovo. Doista je žurno da se zavjetovani život sve više očituje kao "pun radosti i Duha Svetoga", da se poletno otisne putevima poslanja, potvrdi snagom življenog svjedočanstva jer "suvremeni čovjek radije sluša svjedoke od učitelja, ili ako sluša učitelje čini to stoga što su svjedoci" (*Evangelii nuntiandi*, br. 41).

Blagdan Prikazanja Gospodinova u Hramu

5. Dan Zavjetovanog života bit će proslavljen na blagdan spomena Isusova prikazanja u hramu, kojeg su učinili Josip i Marija "da ga prikažu Gospodinu" (*Lk 2, 22*).

U tom evandeoskom prikazu objavljuje se otajstvo Isusa, posvećenika Očevoga, koji je došao na svijet vjerno ispuniti njegovu volju (usp. *Heb 10, 5-7*). Šimun ga posvećuje kao "svjetlo na prosvjetljenje naroda" (*Lk 2, 32*) i proročkom riječju naviješta najviše Isusovo žrtvovanje Ocu, te njegovu konačnu pobjedu (usp. *Lk 2, 32-35*). Prikazanje Isusovo u Hramu na taj način predstavlja rječitu sliku potpunog darivanja vlastitog života za sve one koji su pozvani životom ponoviti u Crkvi i svijetu, putem evandeoskih savjeta "karakteristične crte Isusa - djevičanskog, siromašnog i poslušnog" (*Vita consecrata*, br. 1). Prikazanju Isusovu pridružuje se Marija, Djevica Majka koja u Hram dovodi Sina da ga prikaže Ocu, dobro ocrta lik Crkve koja nastavlja prinositi svoje sinove i kćeri nebeskom Ocu, pridružujući ih jedinstvenoj žrtvi Kristovoj, koji je izvor i uzor svakog posvećivanja u Crkvi.

Već nekoliko desetljeća, u rimskoj Crkvi i u drugim biskupijama, blagdan 2. veljače gotovo spontano ujedinjuje oko Pape i biskupijskih pastira brojne članove instituta zavjetovanoga života i zajednica apostolskog života, kako bi zajednički očitovali, u zajedništvu s cjelokupnim narodom Božjim, dar i zauzetost svoga poziva, mnogostrukost karizmi zavjetovanog života i njihovu posebnu nazočnost unutar zajednice vjernika.

Priželjkujem da se to iskustvo proširi na svekoliku Crkvu kako bi proslava Dana zavjetovanog života okupila zavjetovane osobe zajedno s drugim vjernicima kako bi s Djevicom Marijom opjevali divote koje čini Gospodin u tolikim svojim sinovima i kćerima i kako bi očitivali svima da je stanje "naroda njemu posvećenoga" (Pnz 28, 9), stanje svih koje je otkupio Krist.

Očekivani plodovi za poslanje cjelokupne Crkve

6. Predraga braćo i sestre, dok povjeravam majčinskoj Marijinoj zaštiti ustanovljenje današnjeg Dana, od srca želim da donese obilne plodove za svetost i poslanje Crkve. Neka u kršćanskoj zajednici osobito pomogne rastu poštovanja prema zvanjima posebnoga posvećenja, stalnom jačanju molitve kako bi kršćanska zajednica ta zvanja dobila od Gospodina, te da bi u mladima i obiteljima sazrijevala velikodušna raspoloživost prema prihvaćanju tog dara. Bit će to na boljitak crkvenog života u njegovoj cjelokupnosti i iz toga će nova evangelizacija crpiti snage.

Uzdam se da će ovaj Dan molitve i razmišljanja pomoći *pojednim Crkvama* u većem vrednovanju dara zavjetovanog života i odmjeravanju s njegovom porukom, kako bi se iznašla pravedna i plodnosna ravnoteža između djelovanja i kontemplacije, molitve i kršćanske dobrotvorne ljubavi, zauzetosti u povijesti i eshatološke težnje.

Djevica Marija, koja je imala najvišu povlasticu prikazivanja Ocu Isusa Krista, njegova Jedinorođenog Sina, kao čiste i svete žrtve, neka nam priskrbi da budemo trajno otvoreni i gostoljubivi prema velikim djelima koja On ne prestaje činiti za dobro Crkve i svekolikog čovječanstva.

S tim osjećajima i želeći zavjetovanim osobama ustrajnost i radost u njihovom zvanju, podjeljujem svima apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 6. siječnja 1997.

Ivan Pavao II.

ZADUŠNICA ZA POGINULE NOGOMETAŠE - U subotu, 22. II., u povodu održavanja III. nogometnog memorijala u spomen pogibije zadarskog nogometaša Borisa Nikpalja i njegovih drugova, održana je, u katedrali sv. Stošije, sveta misa zadušnica koju je predvodio mons. Milivoj Bolobanić.

GENERALNI VIKAR U UGLJANU - U nedjelju, 23. II., mons. Milivoj Bolobanić posjetio je župu Ugljan i predvodio nedjeljno euharistijsko slavlje u 9 i 11 sati. Domaći župnik, don Josip Radišić, odsutan je zbog operativnog zahvata u Zagrebu.

SASTANAK ODBORA ZA PRIPREMU KONGRESA MINISTRANATA - U ponedjeljak, 24. II., održan je, u Korenici, sastanak Pripremnog odbora za kongres ministranata Riječke metropolije i Zadarske nadbiskupije. Bio je nazočan mons. M. Bolobanić, gen. vikar. Odlučeno je da se ministrantski kongres održi na Plitvičkim jezerima odmah nakon svršetka školske godine, 17-19. lipnja.

MJESEČNA REKOLEKCIJA REDOVNICA - U srijedu, 26. II., održana je u sjemeništu "Zmajević", mjesečna rekolekcija za redovnice u Zadarskoj nadbiskupiji. Pokorničko slavlje predvodio je don Marinko Duvnjak, euharistijsko slavlje predvodio je o. Nadbiskup, a predavanje o praktičnim smjernicama u svezi s pripremom Velikog jubileja 2000. godine rođenja Kristova održao je mons. Milivoj Bolobanić.

ZAMJENICA PROVINCIJALKE MILOSRDNICA KOD NADBISKUPA - S. Blaga Bunčuga, zamjenica Provincijalke Sestara milosrdnica iz Splita posjetila je o. Nadbiskupa. Tom zgodom razgovaralo se o djelovanju Sestara milosrdnica u Zadarskoj nadbiskupiji.

SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA - U župnoj kući u Donjem Zemuniku, održana je II. sjednica Ekonomskog vijeća Nadbiskupije. Rješavani su prispjeli predmeti i

analizirano prošlogodišnje ekonomsko stanje Nadbiskupije. Prošli godinu je karakteriziralo vidno nastojanje neporušenog dijela Nadbiskupije da se podupre rad i život središnjih ustanova Nadbiskupije, ali još uvijek i razorenost i nemoć znatnog njenog dijela kojem je potrebna elementarna pomoć za početak života. Ukazuje se potreba, po izlasku iz rata, usklađivanja saldâ osobnih i župnih pologa u Nadbiskupskom ekonomatu, što će se u idućim mjesecima i sprovesti. Konstatirano je da se uspješno nastavlja obnova porušenih crkava doprinosima vjernika i dobrotvora iz svijeta. Vijeće drži potrebnim pružanje stručne pomoći župnicima kako bi na suvremen i primjereniji način vodili župne blagajničke dnevnik.

NADBISKUPOV POSJET KOTARSKIM ŽUPAMA - Nadbiskup je, 27. II., skupa s ing. Slavenom Cetinom, posjetio župu Smilčić radi upoznavanja sa stanjem terena za buduću župnu crkvu. Posjetili su također Raštević, gdje se dovršava obnova župne crkve, i Nadin.

GENERALNI VIKAR U POHODU GIMNAZJI "V. NAZOR" - U sklopu svog redovitog obilaska osnovnih i srednjih škola, mons. M. Bolobanić posjetio je, 27. II., gimnaziju "Vladimir Nazor" u Zadru, gdje je bio nazočan pojedinim satovima vjeronauka i razgovarao s ravnateljem škole i vjeroučiteljima.

PROČELNIK UREDA ZA PROSVJETU KOD NADBISKUPA - Dana 28. II., Nadbiskup je primio prof. Miljenka Marinovića, pročelnika Županijskog ureda za prosvjetu i kulturu. Razgovarali su o radu škola i programu za vjeronauk u porušenom dijelu Nadbiskupije koji pokriva Zadarska županija.

BLAGOSLOV SILOSA GRAMATA - U petak, 28. II., prigodom svečanog puštanja u pogon novog silosa betonare "Gramat" u Gaženici, postrojenje je blagoslovio mons. M. Bolobanić, gen. vikar.

SVJETSKI DAN BOLESNIKA - Svjetski dan bolesnika, 11. II., proslavljen je i ove godine u Zadru posjetima bolesnicima i sv. misama. Nadbiskup je je predvodio euharistijsko slavlje, u 14 sati, u Općoj bolnici u Zadru i nakon toga posjetio nekoliko bolesničkih odjela u krugu bolnice. Također, sastao se i s upravom bolnice i razgovarao o uređenju i opremanju bolničke kapelice i o pastoralu bolesnika. U 17 sati, Nadbiskup je slavio sv. misu u Domu umirovljenika i posjetio nepokretne korisnike Doma. Don Jerko Gregov, župnik sv. Šime, imao je sv. misu u Domu starih i nemoćnih na zadarskom Poluo-toku.

PEPELNICA - Početak svetog korizmenog vremena započeo je u srijedu, 12. II., na Pepelnicu. Nadbiskup je predvodio euharistijsko slavlje u katedrali sv. Stošije i obavio s vjernicima obred pepeljenja.

ŽUPNO VIJEĆE SUHOVARA KOD NADBISKUPA - Nadbiskup je 13. II. primio članove župnoga vijeća župe Suhovare, zajedno s njihovim župnikom don Antom Erstićem. Vijećnici su iznijeli molbu za popravkom teško oštećene župne crkve jer dosadašnji djelomičan zahvat nije zaustavio nje-no propadanje. Nadbiskup je obećao podršku u okvirima Nadbiskupije.

USTOLIČENJE NOVOG ĐAKOVAČKOG BISKUPA - Nadbiskup i Nadbiskup u miru sudjelovali su, 15. II., u Đakovu, na svečanom euharistijskom slavlju na kojem je uveden u službu biskupa ordinarija Đakovačke i Srijemske biskupije, mons. Marin Srakić, dosadašnji biskup koadju-tor ordinariju, mons. Ćiril Kosu.

GENERALNI VIKAR U BIH - Ove se godine navršava 100 godina od smrti Sluge Bo-žjega Petra Barbarića, te je ova godina proglašena "Godinom Petra Barbarića". U subotu, 15. II., umjesto odsutnog o. Nad-biskupa, svečanu euharistiju u Travniku predvodio je mons. Milivoj Bolobanić. Uoči tog dana, održao je i predavanje na tribini za travničke intelektualce na temu: "Isus Krist i spasenje". Gen. vikar je u Sarajevu posjetio pomoćnog biskupa,

mons. Peru Sudara i Bogoslovno sjemenište.

KATEKUMENSKA PROZIVKA - Prve nedje-lje Korizme, 16. II., u crkvi Srca Isusova, Zadar - Voštarnica, Nadbiskup je predvo-dio Službu Riječi preko koje je izvršio prozivku ovogodišnjih katekumena grada Zadra. Nazočni su bili i njihovi župnici.

KATEHETSKO-MOLITVENI SUSRET NA STANOVIMA - U utorak, 18. II., u župi Kraljice mira, Zadar - Stanovi, održan je mjesečni katehetsko-molitveni susret u ovoj godini pripreme za Veliki jubilej 2000. godine. Predavanje na temu: "Isus Krist - pravi Bog i pravi čovjek" i medita-tivnu molitvu održao je mons. Milivoj Bolobanić.

POSJET GENERALA GOTOVINE - Dana 18. II., general HV Ante Gotovina bio je u privatnom posjetu Nadbiskupu i Nadbis-kupu u miru, kojom zgodom im je uručio svoju knjigu "Oluja '95 - Zima '94".

XXVI. GODIŠNJA SKUPŠTINA PREZBITERIJA - U srijedu, 19. II., u sjemeništu "Zma-jević", održana je XXVI. godišnja skupština Prezbiterija Zadarske nadbisku-pije. Euharistijsko slavlje predvodio je o. Nadbiskup (vidi: Zadarska nadbiskupija).

PASTIRSKI POHOD PAŠMANSKIM ŽUPAMA - Od 21. do 24. II. Nadbiskup je obavio pastirski pohod u župama Pašmanskog dekanata: Ždrelac, Banj, Dobropoljana, koje vodi fra Drago Ljevar OFM, te Nevi-dane-Mrljane i Pašman koje vodi don Ti-homir Vulin. U Ždrelcu je Nadbiskup blagoslovio novi križni put. Neposredno pred pastirski pohod, mons. Milivoj Bolo-banić pohodio je tamošnju školu i susreo se s vjeroučenicima i nastavnicima. Tako-der, don Mladen Kačan, ekonom Nadbis-kupije, pregledao je vođenje poslova župnih ureda.

BLAGOSLOV HTV CENTRA U ZADRU - Mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru, 21. II., blagoslovio je novi centar Hrvatske televizije u Zadru, u prostorijama Doma hrvatske mladeži.

PORUKA SVETOG OCA ZA XXXIV. SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA (20. travnja 1997. - IV. vazmena nedjelja)

Poštovana braćo u episkopatu,
pre draga braćo i sestre diljem svijeta!

1. - Naredni Svjetski dan molitve za zvanja slavi se u okviru neposredne pri-prave za Veliki jubilej 2000. godine. Kao što je poznato, 1997. godina bit će posve-ćena razmišljanju o otajstvu Krista, Riječi Očeve, koji je radi nas postao čovjekom. To razmatranje trebat će se ostvarivati po oživljenom drugovanju s riječju Božjom (usp. *Nadolaskom trećeg tisućljeća*, 40). Pa kako ne naglasiti potrebu pažljivijeg proučavanja biblijskih sadržaja posebno uz temu poziva na potpuno predanje oso-be u službu Kraljevstva? Stoga mi je živa želja da se prigodom ovog Svjetskog dana molitve razmišlja s obnovljenom zauzeto-šću o prikladnom održavanju biblijske kateheze u smislu što uspješnijeg pasto-rala zvanja.

Riječ Božja otkriva duboki smisao stvari i daruje čovjeku sigurnost dok pro-suduje i usmjerava svakodnevna opredje-ljenja svoga života. Biblijska Objava, predstavljajući nam doživljaje raznih oso-ba kojima je Bog povjerio posebnu zada-ću za svoj narod, u stanju je pomoći nam na području pastoralne zvanja da bolje shvatimo način i dosege poziva koji On upućuje muškarcima i ženama svih vremena.

Svjetski dan molitve nadolazećeg 20. travnja zauzima posebno značenje u Crkvi jer se skoro podudara s "Kongresom o zvanjima za svećeništvo i za posvećeni život u Europi". Promicateljima tog skupa, koji će se održati u Rimu, s nakanom da se temeljitim radom utvrdi stanje i oživi za-uzetost za zvanja, već sada izražavam svoju duhovnu blizinu i srdačne čestitke. Sve vas pozivam da molitvom poduprete ovaj tako važan susret, čiji će se plodovi pokazati kao blagoslov ne samo za crkve-ne zajednice u Europi nego i u kršćan-skom narodu svih kontinenata.

2. - U ostvarenju spasenjskog plana Bog je htio čovjekovu suradnju: Sveto Pismo prikazuje povijest spasenja kao po-vijest zvanja, u kojoj se isprepliću Gospo-dinov poziv i odgovor ljudi. U stvari, svako se zvanje rađa po susretu dviju sloboda, božanske i ljudske. Osobno zahvaćen ri-ječju Božjom, pozvani se stavlja njemu na službu. Tako započinje nasljedovanje, ko-je nije lišeno poteškoća i iskušenja, te prerasta u povjerenje prema Bogu i u sve spremnije predanje njegovoj volji.

U svakom duhovnom pozivu Bog objavljuje duboki smisao Riječi, koja je trajno razotkrivanje njegove Osobe sve do Kristove objave kao konačnog smisla života: "Tko ide za mnom, neće hoditi u tami, nego će imati svjetlo života" (*Iv 8, 12*). Krist, dakle, Riječ Očeva, slika je po kojoj shvaćamo zvanje svakog čovjeka, po kojoj se otkriva životni put i ostvaruju duhovni plodovi ljudskoga poslanja.

U osobnom čitanju Sv. Pisma, kao i u katehezi, uvijek treba oslušivati Duha koji osvjetljuje smisao tekstova (usp. *2 Kor 3, 6*): On je onaj koji oživljuje Riječ i daje joj učinkovitost, pomažući da se shvati njezino značenje i zahtjevnost. "Sveto Pismo treba čitati i tumačiti uz pomoć istoga Duha u kojem je bilo i napisano" (*Dei Verbum, 12*).

Biblijska kateheza u pogledu zvanja ostvaruje se, stoga, na način da čovjeka dovede u stav poučljive poslušnosti pre-ma Duhu: jedino onaj tko je prožet njego-vim svjetlom moći će podržavati razvoj prokljalih zvanja u Crkvi, kao što svjedoči iskustvo osnivača i utemeljiteljica redov-ničkih družbi i instituta posvećenog živo-ta, koji su pomogli tolikim muškarcima i ženama da otkriju i prihvate Gospodinov poziv.

3. - U našoj suvremenoj kulturi, posebno u društvima drevne kršćanske tradicije, služba Riječi preuzima još hitniju i važniju ulogu. Kako sam podsjećao u više prigoda, ovo je vrijeme nove evangelizacije koja obuhvaća sve nas. U svijetu koji se sekularizira sve više je potrebna hrabra i obnovljena ugradnja Crkve (*implantatio Ecclesiae*), što se najčešće postavlja kao nužni uvjet da bi bilo moguće doživjeti zvanje.

Prikladno izvedena kateheza, dok pomaže da vjera postane zrelija čineći je svjesnom i odgovornom, potiče i na čitanje znakova Božjeg poziva kroz svakodnevno iskustvo. Osim toga, od velike koristi se pokazuje Božanski časoslov, ta povlaštena prigoda za susret s Bogom u slušanju njegove Riječi. Mnoge redovničke zajednice obdržavaju tu praksu koja može na prikladan način biti predložena i svima onima koji žele uskladiti vlastiti život s naumom Božjim. Slušanje Božje Objave, meditacija u tišini, kontemplativna molitva i njezino provođenje u životno iskustvo sačinjavaju tlo na kojem cvjeta i razvija se istinska kultura duhovnih zvanja.

U tome se svjetlu sve više vrednuje povezanost koja objedinjuje Sveto Pismo i kršćansku zajednicu. Slušanje riječi Pisma otvara čovjekovo srce Riječi Božjoj i pridonosi izgradnji zajednice, čiji članovi tako iznutra otkrivaju svoj poziv i odgovaju se za velikodušan odgovor vjere i ljubavi. Samo onaj vjernik koji je postao "učenik" može uživati "lijepu riječ Božju" (Heb 6, 5) i odgovoriti pozivu na život posebnog evanđeoskog nasljedovanja.

4. - Svako zvanje je osobni i izvorni događaj, ali i djelo zajedničko i crkveno. Nitko nije pozvan da ide sam. Svako je zvanje probudio Gospodin kao dar kršćanskoj zajednici koja od njega treba imati koristi. Nužno je, stoga, ozbiljno prosuđivanje onoga koga se izravno tiče, zajedno s odgovornima u zajednici koji ga prate na putu zvanja.

S mislima se obraćam na vas, štovana braćo u episkopatu, koji ste kao pastiri Crkve prvi pozvani na brigu oko zvanja.

Stavite sve svoje snage u službu zvanja. Snagom Duha znajte potaknuti vaše dijecezanske zajednice da osjete problem zvanja kao svoj vlastiti pa da postanu svjesni crkvene dimenzije svakoga božanskog poziva.

Kateheza za mladež neka bude izravno u službi zvanja i potakne mlade da, u svjetlu Božje riječi, prepoznaju možebitni osobni poziv i ljepotu svog potpunog darovanja u svrhu Kraljevstva. Hrabro promičite pastoral zvanja za svećeništvo, za posvećeni život muškaraca i žena, za misionarski i za kontemplativni život, da svi koji su doista pozvani prepoznaju dragocjeni dar koji im je Gospodin namijenio, činom osobite naklonosti.

5. - Od vas, dijecezanski i redovnički svećenici, očekujem da se svim sredstvima zauzmete za promicanje poznavanja i ljubavi prema Svetom Pismu među vjernicima i da vam u katehizaciji trajna briga bude zalaganje za duhovna zvanja. Pobrinete se da u srcima mladih raste poštovanje prema slušanju riječi Božje, uvjereni da je vjera, nadahnutu Božanskim Pismom vjernikovo "životvorno pamćenje".

Posvećenim osobama upravljam žarki poziv da s radošću svjedoče osobno temeljito posvećenje Kristu: dopustite da vas trajno upravlja riječ Božja, naviještena u zajednici i velikodušno življena u službi braći a posebno mladima. U ozračju ljubavi i bratstva, nadahnutom riječju Božjom, lakše je potvrdno odgovoriti na poziv.

Potičem i župsku zajednicu, katehete, udruge, pokrete i laike zauzete u apostolatu da njeguju istinsku prisnost s Biblijom, svjesni da je slušanje Riječi najizvrsniji put za procvat duhovnih zvanja. Neka se u župskoj katehezi predvidi odgovarajući prostor za pastoral zvanja, pa i preko grupa za podršku zvanjima, kao i kroz poticanje na molitve i biblijske kateheze usmjeravane toj svrsi, tijekom liturgijske godine, koristeći čim više područje nastave i duhovne vježbe. Potrebno je vjeru svakog kršćanina hraniti omiljenim upoznavanjem riječi Božje, u raspolože-

nik u Veleposlanstvu, u petak, 31. I. u 12,15 sati u dvorani "Clementina". Istoga dana, uvečer, u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima, održano je svečano euharistijsko slavlje koje je predvodio g. Nadbiskup na kojem je propovijedao mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru, dok je zbor Filozofskog fakulteta pjevao stalne dijelove mise glagoljski (staroslavenskim jezikom). Nakon mise predstavljena je monografija o. dr. Stjepana Krasića: "Generalno učilište Dominikanskoga reda u Zadru - Universitas Iadertina" (vidi: Vijesti i događaji).

BLAGDAN SV. IVANA BOSCA U ARBANASIMA - U petak, 31. I., svečano je proslavljen blagdan osnivača Salezijanaca sv. Ivana don Bosca, u župi Gospe Loretske, u Zadru - Arbanasima, koju već godinama vode oci salezijanci. Svečanu koncelebraciju u 18 sati predvodio je mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar.

SVLJEČNICA - U nedjelju, 2. II., svečano je proslavljen blagdan Prikazanja Gospodina u hramu - Sviječnica, u svetištu sv. Šime, u Zadru. Svečano koncelebrirano euharistijsko slavlje s blagoslovom svijeća predvodio je mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar, a na misi je pjevao Središnji gradski crkveni zbor pod ravnanjem mons. dr. Pavla Kera.

NADBISKUP U CASTEL GANDOLFU I RIMU - Od 2. do 7. II., Nadbiskup je boravio na susretu biskupa prijatelja Marijina djela (fokolarini), u Castel Gandolfu kraj Rima. U tom vremenu Nadbiskup je posjetio i neke urede Svete Stolice vezano za poslove Zadarske nadbiskupije.

SUSRET ZBORA KATOLIČKIH LIJEČNIKA - U utorak, 4. II., u salonu Nadbiskupskog doma, održan je redoviti mjesečni susret Zbora hrvatskih katoličkih liječnika - Ogranak Zadar. Predavanje na temu: "Laici prema dokumentima II. vatikanskog sabora" održao je njihov duhovni asistent mons. Milivoj Bolobanić.

BLAGOSLOV NOVIH ŠKOLA - U srijedu, 5. II., na otvorenju novih školskih zgrada

Medicinske i Prehrambeno-poljoprivredne škole, u Zadru, blagoslov je obavio mons. Milivoj Bolobanić, gen. vikar.

175. OBLJETNICA PRIMALJSKE ŠKOLE U ZADRU - 8. II., u Hrvatskoj kazališnoj kući u Zadru, održan je svečani program povodom 175. obljetnice Primaljske škole u Zadru (utemeljene 1821. god.), prve takve vrste u Hrvatskoj (u Zagrebu je otvorena tek 50 godina kasnije). Na svečanosti je promovirana monografija posvećena školi i obljetnici. Sa strane Nadbiskupije sudjelovali su mons. Milivoj Bolobanić i mons. Marijan Oblak.

MJESEČNI SUSRET VJEROUČITELJA LAIKA - U subotu, 8. II., u katehetskoj dvorani župe sv. Stošije, održan je redoviti mjesečni susret vjeroučitelja-laika. Susret je predvodio Generalni vikar, održavši predavanje na temu: "Veliki jubilej 2000. godine od Utjelovljenja - rođenja Gospodina našega Isusa Krista".

BLAGOSLOV NOVOG ZVONA U BRIŠEVU - U nedjelju, 9. II., Generalni vikar, mons. M. Bolobanić, predvodio je misno slavlje u župi Briševo i tom prigodom blagoslovio novo presaliveno zvono koje je za Domoinskoga rata bilo oštećeno. Zvono je zauzimanjem župnika, mons. Pavla Kera, presaliveno u talionici zvona Colbachini, u Padovi. Koncelebrirali su, uz domaćega župnika, i don Joso Kokić, ravnatelj Sjemeništa, i don Nedjeljko Ivanov.

NADBISKUP NA SJEDNICI VIJEĆA ZA KLER - U ponedjeljak, 10. II., Nadbiskup je predsjedao I. sjednici Vijeća HBK za kler i sjemeništa u novom sastavu, u Tajništvu HBK, u Zagrebu. Razgovaralo se o životu i radu svećenika, o odgoju u bogoslovnim sjemeništima i o proslavi narednoga Svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja u travnju o. g.

BLAGDAN SV. SKOLASTIKE - U ponedjeljak, 10. II., samostanskoj crkvi Benediktinki sv. Marije, u Zadru, proslavljen je blagdan sv. Skolastike, djevice. Koncelebrirano euharistijsko slavlje predvodio je mons. M. Bolobanić.

zaštitu okoliša i razgovarao s njim o daljnjim koracima na dobivanju lokacija za buduće nove crkve u gradu Zadru.

GENERALNI VIKAR U OBROVCU I JASENICAMA - U utorak, 22. I., mons. M. Bolobanić, u pratnji župnika don Elvisa Ražova, posjetio je župe Obrovac i Jasenice. Pregledao je djelomično obnovljenu župnu kuću kao i posve razrušenu župnu crkvu u Jasenicama. U Obrovcu ih je primio gradonačelnik, g. Mile Brkić. Posjetili su osnovnu i srednju školu i razgovarali s ravnateljima o organizaciji nastave vjeronauka.

PREDSTAVNICI ODBOJKAŠKOG KLUBA KOD ZADRA - Dana 23. I., predstavnici Odbojkaškog kluba u Zadru, g. B. Maričić i g. I. Kresoja, pohodili su o. Nadbiskupa i zamolili za podršku u obnovi dvorane za odbojku u Novoj vojarni u Zadru.

DONACIJA G. DINA DUCA ZA OBNOVU CRKAVA - G. Dino Duca, građevinski poduzetnik iz Zadra, 23. I., uručio je g. Nadbiskupu novčanar pomoć za obnovu porušениh crkava u Zadarskoj nadbiskupiji.

PROF. STIJEPO OBAD KOD NADBISKUPA - Prof. dr. Stijepo Obad posjetio je, 23. I., o. Nadbiskupa i iznio mu neke prijedloge o poboljšanju duhovnog života studenata na Filozofskom fakultetu u Zadru kao i o osnivanju katoličkog društva prosvjetnih djelatnika u Zadru.

SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA NADBISKUPIJE - U subotu, 25. I., održana je u Nadbiskupskom domu I. sjednica novoimenovanog Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije. Članovi Vijeća položili su pred Nadbiskupom prisegu. Razmotrilo se ekonomsko stanje u Nadbiskupiji i podijelili zadaci za godišnju skupštinu prezbiterja u veljači.

OBJAVLJENA NADBISKUPOVA KORIZMENA POSLANICA - Na blagdan Obraćenja sv. Pavla, 25. I., objavljena je korizmena poslanica o. Nadbiskupa pod naslovom: "Korizma - vrijeme življene crkvenosti", upućena svim svećenicima, redovnicima,

redovnicama i vjernicima Zadarske nadbiskupije. Duži i kraći prikazi Korizmene poslanice doneseni su u Glasu koncila, Narodnom i Zadarskom listu i u IKL.

DOVRŠENJE CRKVE U DOBROJ VODI - G. Marko Babić posjetio je 25. I. Nadbiskupa i iznio mu prijedloge za dovršenje i uređenje nove crkve u Dobroj Vodi (župa Pristeg). G. Babić je tu crkvu do sada gradio svojim sredstvima.

NADBISKUP POSJETIO OSMAŠE U POHODU SJEMENIŠTU - Nadbiskup je, 25. I., posjetio grupu osmaša koja se iz raznih naših župa okupila u posjeti sjemeništu "Zmajević" (vidi: Vijesti i događaji).

NADBISKUP U BIBINJAMA - U nedjelju, 26. I., Nadbiskup je posjetio župu Bibinje i predvodio sv. misu za mlade koju je nedavno uveo župnik, don Anđelko Buljat. Mladi Bibinjci zajedno sa župnikom pripremaju tu misu, sviraju i pjevaju, te sudjeluju na njoj u velikom broju.

GENERALNI VIKAR U PLOČAMA I DRAČEV-CU ZADARSKOM - U nedjelju, 26. I., mons. Milivoj Bolobanić pohodio je župe Ploče i Dračevac Zadarski i slavio u obje župe nedjeljnu svetu misu s vjernicima.

ZADARSKO HODOČAŠĆE PAPI IVANU PAVLU II. U RIM - Od 29. I. do 1. II. oko 200 Zadrana hodočastilo je Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. u Rim u prigodi 600. obljetnice Generalnog učilišta dominikanskoga reda u Zadru - prvog veleučilišta u Hrvatskoj. Hodočašće je predvodio g. Nadbiskup a sudjelovali su predstavnici Zadarske nadbiskupije, Filozofskog fakulteta u Zadru, na čelu s dekanom prof. dr. Nikicom Kolumbićem, Poglavarstva Županije zadarsko-kninske, na čelu sa županom g. Šimom Prtenjačom, Poglavarstva grada Zadra, na čelu s gradonačelnikom g. Božidarom Kalmetom, pjevački zbor Filozofskog fakulteta s dalmatinskom klapom "Galija", na čelu s voditeljem prof. Ivom Nižićem i predstavnici medija. Sveti Otac je primio zadarsko izaslanstvo, u kojem je bio i prof. Ive Livljanić, veleposlanik RH pri Svetoj Stolicu i g. Đani Maršan, savjet-

nju velikodušne otvorenosti trajnom djelovanju Duha.

6. - Želim se nadasve obratiti vama, draga mladeži: Krist vas treba za ostvarenje njegova plana spasenja! Kristu je potrebna vaša mladost i vaš velikodušni zanos u naviještanju Evanđelja! Odgovorite ovom pozivu darujući svoj život Njemu i braći. Imajte povjerenja u Krista a On neće razočarati vaše želje i vaše planove, nego će ih ispuniti smislom i radošću. On je rekao: "Ja sam Put, Istina i Život" (Iv 14, 6).

*Oče sveti i brižni,
Ti si Gospodar vinograda i žetve
i svakoga tko radi pravedno nagrađuješ.
U tvom promislu ljubavi
pozivaš ljude da s Tobom surađuju
za spasenje svijeta.
Zahvaljujemo Ti po Isusu Kristu, tvojoj živoj Riječi,
koji nas je otkupio od grijeha naših
i koji je s nama da našoj slabosti u pomoć priteče.
Upravljaš stado kojem si obećao Kraljevstvo u posjed.
Pošalji nove radnike u žetvu svoju
i usadi u srca Pastira
vjernost Tvome naumu spasenja.
Isuse Kriste,
koji si na obalama Galilejskog mora pozvao apostole
pa ih učinio temeljima Crkve
i navjesticima Tvoga Evanđelja
podrži svoj narod u ovom trenutku povijesnoga hoda.
Ulij hrabrosti svima koje pozivaš da Te slijede
na putu svećeništva i posvećenog života,
kako bi mogli plodnom učiniti njivu Gospodnju
mudrošću Tvoje riječi.
Njih uobličiti u prikladno oruđe Tvoje ljubavi
u svakodnevnom služenju braći.*

*O Duše svetosti,
što izljevash svoje darove na sve vjernike
a posebno na pozvane u Kristovu službu,
pomozi mladima otkriti draži božanskog poziva.
Nauči ih pravi put molitve,
koja se hrani riječju Božjom.
Pomozi im proniknuti znakove vremena,
da budu vjerni tumači Evanđelja i nositelji spasenja.*

S povjerenjem otvorite svoje srce Kristu! Dopustite da u vama ojača njegova prisutnost po svakodnevnom i pobožnom slušanju Svetoga pisma, koje je knjiga života i ostvarenih zvanja.

7. - Predraga braćo i sestre! Na kraju ove poruke, želim pozvati sve vjernike da skupa sa mnom neprestano upravljaju molitve u ime Onoga koji kod Boga može sve (usp. Iv 3, 35). On, koji je živa Riječ Očeva i naš odvjetnik, nek se zauzme za nas te za Crkvu ishodi brojna i sveta zvanja za svećeništvo i posvećeni život.

*Marijo, Djevice slušanja
i Riječi koja u Tvojim utrobi tijelom postade,
pomozi da budemo otvoreni za riječ Gospodnju,
da bi, prihvaćena i promišljena, rasla u našem srcu.
Pomozi nam živjeti kao i Ti blaženstva vjernih
i posvećivati se neumornom ljubavlju
evangelizaciji svih koji traže Tvoga Sina.
Daj da služimo svakom čovjeku
postajući poslenici poslušane Riječi,
kako bi, ostajući joj vjerni,
pronašli i svoju sreću u njenom izvršenju.
Amen.*

Odgovornima i promicateljima pastoralna zvanja, mladićima i djevojkama, koji su na putu traženja Božje volje za sebe, i svima pozvanima u život posebnog posvećenja, srdačno podjeljujem posebni Apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 28. listopada 1996.

Ivan Pavao II.

predvodio Euharistiju u sjemenišnoj kapeli i razgovarao s odgojiteljima.

ŽUPAN KOD NADBISKUPA - G. Šime Prtenjača, župan zadarsko-kninski, posjetio je 17. I., Nadbiskupa. Razgovaralo se o rješavanju nekih pitanja i potreba Nadbiskupije.

ODBOR ZA IZGRADNJU KOD NAČELNIKA POLAČE - Nekoji članovi Odbora za obnovu i izgradnju crkava Zadarske nadbiskupije, sastali su se, 17. I., s g. Radoslavom Bobanovićem, načelnikom općine Polača, i razgovarali o načinu obnove porušeni župnih kuća u župama Korlat, Raštevčić, Nadin, Tinj i Perušić.

OPĆINA POLAČA DONIRALA ŽUPE TINJ I RAŠTEVIĆ - Dana 17. I. dostavljena je u Nadbiskupski ordinarijat novčana pomoć Općinskog poglavarstva Polače za župe Tinj i Raštevčić.

SASTANAK ODBORA ZA HODOČAŠĆE U RIM - III. sjednica Odbora za organizaciju hodočašća Zadrana Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. u prigodi 600. obljetnice Dominikanskog učilišta u Zadru, održana je 17. I., u Nadbiskupskom domu.

BLAGOSLOV KAMENA TEMELJCA NOVOG VRTIČA NA BILOM BRIGU - Nadbiskup je u subotu, 18. I., blagoslovio kamen temeljac novog dječjeg vrtića u naselju Bili Brig u Zadru.

NADBISKUP NA PREMUDI - U nedjelju, 19. I., Nadbiskup je u pratnji svog tajnika g. L. Marijana, pohodio župu Premuda, predvodio nedjeljno euharistijsko slavlje u župnoj crkvi sv. Jakova i održao sastanak s vjernicima. Razgovaralo se o spašavanju teško ugrožene župne crkve i o problemima pastoralnoga rada.

VODITELJ KURSILJA KOD NADBISKUPA - Don Andrija Vrane, voditelj Kursilja, posjetio je, 19. I., Nadbiskupa i predložio stvaranje koordinacijskog odbora Kursilja u Zadarskoj nadbiskupiji.

SLOVENSKI KONZUL KOD NADBISKUPA - G. Jože Hlep, generalni konzul Republike

Slovenije u RH, sa suradnicima, posjetio je Nadbiskupa u ponedjeljak, 20. I. Tom prigodom razgovaralo se i o problemima u obnovi župne crkve sv. Josipa u Obrovcu za koju se obvezalo pokriti troškove ministarstvo za kulturu Republike Slovenije.

POKOPANA SESTRA MILOSRDNICA - Nadbiskup je 20. I. predvodio sv. misu za dušnicu za preminulu sestru Mihaelu Brbić, u kući Sestara milosrdnica u Zadru, a zatim vodio sprovod na Gradskom groblju. P. u m.!

SJEDNICA ODBORA ZA OBNOVU - Dana 20. I., održana je u Nadbiskupskom domu 15. sjednica Odbora za obnovu i izgradnju crkava Zadarske nadbiskupije. Govorilo se o tijeku radova na pojedinim objektima.

GENERALNI VIKAR U POSJETU RAVNATELJIMA ŠKOLA - U ponedjeljak, 20. I., mons. Milivoj Bolobanić posjetio je ravnatelja Obrtničke škole u Zadru, g. Dragana Bubala kao i ravnateljicu zadarske Ekonomsko-birotehničke i trgovačke škole, g. Anitu Peričić i razgovarao s njima o organizaciji nastave vjeronauka u njihovim školama.

SESTARSKA REKOLEKCIJA - U srijedu, 22. I., održana je mjesečna rekolekcija za redovnice u Zadarskoj nadbiskupiji. Nadbiskup je predvodio euharistijsko slavlje s homilijom i prenio predavanje dr. Ante Mateljana - Aktualnost Isusa Krista danas.

I. GODIŠNJA SKUPŠTINA DRUŠTVA HKMST - Dana 22. I., u sjemeništu "Zmajević", održana je I. godišnja skupština Društva katoličkih medicinskih sestara i tehničara - Ogranak Zadar. U radu skupštine sudjelovali su g. Nadbiskup i g. Nadbiskup u miru. Zadarski ogranak najbrojniji je u Hrvatskoj (oko 330 članova) i čini više od polovice sveukupnog članstva Društva.

ING. LIVAKOVIĆ KOD NADBISKUPA - Nadbiskup je 22. I. primio ing. Zdravka Livakovića, pročelnika Upravnog odjela Gradskog poglavarstva za graditeljstvo i

drugih u zajednici". Nakon predavanja uslijedila je meditativna molitva.

SMRT SVEČENIČKE MAJKE - Dana 13. I., preminula je Marica Gržanov, majka don Marija Gržanova. Pokopana je 14. I., u Sutomiščici, uz sudjelovanje mnogih svećenika i mještana. Sprovođene obrede vodio je o. Nadbiskup. P. u m.!

PROSLAVA SVETE STOŠLJE - Svečanim bogoslužjem i ove je godine proslavljena svetkovina zaštitnice Zadarske nadbiskupije i naslovnica Katedrale, sv. Stošija, mučenica. U predvečerje svetkovine, 14. I., u Katedrali je proslavljena I. Večernja koju je predvodio o. Nadbiskup uz asistenciju mons. Milivoja Bolobanića, gen. vikara, mons. Marijana Oblaka, nadbiskupa u miru, dr. Pavla Kera, biskupskog vikara te brojnih svećenika. Sudjelovali su sjemeništarc, katedralni zbor i vjernici. Na samu svetkovinu, 15. I., euharistijska slavlja u jutarnjim satima predvodili su: mons. Milivoj Bolobanić, u 8 sati; mons. Marijan Oblak, u 9 sati; o. Nadbiskup, svečanu koncelebraciju u 11 sati. Večernju svečanu koncelebraciju predvodio je i propovijedao mons. Franjo Komarica, biskup banjalučki. Na večernjoj koncelebraciji su sudjelovali mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarski, mons. Marin Barišić, pomoćni biskup splitsko-makarski, uz domaćeg Ordinarija i Nadbiskupa u miru. Uz brojne svećenike nazočni su bili i dr. Ante Ivas, apostolski upravitelj šibenske biskupije i preč. Rolf Lindeman, začasni kanonik Kaptola sv. Stošije i župnik u Gelsenkirchenu, Njemačka. Pjevao je Središnji gradski crkveni zbor pod ravnanjem mons. dr. Pavla Kera. Na svim misama katedrala je bila dupkom ispunjena /vidi: Vijesti i događaji/.

PROSLAVA SVETE STOŠLJE U BIOGRADU - Svečano je proslavljena svetkovina svete Stošije i u Biogradu. Koncelebriranu misu, u 11 sati, župnoj crkvi sv. Stošije, predvodio je mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru, zajedno s mons. Milivojem Bolobanićem, generalnim vikarom, župnikom don Igorom Ikićem i drugim svećenicima.

PRIPREMA PROSLAVE 110. GODIŠNJICE RODENJA MONS. JOSE FELICINOVIĆA - Članovi Inicijativnog odbora za proslavu 110. godišnjice rođenja mons. Jose Felicinovića, profesori D. Granić i S. Kaurlo, posjetili su Nadbiskupa, 16. I., te mu ponudili organizacijsko i duhovno pokroviteljstvo proslave i izložili program znanstvenog simpozija koji bi se tom prigodom imao održati.

SASTANAK ODBORA ZA HODOČAŠĆE U RIM - 16. I., u Nadbiskupskom ordinarijatu, održana je II. sjednica Odbora za organizaciju hodočašća Zadrana Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. u Rim u prigodi 600. obljetnice Dominikanskog učilišta u Zadru.

PRVA DIPLOMANTICA VTKŠ U ZADRU - Gđa Ozana Crnogorac uspješno je obranila diplomsku radnju iz Moralne teologije, 16. I., pred komisijom kojom je predsjedao o. Nadbiskup i tako postala prvom diplomanticom Visoke-teološke katehetske škole u Zadru. Čestitamo!

GENERALNI VIKAR U VRSIMA I POLJICIMA - Mons. Milivoj Bolobanić pohodio je u nedjelju, 19. I., župe Vrsi i Poljica, gdje je s domaćim župnikom, don Ivom Dovođom, predvodio nedjeljno župno euharistijsko slavlje.

KURSILJO TEČAJ ZA RODITELJE POGINULIH BRANITELJA - Dana 16. I., u katehetskoj dvorani župe sv. Stošije, započeo je trodnevni tečaj radosnog naviještanja Evandjelja - Kursiljo za roditelje poginulih hrvatskih branitelja. G. Nadbiskup je prvog dana tečaja posjetio skup.

NADBISKUP U NOVOM BOKANJCU - Nadbiskup se, 16. I., susreo sa skupinom vjernika u Novom Bokanjcu koji su zajedno sa župnikom iznijeli konkretne prijedloge o mjestu izgradnje buduće župne crkve i tom prilikom posjetio moguću lokaciju izgradnje.

NADBISKUPOV POSJET SJEMENIŠTU - Dana 17. I., Nadbiskup je posjetio dijecezansko sjemenište "Vicko Zmajević",

PORUKA SVETOG OCA MLADIĆIMA I DJEVOJKAMA SVIJETA POVODOM XII. SVJETSKOG DANA MLADIH 1997. GODINE

"Učitelju, gdje stanuješ? Dođite i vidjet ćete!"

(Usp. Iv 1, 38-39)

Dragi mladi!

1. Obraćam vam se s radošću, nastavljajući već tradicionalni dijalog, koji zajedno vodimo povodom Svjetskog dana mladih. U zajedništvu s čitavim narodom Božjim na putu prema Velikom jubileju 2000, želim vas pozvati da ove godine usmjerite svoj pogled prema Isusu, Učitelju i Gospodinu našega života, po riječima iz Ivanova Evandjelja: *"Učitelju, gdje stanuješ? Dođite i vidjet ćete"* (usp. Iv 1, 38-39).

U svim mjesnim Crkvama sastajate se tijekom narednih mjeseci sa svojim pastirima, da razmišljate o tim evangeoskim riječima. U kolovozu 1997. godine ćemo zatim zajedno s mnogima od vas proslaviti XII. svjetski dan mladeži na međunarodnoj razini u Parizu, u srcu europskog kontinenta. U ovoj metropoli koja je stoljećima susretno naroda, umjetnosti i kulture, mladi iz Francuske se već oduševljeno pripremaju za prihvatanje svojih vršnjaka koji će doći iz svih krajeva planeta. Idući za Križem Svete Godine, naraštaj mladih generacija koji vjeruju u Krista postat će ponovno živa slika hodočasničke Crkve po svim cestama svijeta, po susretu u molitvi i razmišljanju, u razgovoru koji ujedinjuje unatoč svim jezičnim i rasnim razlikama, u posredovanju ideala, poteškoća i nada moći će se doživjeti ostvarenje Isusova obećanja: *"Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima"* (Mt 18, 20).

2. Mladi cijeloga svijeta, Gospodina možete susresti na putovima života vaše svakodnevice! Sjetite se apostola koji su u Isusu iz Nazareta prepoznali Mesiju, Jaganjca Božjega, dok su žurili na obale Jordana da čuju posljednjeg velikog proroka, Ivana Krstitelja. Postali su radoznali

pa skoro posramljeni i smeteni odlučite Njega slijediti izdaljega, dok se On nije okrenuo i upitao ih: *"Što tražite?"*, začinjući tako onaj razgovor koji će značiti početak za izuzetne doživljaje Ivana, Andrije, Šimuna Petra i drugih apostola (usp. Iv 1, 29-51).

U ostvarenju ovog iznenadnog susreta, opisanog s nekoliko bitnih riječi, nalazimo izvor svakoga puta u vjeri. Isus je onaj koji daje poticaj. Kad god smo u nekom odnosu s Njim, situacija postaje izazovna: umjesto da mi pitamo, pitanja su upućena nama; umjesto da tražimo, shvatimo da smo mi traženi; jer je u biti On onaj koji nas oduvijek prvi ljubi (usp. I Iv 4, 10). To je osnovna dimenzija susreta: mi nismo u odnosu s nečim, nego s Nekim, sa "Živim". Kršćani nisu učenici nekakvog filozofskog sustava, nego su muževi i žene koji su po vjeri doživjeli susret s Kristom (usp. I Iv 1, 1-4).

Živimo u vremenu velikih promjena: propadaju ideologije koje su izgledale otporne na tijek vremena i po čitavom se planetu prekravaju međe i granice. Čovječanstvo se često osjeti nesigurno, zbunjeno i zabrinuto (usp. Mt 9, 36), no Božja riječ ne gubi na snazi, ona ostaje čvrsta i daje svjetlo u tijeku povijesti i raznih promjenljivih događaja (usp. Mt 24, 35). Vjera Crkve utemeljena je na Isusu Kristu, jedinom Spasitelju svijeta: jučer i danas i uvijek (usp. Heb 13, 8). Ona upućuje na Krista, da bismo Njemu uputili pitanja koja se uzdižu iz ljudskog srca pred tajnom života i smrti. Jer, samo od Njega mogu doći odgovori koji neće prevariti ni razočarati.

Dok se prisjećam vaših riječi, iz nezaboravnih susreta s mladima koje sam imao sreću pohoditi na mojim apostolskim putovanjima po cijelome svijetu, čini mi se da u njima čitam ovo zahtjevno i živo pitanje samih apostola: "Učitelju, gdje stanuješ?" U tišini molitve naučite ponovno poslušati Isusov odgovor: "Dodite i vidjet ćete."

3. Predragi mladi, podite za Isusom kao i prvi učenici! Ne bojte se približiti se Njemu i prijeći prag njegovog doma pa razgovarati s Njim licem u lice, kao što se razgovara s prijateljem (usp. *Izl 33, 11*). Ne bojte se "novog života" koji vam On nudi: On je taj koji omogućava da se ovakav život prihvati i ostvari s pomoću njegove milosti i darova njegovog Duha.

Istina je da je Isus zahtjevan prijatelj i da upućuje na visoke ciljeve; on zahtijeva od nas da izidemo iz sebe kako bismo susreli Njega i povjerali Mu cijeli svoj život: "Tko izgubi život svoj poradi mene i evanđelja, spasit će ga" (*Mk 8, 35*). Ovaj poziv možda izgleda težak i ponekad zastrašujući. No, pitam vas, je li bolje prihvaćati život ravnodušno bez ideala, svijet uobličeni po našoj slici i prilici, ili je pak bolje velikodušno tražiti istinu, dobrotu i pravdu, trudeći se oko svijeta koji odražava Božju ljepotu, čak i po cijenu suočavanja s kušnjama koje taj put uključuje?

Uklonite zapreke površnosti i straha! Dajte svjedočanstvo "novih" muževa i žena preporođenih krsnom milošću, i razgovarajte s Isusom u molitvi i u slušanju Riječi; okusite radost pomirenja u sakramentu pokore; primajte Tijelo i Krv Kristovu u Euharistiji; prihvatite ga i služite mu u bližnjemu. Tako ćete otkriti istinu o sebi samima i unutarnji sklad jer ćete naći Onoga koji liječi muke, tjeskobe i neobuzdani subjektivizam koji ne da mira.

4. "Dodite i vidjet ćete". Isusa ćete susresti tamo gdje ljudi pate i nadaju se: u malim naseljima rasutima po svim kontinentima, naizgled na rubu povijesti, kao što je bio i Nazaret kad je Bog poslao svog anđela Mariji; u velikim gradovima gdje milijuni ljudskih bića žive često kao stranci.

No svaki je čovjek u biti "sugrađanin" Kristov.

Isus živi pokraj vas, u braći s kojima dijelite svakodnevni život. Njegova slika su oni najsiromašniji, oni na rubovima života, često žrtve nepravednog načina razvoja u kojem se zaradi daje prednost a čovjek umjesto cilja postaje sredstvo. Isusova je kuća tamo gdje god čovjek trpi zbog povrede svojih prava, zbog iznevjerenih nadanja i zbog neprimijećenih tjeskoba. Tu, među ljudima, kuća je Kristova i on traži od vas da u njegovo ime obrišete svaku suzu i da podsjetite sve one koji se osjećaju usamljeni da nije sam nitko čije su nade u Njemu (usp. *Mt 25, 31-46*).

5. *Isus boravi među onima koji ga zovu a da ga i ne poznaju*; među onima koji su ga izgubili bez svoje krivnje tek pošto su ga počeli poznavati; među onima koji ga traže iskrenim srcem premda pripadaju drukčijim kulturnim i vjerskim opredjeljenjima (usp. *Lumen gentium*, 16). Kao učenici i prijatelji Isusovi, postanite promicatelji dijaloga i suradnje s onima koji vjeruju u Boga što beskrajnom ljubavlju upravlja svemirom; budite glasnici Mesije kojeg ste pronašli i upoznali u njegovu "domu", u Crkvi, kako bi toliki vaši vršnjaci uspjeli nasljedovati njegov put, obasjani vašom bratskom ljubavlju i radošću vaših pogleda kojima ste promatrali Krista.

Isus boravi među muževima i ženama koji su "označeni imenom kršćanin" (usp. *Lumen gentium*, 15). Svi ga mogu susresti u Pismima, u molitvi i u služenju bližnjemu. U iščekivanju trećeg milenija, svakim danom postaje sve žurnija dužnost ispraviti sramotu podijeljenosti među kršćanima, težeći k jedinstvu kroz dijalog te zajedničku molitvu i svjedočenje. Ne radi se o previdu razlika i poteškoća kako bi se priklonili bezličnom relativizmu, što bi bilo poput prikrivanja neizliječene rane. To je opasnost da se nastojanje prekine prije nego bi se postigao cilj potpunog zajedništva. Naprotiv, ovdje se radi o djelovanju - vođenu Duhom Svetim - sa svrhom stvarnog pomirenja, s povjerenjem u moć molitve koju je Isus izgovorio

KRONIKA

NOVA GODINA / SVETKOVINA SVETE BOGORODICE - Na svetkovinu Svete Bogorodice Marije, 1. I., Nadbiskup je predvodio svečano euharistijsko slavlje u katedrali sv. Stošije i u homiliji predstavio poruku pape Ivana Pavla II. za Dan mira - "Daruj oprostjenje i primit ćeš mir". Mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar, predvodio je misno slavlje u župi Petrčane.

PRIPREME ZA SIMPOZIJ O DR. BONIFACIJU PEROVIĆU - Nadbiskup je, 2. II., primio članove Odbora za simpozij o dr. Bonifaciju Peroviću, prof. S. Dokozu i G. M. Perovića. Nadbiskup je dao podršku održavanju simpozija u svibnju o. g.

DUHOVNA OBNOVA U PREKU - Generalni vikar predvodio je u župi Preko duhovnu obnovu od 3. do 6. I., u tamošnjoj župnoj dvorani. Sudjelovalo je oko 170 vjernika.

NADBISKUP NA VRGADI - Na nedjelju Krštenja Gospodnjega, 5. I., Nadbiskup je pohodio župu Vrgada radi rješavanja nastalih problema duhovne i materijalne naravi, te u sklopu posjeta slavio s vjernicima nedjeljnu Euharistiju.

BOGOJAVLJENJE - Nadbiskup je na svetkovinu Bogojavljenja, 6. I., predvodio svečano euharistijsko slavlje u katedrali svete Stošije i propovijedao.

SASTANAK DRUŠTVA KATOLIČKIH LIJEČNIKA - U utorak, 7. I., održan je u Nadbiskupskome domu sastanak Društva hrvatskih katoličkih liječnika - Ogranka u Zadru. Predavanje na temu: "Laici u Crkvi do II. vatikanskog sabora" održao je njihov duhovni asistent mons. Milivoj Bolobanić.

SVEČENIČKA REKOLEKCIJA U SLJEČNJU - U srijedu, 8. I., održana je svećenička rekolekcija za mjesec siječanj. Nadbiskup je predvodio euharistijsko slavlje s homilijom u kapelici Sjemeništa. U pastoralnom dijelu, u dvorani Sjemeništa, pre-

davanje s temom - Aktualnost Isusa Krista danas - održao je dr. Ante Mateljan.

ODBOR ZA GRADNJU ŠKOLE U PREKU KOD NADBISKUPA - Članovi Odbora za izgradnju nove škole u Preku posjetili su 9. I., Nadbiskupa. Bilo je govora o ustupanju crkvenog terena za lokaciju nove škole u zamjenu za zgradu stare škole kao i o daljnjem usuglašavanju oko cijelog postupka na razini Nadbiskupije i pred Ministarstvom prosvjete.

SASTANAK ODBORA ZA HODOČAŠĆE U RIM - Dana 9. I., održan je u Nadbiskupskom domu sastanak Organizacijskog odbora za hodočašće Zadrana u Rim u prigodi 600. obljetnice Dominikanskoga učilišta u Zadru. Na sastanku su, uz Nadbiskupa, sudjelovali predstavnici Filozofskog fakulteta i Poglavarstva grada Zadra.

GENERALNI VIKAR U ZAGREBU - U četvrtak, 9. I., održana je II. sjednica Središnjeg odbora HBK za proslavu Velikog jubileja 2000. godine Kristova rođenja. Sjednici su bili nazočni predsjednici svih nad/biskupijskih odbora. Dijecezanski odbor Zadarske nadbiskupije predstavljao je njegov predsjednik, mons. Milivoj Bolobanić.

POSVETA OBNOVLJENE CRKVE U NADINU - U nedjelju, 12. I., Nadbiskup je posvetio obnovljenu župnu crkvu sv. Ante Padovanskog u Nadinu koja je bila zapaljena u Domovinskom ratu i predvodio svečano euharistijsko slavlje. Crkva je obnovljena sredstvima Nadbiskupije uz pomoć župe Premanture iz Istre /vidi Vijesti i događaji/.

DUHOVNA OBNOVA SESTARA MILOSRDNICA - U nedjelju, 12. I., mons. Milivoj Bolobanić održao je kod Sestara milosrdnica sv. Vinka, u Zadru, u sklopu njihove mjesečne duhovne obnove, predavanje na temu: "O prihvaćanju jedni

franjevcima. Župnik Nadina i nekih susjednih mjesta 1674. je fra Šimun Brajnović, dok je 1690. župnik Nadina don Jure Striguljica, a posluhuje Kulu Atlagića i Biljane. God. 1710. župnik Nadina drži Korlat i Kulu Atlagića" (str. 57).

U svojoj povijesti Zara cristiana (1879.) don Karlo F. Bianchi navodi samo šest nadinskih župnika s početka 19. stoljeća: don Luka Sikirić - god. 1905. Don Vinko Supičić - 1840. Don Miho Levačić - 1843. Don Blaž Blasul - 1863. Don Ivo Ilinić - 1870. Don Miho Mekinić - 1876.

Za ostale doznajemo iz starih šematizama:

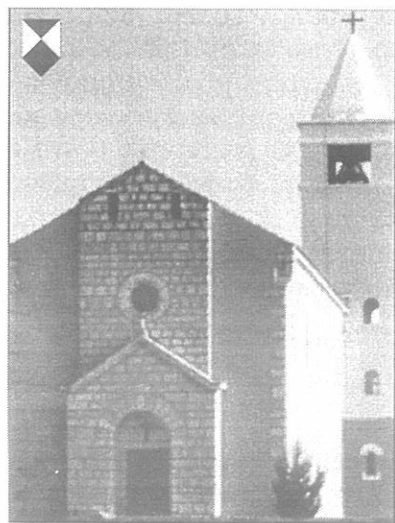
Don Šime Sorić - 1887. Don Miho Mekinić - 1890. Don Srećko Ivasović -

1900. U župi tada živi 320 duša. Don Ante Nižić - 1906. Na području župe 152 pravoslavca. Don Kažo Sambunjak - 1911. Vjernika - 382 u 45 kuća. Don Andrija Raspović - 1928. U župi 505 vjernika. Don Andrija Raspović - 1939. Duša 645.

Poslije 2. svj. rata Nadin posluhuje župnici iz Škabrnje. Don Grgo Negulić: 1939.-1960. Don Mihovil Cukar: 1961.-1963. Don Ivan Prenda: 1964.-1968. Don Ratko Žunić: 1968.-1972. Don Josip Kokić: 1972.-1991. Don Tomislav Sikirić: od 1991. Godine.

don Rozario Šutrin

ISPRAVAK: U prošlom broju, u članku o Škabrnji greškom je stavljen krivi podatak o župnikovanju don Roberta Milanje iz Zaglava, koji je bio župnikom samo 1939. (stanovnika: 1.257). Izostavljen je don Grgo Negulić, iz Paga, župnik 1939.-1960.

Crkva Uznesenja BDM u Škabrnji - prije razaranja

Potpuno razorena crkva Uznesenja BDM u Škabrnji

rio u predvečerje svoje muke: "Oče, da budu jedno, kao što smo mi jedno" (usp. *Iv 17, 22*). Što se više budete okupljali oko Isusa bit ćete sposobniji približiti se i jedni drugima; i u mjeri u kojoj budete vršili konkretne geste pomirenja, vi ćete ući u intimnost njegove ljubavi.

Isus boravi na osobit način u vašim župama, u zajednicama u kojima živite, u udrugama i crkvenim pokretima kojima pripadate, kao i u mnogim suvremenim oblicima okupljanja i apostolata u službi nove evangelizacije. To bogatstvo raznoških karizmi blagodat je za cijelu Crkvu i potiče svakog vjernika da svoje mogućnosti stavi u službu jedinog Gospodina, koji je izvor spasenja za čitavo čovječanstvo.

6. Isus je "Riječ Očeva" (usp. *Iv 1, 1*), darovana da ljudima otkrije Božje lice te dadne smisao i cilj njihovim nesigurnim koracima. Bog koji "više puta i na više načina nekoć govoraše ocima po prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu. Njega postavi baštinikom svega; Njega po kome sazda svjetove" (*Heb 1, 1-2*). Njegova riječ nije nametanje kojim se razbijaju okviri savjesti, nego je uvjerljiv glas i besplatni dar koji traži stav spremnosti i odgovornosti, koji traži čisto srce i slobodan um, da bi se postigao spasenjski učinak u konkretnom životu svakog pojedinca.

U vašim skupinama, predragi mladi, umnožite prigode za slušanje i proučavanje Riječi Gospodnje, pogotovo kroz pripravljenu Službu Riječi (*lectio divina*). Tako ćete otkriti tajne Božjeg Srca i dostići sposobnost za čitanje znakova vremena i za stvarne promjene. Vođeni Svetim Pismom moći ćete prepoznati Gospodinovu prisutnost u vašoj svakodnevnici; pa će i "pustinja" moći postati "vrt" u kojem je moguće sa stvorenjem blisko razgovarati srcem Stvoriteljevim: "Kad čitam božansko Pismo, Bog se vraća šetati Rajem zemaljskim" (Sv. Ambrozije, *Poslanica 49, 3*).

7. Isus živi među nama u Euharistiji, u kojoj se na najbolji način ostvaruje njegova stvarna prisutnost kao suvremenika u odvijanju ljudske povijesti. Usred

nesigurnosti i rastrešenosti svakodnevnog života, nasljedujte učenike na putu u Emaus; pa kao i oni recite Uskrsleme koji se otkriva u činu lomljenja kruha: "Ostani s nama jer zamalo će večer i dan je već na izmaku" (*Lk 24, 29*). Zazivajte Isusa da bi uvijek ostao s vama uzduž različitih putova u Emause našeg vremena. Nek On bude vaša snaga i vaše uporište, On vaša trajna nada. Draga mladeži, neka Euharistijski Kruh nikad ne uzmanjka na stolovima vašeg postojanja. To je Kruh iz kojega možete crpiti snagu za svjedočenje vjere!

Oko Euharistijskog stola ostvaruje se i objavljuje skladno jedinstvo Crkve; tajna misionarske zajednice u kojoj se svi osjećaju kao djeca i braća, bez izuzetaka i razlika rase, jezika, dobi, društvenog položaja ili kulture. Dragi mladi, velikodušno i odgovorno doprinosite trajnoj izgradnji Crkve kao obitelji, tog mjesta dijaloga i uzajamnog prihvaćanja, prostora mira, milosrđa i opraštanja.

8. Prosvijetljeni Riječju i ojačani Euharistijskim Kruhom, predragi mladi, pozvani ste biti vjerodostojnim svjedocima Kristova Evandjelja, koje sve obnavlja.

No po čemu će se znati da ste pravi Kristovi učenici? Po činjenici da "imate ljubavi jedan za drugoga" (*Iv 13, 35*) po primjeru njegove ljubavi, koja je besplatna, bezgranično strpljiva i koja nikoga ne isključuje (usp. *1 Kor 13, 4-7*). Vjernost toj novoj zapovijedi bit će potvrda vaše dosljedne odanosti onome što naviještate. Ta velika "novost" može zadiviti svijet koji je, nažalost, još uvijek rastrgan i podijeljen nasilnim sukobima koji se ponekad jasno uočavaju a ponekad su tajnoviti i skriveni. Vi ste pozvani u takvom svijetu živjeti kao braća, i to na način koji neće biti utopija nego stvarna mogućnost; pozvani ste kao istinski Kristovi misionari u ovom društvu izgraditi civilizaciju ljubavi.

9. 30. rujna 1997. godine bit će stota obljetnica smrti svete Terezije iz Lisieuxa. Njezin će lik zacijelo privući pozornost mnogih mladih hodočasnika koji će doći u njezinu domovinu budući da je Terezija jedna sveta djevojka, koja i danas predlaže ovaj jednostavni i sugestivni

navještaj, pun divljenja i zahvalnosti. Bog je Ljubav; On voli svaku osobu pa očekuje da bude od svih prihvaćen i ljubljen. Mladi ovoga vremena, to je poruka koju ste vi pozvani prigrliti i glasno doviknuti vašim vršnjacima: "Bog ljubi čovjeka! To je vrlo jednostavna i potresna poruka koju Crkva duguje svijetu" (*Christifedeles Laici*, 34).

Mladost Terezije od Djeteta Isusa izharava njezin zanos za Gospodina, snažnu osjećajnost kojom je živjela ljubav, stvarnu smjelost njezinih velikih projekata. Zanosnom ljepotom svoje svetosti, ona svjedoči da Bog udjeljuje i mladima, i to u obilju, bogatstvo svoje mudrosti.

Kročite s njom poniznim i jednostavnim putem kršćanskog sazrijevanja, u školi Evanđelja. Ostanite s njom u "srcu" Crkve, radikalno živeći svoje opredjeljenje za Krista.

10. Dragi mladi, u kući u kojoj Isus stanuje nailazite na ljubaznu prisutnost Majke. U Marijinoj je utrobi Riječ tijelom

postala. Prihvaćajući ulogu koja joj je namijenjena u planu spasenja, Djevica je postala uzor svakog Kristova učenika.

Njoj povjeravam pripravu i slavljenje XII. svjetskog dana mladih, kao i nade i očekivanja mladeži koja sa svih krajeva planeta s Njom ponavlja: "Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj" (usp. *Lk 1, 38*); idući ususret Isusu da bi proboravili u njegovoj kući, pa zatim kao i Apostoli spremno objavili svojim vršnjacima: "Našli smo Mesiju!" (*Iv 1, 41*)

S ovim osjećajima upravljam svakome od vas moj srdačni pozdrav, i dok vas pratim svojom molitvom, ja vas blagoslivljam.

Castel Gandolfo, 15. kolovoza 1996. godine, na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo.

Papa Ivan Pavao II.

Za svoje nedavne okupacije Nadina četnici su bili zvona odnijeli u neko naselje u Bukovici, uvjereni da više neće pozivati hrvatske vjernike nedjeljom na misno slavlje. Srećom, prema kazivanju župnika don Tomislava Sikirića, zvona su pronađena i opet stavljena na svoje mjesto. Svojom skladnom zvonjavom ponovno pozivaju, kao i nekad, vjerne župljane i cijele Ravne kotare da sklope ruke i dignu svoje misli i molitve k Bogu u visine.

Sačuvana je na groblju i drevna kamena preslica sa sljedećim natpisom: PAROCO DON LUCA VELDICH FECI DISEGNO - 1782.

Župni dom bio je podignut 1878. godine. Spaljen je za 2. svj. rata.

Glagoljaši

U svojoj radnji o glagoljašima zadarske nadbiskupije na njezinu kopnenom dijelu, župnik i glagoljaš don Vladislav Cvitanović (Radovi Instituta JAZU u Zadru, sv. X, str. 238) navodi da je u Nadinu

Srušena crkva sv. Ante Padovanskoga

našao samo jedan Godar s kraja 18. st. U popisu svećenika glagoljaša župe Nadin nabraja sljedeću petnaesticu:

- u 16. stoljeću: don Mate Kapitanović, g. 1535. matičar, župnik u Blatu, nestalom selu kod Benkovca; don Marko Kapitanović, g. 1537. matičar u Zemuniku; don Šimun Kapitanović, g. 1578.-1596. matičar u Zadru; o. Mate Škafić, trećoredac-glagoljaš. Spominje se kao matičar u Nadinu.

- u 17. stoljeću: don Juraj Kapitanović, svjedok god. 1603.

- u 18. stoljeću: o. Ivan Ivković, trećoredac-glagoljaš, god. 1736.-1750. Obavljao razne službe u redu trećoredaca; o. Vincent Ivković, trećoredac, umro 1795. god.; o. Josip Ivković, trećoredac, umro 1738. god.; don Vinko Batović, matičar-župnik u Islamu; don Petar Kalan, pisar 1724.; don Filip Krilović, matičar u Nadinu 1780. god.; don Pavao Ninčević, matičar u Privlaci g. 1728.-1731.; don Nikola Ninčević, pisar i kanonik u Ninu g. 1770.-1780.; don Luka Veldić, matičar u Nadinu g. 1787. On je podigao kamenu preslicu za zvono; i do danas je sačuvana.

- u 19. stoljeću: don Jure Lazarić, g. 1811. matičar u svomu rodnom mjestu. Umro 1. 3. 1835. god. Ukupno 15 glagoljaša iz Nadina.

Ne smijemo zaboraviti da su Turci za vrijeme svoje 200-godišnje okupacije Ravnih kotara i Bukovice bili gospodari preko 50 sela. Tridesetak njih potpuno uništiše pa se nikad poslije nisu obnovila. Svećenike glagoljaše pobiše a crkve zapališe. Odnosno, nekoje pretvoriše u svoje muslimanske mošeje. To je glavni razlog da imamo tako malo podataka o glagoljaštvu i glagoljskim maticama s tih područja - bilježi don V. Cvitanović.

Zvonici Nadina

U svojoj knjizi "Franjevci u zadarskoj nadbiskupiji" fra Stanko Bačić iznosi da su "Nadin i okolna naselja vjerojatno i prije 1638. bili povjereni visovačkim

On je polovicom 1996. g. objavio brošuru o Nadinu koji naziva pradomovinom Premanturaca, stanovnika istarskog mjesta u blizini Pule. I on je rođen u Premanturi. Biskup Bogetić u brošuri upućuje poziv svojim Premanturcima da pomognu obnovu crkve sv. Ante u Nadinu, četvrtu u povijesti župe. Prvi put su je razorili Turci u 17. st. Potom komunistički partizani u 2. svj. ratu. I na početku našega obrambenog rata (1991.) srpski četnici. "Obnovljena će crkva biti velika utjeha i središte okupljanja" - ističe biskup Bogetić.

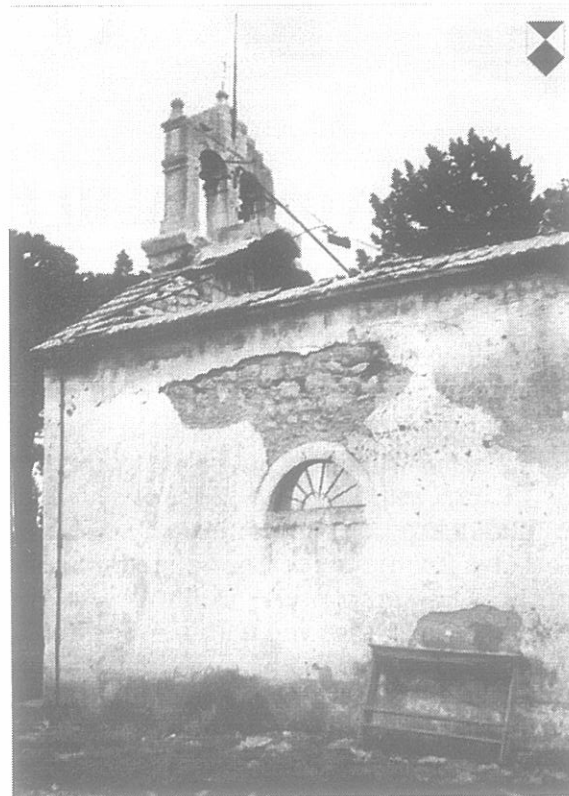
Obnovljenu je nadinsku crkvu nedavno posvetio, uz radosno slavlje brojnih povratnika i uzvanika, u nedjelju, 12. siječnja 1997. god., nadbiskup zadarski msgr. Ivan Prenda. On je od 1964. do 1968. god. bio župnik nadinski pastorizirajući Nadin iz Škabrnju. "Obnovom ove prve crkve nakon rata dokazali smo da se mržnja može pobijediti samo ljubavlju, jer je naša obnovljena crkva veća i ljepša nego što je bila" - iznio je u svojoj propovijedi nadbiskup Prenda. "Nadinska će crkva odgajati u ljudskosti i vjeri kao i uvijek dosad, a Nadinjani će se vratiti svojim obnovljenim domovima i međusobno se ljubiti." Za tu zgradu domaći sin Šime Odžaković Mime darovao je crkvi svećarici novi oltar i ambon. Provincijal konventualaca o. Ljudevit Maračić komplet misnica, župnik Premanture Milan Milovan "zlatnu" misnicu, obitelj Stošić kalež, a općina Medulin novu krovnu konstrukciju crkve.

Nadinska zvona

*Slušam često starih zvona zvuke
kad se s tornja u večeri jave;
kao nekad slabe sklapam ruke,
oči dižem u visine plave.*

(Ante Jakšić, Stara zvona)

Dva su zvona stigla u mjesto 30. prosinca 1937. godine. Podignuta su na zvonik-preslicu 31. prosinca iste godine, tj. na Staru godinu, uz svečano pucanje mužara, iza kako ih je blagoslovio mjesni župnik don Andrija Raspović. Prijašnja dva zvona bila su nabavljena iz dviju različitih ljevaonica pa nisu bila skladno

Pogođena nadinska crkva

intonirana. Slogom i zalaganjem čitave župne zajednice nabavljena su 1937. god. nova zvona kod ljevaonice Kvirina Lebiša u Zagrebu.

Veliko zvono ima natpis: BOG I HRVATI. HRVATI I BOG.

**SVETI ANTE, MOLI ZA NAS!
POKOJ VJEČNI DARUJ MRTVIM,
GOSPODINE!
OD KUGE, GLADA I RATA
- OSLOBODI NAS, GOSPODINE!
NADIN, 1937. SALIO KVIRIN LEBIŠ
GOD. 1937.**

Manje zvono nosi natpis:

**OD GROMA I ZLA VREMENA
- OSLOBODI NAS, GOSPODINE!
SAMOM BOGU ČAST I SLAVA.
VJERA U BOGA I SELJAČKA SLOGA.
GREŠNICI, TEBE MOLIMO
USLIŠI NAS!
NADIN, 1937. GOD.**

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

UGOVOR IZMEĐU SVETE STOLICE I REPUBLIKE HRVATSKE O SURADNJI NA PODRUČJU ODGOJA I KULTURE

Sveta Stolica i Republika Hrvatska

želeći urediti odnose između Katoličke Crkve i Hrvatske Države na području odgoja i kulture

- * temeljeći se Republika Hrvatska na odredbama Ustava, navlastito na člancima 14, 40, i 68, a Sveta Stolica na dokumentima Drugoga vatikanskog sabora, posebno na Deklaraciji "Gravissimum educationis", i na odredbama kanonskoga prava;
- * imajući u vidu nezamjenjivu povijesnu i sadašnju ulogu Katoličke Crkve u Hrvatskoj u kulturnom i moralnom odgoju naroda, te njezinu ulogu na području kulture i obrazovanja;
- * uzevši na znanje da većina građana Republike Hrvatske pripada Katoličkoj Crkvi;

dogovorili su se o sljedećem:

Članak 1.

1. Republika Hrvatska, u svjetlu načela o vjerskoj slobodi, poštuje temeljno pravo roditelja na vjerski odgoj djece te se obvezuje da će, u sklopu školskoga plana i programa i u skladu s voljom roditelja ili skrbnika, jamčiti nastavu katoličkoga vjeronauka u svim javnim osnovnim i srednjim školama i u predškolskim ustanovama, kao obveznoga predmeta za one koji ga izaberu, pod istim uvjetima pod kojima se izvodi nastava ostalih obveznih predmeta.

2. Odgojno-obrazovni sustav u javnim predškolskim ustanovama i školama, uključujući i visoka učilišta, uzimat će u obzir vrijednosti kršćanske etike.

Članak 2.

1. Poštujući slobodu savjesti i odgovornost roditelja za odgoj svoje djece, svakome je zajamčeno pravo izbora vjeronauka.

2. Školske vlasti, u suradnji s nadležnim crkvenim vlastima, omogućit će roditeljima i punoljetnim učenicima da izaberu vjeronauk pri upisu u školu na način da njihova odluka ne bude povod bilo kakvom obliku diskriminacije na području školskoga djelovanja.

3. Ako bi roditelji i punoljetni učenici željeli promijeniti odluku o kojoj se govori u stavku 1. ovog članka, dužni su o tome pismeno obavijestiti školu prije početka nove školske godine.

Članak 3.

1. Katolički vjeronauk predaju kvalificirani vjeroučitelji koji su po sudu crkvene vlasti prikladni za to i koji zadovoljavaju odgovarajuće odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske, pridržavajući se svih dužnosti i prava koji iz toga proizlaze.

2. Vjeroučitelji moraju imati ispravu o kanonskome mandatu (missio canonica) koju je izdao dijecezanski biskup. Opoziv mandata nosi sa sobom neposredni gubitak prava na predavanje katoličkoga vjeronauka.

3. Vjeroučitelji su članovi, sa svim učincima, nastavnčkoga zbora u osnovnim i srednjim školama, odnosno odgojiteljskoga zbora u predškolskim ustanovama.

4. Programi i način odvijanja katoličkoga vjeronauka u školama svih vrsta i stupnjeva, uredit će se posebnim ugovorima između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije.

Članak 4.

U dogovoru nadležnih školskih vlasti, mjerodavne crkvene vlasti moći će organizirati u odgojno-obrazovnim ustanovama druge dopunske djelatnosti u svezi s odgojem i vjerskom kulturom, koristeći se prostorijama i pomoćnim pedagoškim pomagalima tih ustanova.

Članak 5.

Katolička Crkva može slobodno priređivati predavanja i poduzimati djelatnosti duhovno-vjerskoga obrazovanja u sveučilišnim ustanovama, u dogovoru s nadležnim tijelima sveučilišta.

Članak 6.

1. Programe i sadržaje nastave katoličkoga vjeronauka u školama bilo koje vrste i stupnja, te udžbenike i didaktičku graduu, sastavlja Hrvatska biskupska konferencija koja ih podastire nadležnim tijelima Republike Hrvatske radi njihova uvođenja u školske programe.

2. Republika Hrvatska snosi troškove izradbe i tiskanja udžbenika vjeronauka i organizira izdavački postupak u skladu s postojećim odredbama za ostale školske udžbenike.

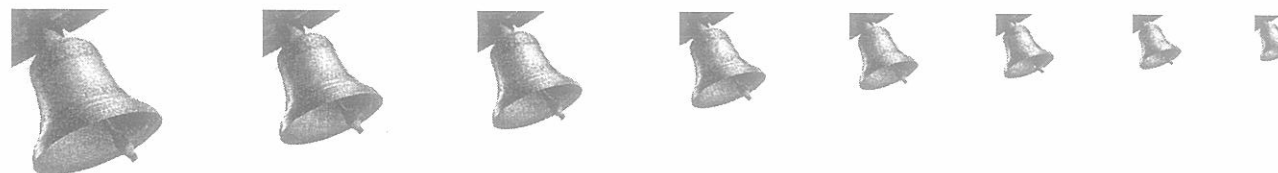
Članak 7.

1. Mjerodavne vlasti na crkvenom i državnom području, prema vlastitim nadležnostima, bdiju da se vjeronauk u školi i vjerski odgoj u predškolskim i školskim ustanovama i u sadržajnom i u didaktičko-metodičkom pogledu održava kvalitetno i u skladu s propisima crkvenoga i državnoga zakonodavstva.

2. Vjeroučitelji će obdržavati crkvene zakone i odredbe u pitanjima sadržaja vjerskoga odgoja i obrazovanja; što se ostaloga tiče obdržavat će odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske i poštivati stegovne odredbe odgojne ustanove u kojoj djeluju.

Članak 8.

1. Katolička Crkva ima pravo osnivati škole bilo kojega stupnja i predškolske ustanove i njima upravljati prema odredbama kanonskoga prava i zakonodavstva Republike Hrvatske.

ZVONA NAŠIH PORUŠENIH CRKAVA

N A D I N

Ravnokotarsko selo Nadin (Nedinum, Nedinum) nalazi se istočno od Zadra a 11 km zapadno od Benkovca. Župa benkovačkog dekanata. Nalazi se dva kilometra južnije od ceste i željezničke pruge koja iz Zadra preko Benkovca vodi u Knin. Spominje se već u liburnsko-rimsko doba kao ilirsko naselje, grad Nadinum iznad četiri kilometra prostranoga Nadinškog polja. To je izrazito hrvatski kraj pa se zadarski kraj u davnini naziva "Hrvati".

Nadin leži na putu iz Aserije (Podgrada) za Zadar, a potječe vjerojatno od 1. do 7. st. (M. Suić). Do danas su sačuvani njegovi gradski bedemi u visini od par metara. Bili su građeni od velikih blokova. Grad su koristili razni osvajači. Lokalitet još nije istražen.

Kad Turci 1522. god. zauzeše Knin i Skradin, Mlečani utvrđuju Nin, Vranu, Nadin... U Nadinu je bilo 150 pješaka i 50 konjanika (S. Traljić). Poslije pada Obrovca 1527. god. u turske ruke, padaju Nadin i Vrana bez borbe jer plaćenici iz toga grada pobjeغوše u Nin.

U Nadinu živi pet aga, dizdar i kadija. Grad je 1624. bio utvrđen zidovima, kaštelom i s nekoliko topova. Kad su Mlečani 1647. god. pobijedili Mustafa-pašu Tekeliju te okupirali grad, razoriše mu tvrđavu i onesposobiše ga za stanovanje.

Mjesto Nadin ima više zaselaka, komšiluka, varoša: Batović, Brzoja, Ožaković, Nikić, Majstorović, Vrsaljko, Kosa, Glavić, Malbaše, Vickovići, Zagrad. Prije Domovinskog rata, prema popisu pučanstva iz 1991. godine, u Nadinu je živjelo 666 osoba. Od toga 650 Hrvata. Srpski pobunjenici, četnici, i vojnici tzv. jugosla-

venske narodne armije u svome zločinačkom napadu na Nadin 20. rujna 1991. god. topovskim su granatama gadali mjesto. Opljačkali su a potom spalili te minirali preko 130 obiteljskih domova. Niti jedna obiteljska kuća nije ostala neoštećena i useljiva. Nadin je pružio srpskim agresorima nadljudski otpor. Prognano pučanstvo našlo je za vrijeme rata sklonište pretežno u Zadru. U Domovinskom ratu poginule trojica hrvatskih branitelja i osamnaest civila. Uz Škabrnju, četnički pokolj u Nadinu ostao je bolna priča našega Domovinskoga rata.

Crkva sv. Ante

Župa je posvećena sv. Anti Padovanskomu a utemeljena u 17. stoljeću. Župna crkva potječe također iz 17. st. Sagrađena je u blizini staroga grada Nadina, a u današnjem obliku 1878. god. Spomenik je kulture. Imala je dva vrijedna drvena oltara. Poslije četničkog divljanja u ovome mjestu nije od njih ostalo ni traga. Naime, srpski pobunjenici i vojnici tzv. jugoslavenske narodne armije, u svome zločinačkom napadu na Nadin 20. rujna 1991. godine topničkim granatama pogodiše župnu crkvu i teže je oštetiše. Kasnije je i zapališe. Groblje oko crkve su znatno devastirali i oskvrnuli.

Poslije povratka prvih mještana - nakon slavne "Oluje" - počelo se s planiranjem obnove župne crkve. Želju za njezinom obnovom potakoše najprije zadarski nadbiskupi, mjesni prognanici i izbjeglice sa župnikom don Tomislavom Sikirićem i porečko-pulski biskup msgr. Antun Bogetić.

ZADRANI KOD PAPE IVANA PAVLA II

U PRILICI 600. OBLJETNICE GENERALNOGA UČILIŠTA
DOMINIKANSKOGA REDA U ZADRU 1396. - 1996.
PRVOGA VELEUČILIŠTA U HRVATSKOJ

drevnog sveučilišnog i europskog grada Zadra. I kao što je slovio naslov reportaže Slobodne Dalmacije od 4. veljače 1997., neka nam "zadarska baština bude smjerokazom civilizacije i napretka" u budućim vremenima.

(Govore pape Ivana Pavla II., nadbiskupa Ivana Prende i nadbiskupa u miru Marijana Oblaka donosimo u cijelosti u rubrici: Zadarska nadbiskupija.)

Livio Marijan

Naslovna stranica programa Zadrani kod pape Ivana Pavla II. prigodom 600. obljetnice Generalnoga učilišta dominikanskoga reda u Zadru

BLAGOSLOV ZVONA U BRIŠEVU

BRIŠEVO - U nedjelju, 9. veljače 1997. godine u našoj je župi za vrijeme župske mise u 9,30 sati svečano blagoslovljeno crkveno zvono. To je zvono bilo razbijeno pri granatiranju crkve - 4. listopada 1991. godine, kada je srušen zvonik i oba zvona. Manje zvono ostalo je pri padu neoštećeno, a veće se razbilo na više komada. Da dobijemo glazbeni sklad između većeg i manjeg zvona, dali smo razbijeno zvono prelići u topionici Colbachini u Padovi. Na zvono smo dali staviti natpis: "Zvono izliveno u spomen svim poginulima u Domovinskom ratu 1991.-1995.", a iznad njega križ i krunicu - znakove pod kojima su se naši mladići hrabro borili protiv srpskih napadača u ovome ratu.

Obred blagoslova obavio je msgr. Milivoj Bolobanić, generalni vikar. On je predvodio i sv. misu koju su zajedno s njim slavila dvojica bivših župnika Briševa - don Nediljko Ivanov (1966.-1967.) i don Josko Kokić, ravnatelj Sjemeništa u Zadru (1970.-1972.).

Vjernici Briševa tog su dana dupkom ispunili svoju crkvu Gospe od Ružarija, koja je, napomenimo ovdje, tijekom rata bila dva puta granatirana i dva puta obnavljana. U prigodnoj propovijedi msgr. Bolobanić potaknuo je vjernike da ostanu uvijek vjerni vjeri svojih otaca, koji su pod znakom križa živjeli, radili, trpjeli, umirali. U crkvi je vladala doista svečana atmosfera - molilo se, pjevalo se, slavilo se Boga za ovaj njegov veliki dar. A na kraju svega iz razdraganih je srdaca odjeknula pjesma "Bože, čuvaj Hrvatsku!", kao i Himna Briševu što prati redovito sva svečana vjerska okupljanja u Briševu.

B. B.

2. U ostvarenju plana i programa temeljnih obveznih predmeta, te pri izdavanju službenih isprava, katoličke će škole poštivati zakone Republike Hrvatske.

Članak 9.

Katoličke škole s pravom javnosti, njihovi učitelji i nastavnici, odgojitelji i drugi djelatnici, jednako kao i učenici i odgajanci, uživat će ista prava i dužnosti kao i oni u državnim školama i imat će pravo na primanje novčane potpore kako je predviđeno zakonodavstvom Republike Hrvatske.

Članak 10.

1. Pravni ustroj katoličkih visokih učilišta s pravom javnosti kao i način priznanja stručnih naziva, akademskih stupnjeva i diploma koje izdaju, ravnaju se prema zakonima Republike Hrvatske. Njihova će se primjena urediti posebnim ugovorom između Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije, uz prethodno odobrenje Svete Stolice.

2. Republika Hrvatska osigurava novčana sredstva Katoličkom bogoslovnom fakultetu pri Sveučilištu u Zagrebu, s njegovim područnim studijima, odnosno afiliranim Teologijama u Đakovu, Makarskoj, Rijeci i Splitu.

3. Nadležne crkvene vlasti mogu osnivati nova visoka katolička učilišta. Uz prethodni dogovor mjerodavnih crkvenih i državnih vlasti ona će imati pravo javnosti i za njih će Republika Hrvatska osiguravati odgovarajuća novčana sredstva.

Članak 11.

1. Crkveni instituti za obrazovanje vjeroučitelja i drugih pastoralnih djelatnika, osnovani prema odredbama kanonskoga prava, imaju pravo javnosti u skladu s odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske.

2. Republika Hrvatska osigurava novčana sredstva za profesore, odgojitelje i druge djelatnike tih instituta, kako je predviđeno odredbama zakonodavstva Republike Hrvatske o visokim javnim katoličkim učilištima.

3. Isto tako, studenti instituta o kojima se govori u stavku 1. ovog članka, imat će ista prava i dužnosti studenata u visokim javnim katoličkim učilištima.

Članak 12.

1. Zbog službe koju Katolička Crkva obavlja u društvu i poštujući vjersku slobodu, Republika Hrvatska omogućuje Crkvi dolični pristup državnim sredstvima javnoga priopćivanja, a navlastito radiju i televiziji. Pojednostiti u svezi s tim bit će dogovorene između Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije.

2. Katolička Crkva ima pravo posjedovati i vlastita sredstva društvenoga priopćivanja, u skladu s odredbama crkvenih zakona i zakonodavstva Republike Hrvatske.

3. Poštujući načela vjerske slobode u pluralističkom društvu, Republika Hrvatska će dosljedno paziti da u sredstvima društvenoga priopćivanja budu poštivani osjećaji katolika i temeljne ljudske vrijednosti etičke i vjerske naravi.

Članak 13.

1. Kulturna i umjetnička baština Katoličke Crkve te brojni dokumenti pohranjeni u crkvenim arhivima i knjižnicama sačinjavaju dragocjeni dio cjelokupne hrvatske kulturne baštine. Katolička Crkva želi nastaviti služenje društvenoj zajednici i svojom kulturnom

ZADARSKA NADBISKUPIJA

1. PROSLAVA BLAGDANA SV. STOŠIJE

Radio poruka i čestitka o. Nadbiskupa o blagdanu sv. Stošije, 15. 1. 1997.

Draga braćo i sestre u Kristu,
dragi vjernici Zadarske nadbiskupije,
poštovani slušatelji -

Mir vama.

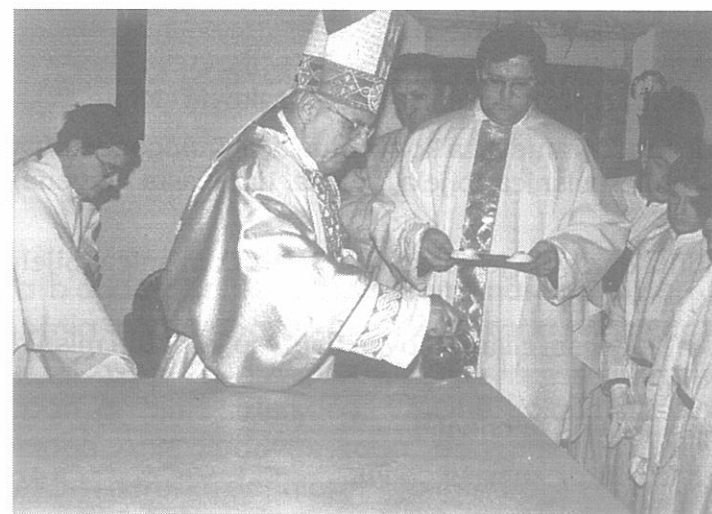
U srijedu, 15. siječnja, Zadarska crkva se spominje i slavi svoju zaštitnicu, svetu Stošiju, mučenicu. Duhovno središte i srce naše Nadbiskupije jest katedrala sv. Stošije, a njen blagdan prigoda da se cijela Nadbiskupija duhovno ujedini u molitvi i svetkovanju.

Stošija je bila Rimljanka koja je živjela u 4. stoljeću. Kao kršćanka ona je svoje kršćanstvo živjela praktično, odgovorno i hrabro, na način koji je ostavio dubok trag u njenim suvremenicima i, evo, vjekovni spomen u povijesti. Zauzimala se neumorno za siromašne i potlačene, pomagala progonjenima i radosno navješćivala bitnu poruku kršćanske vjere - da je Bog ljubav i da želi da po Kristu svi ljudi dođu do spoznanja te istine i da se spase. Svoj životni ideal posvjedočila je vrlo vjerodostojno - svojim životom. Spaljena je za Dioklencijanova progonstva kršćana, na sam Božić, 304. godine, u Sirmiumu, u današnjem Srijemu, a njene su relikvije 807. godine prenesene u Zadar. Eto, već više od tisuću godina traje njena prisutnost u našem Zadru, nadahnjujući tolike generacije zadarskih kršćana da svoje krštenje, dakle svoje kršćanstvo, prihvate i žive svjesno i odgovorno, kao svoj temeljni životni ideal i poziv.

Kao pastir i predvodnik Zadarske crkve, od srca čestitam čitavoj Nadbiskupiji blagdan svete Stošije, želeći svakom bratu vjerniku obilja duhovnog probuđenja i obogaćenja kako bismo svi zajedno i svaki osobno, u ovim godinama pripreme za dvijetisućiti jubilej Kristova rođenja postali doista ono što smo na krštenju svi postali - kršćani, nositelji Krista, kristoliki, da bismo tako i zauzeli svoje mjesto u Kristovoj crkvi u konkretnoj stvarnosti ove naše Zadarske crkve. Bio bi to golemi doprinos izgradnji i rastu civilizacije života i ljubavi na ovom našem prostoru, u ovom našem vremenu.

Čestitku i blagoslov čitavoj Nadbiskupiji upućujem riječima našeg drevnog zadarskog himna sv. Stošiji:

*Popijevkom veselom, blagdan objavite,
Stošiju blaženu Zadrani častite!
Ona je obrana Zadra nam rodnoga,
Dalmacije ures uzvišen!*

Nadbiskup posvećuje crkvu

ka i Galovca s voditeljicom sestrom Vladislavom i župnika Zemunika vlč. don Šimu Kevrića, odgojitelja u Sjemeništu prefekta vlč. don Jozu Tomića, te sve nazočne vjernike.

Preuzvišeni gospodin nadbiskup pred samo posvećenje u svojoj homiliji reče: *"Dragi vjernici, doživjeli ste danas radost povratka nakon obnove svoje crkve poput Izraela nakon povratka iz Babilona. Obnovom ove prve crkve nakon rata dokazali smo da se mržnja može pobijediti samo ljubavlju, jer je naša obnovljena crkva veća i ljepša nego što je bila. Obnovljena crkva postaje mjesto obnove za-*

jednice koja je doduše još uvijek daleko od svog duhovnog središta. Nadinska crkva će odgajati u ljudskosti i vjeri kao i uvijek dosad, a Nadinjani se vratiti svojim obnovljenim domovima i međusobno se ljubiti."

Za prikazanja darova vlč. Jozo Tomić pratio je darovatelje i rekao da su oltar i ambon dar domaćeg sina gospodina Šime Odžakovića - Mime, da je provincijal Hrvatske provincije braće franjevac konventualaca mp. otac Ljudevit Maračić poklonio komplet misnica i nekoliko albi, da je župa Paliano blizu Rima darovala kalež-ciborij te set misnica, da je župnik župe Premantura u Istri vlč. don Milan Milovan darovao zlatnu misnicu koju je danas na sebi imao otac nadbiskup, da je obitelj Stošić iz Toronta poklonila kalež za crkvu, a općina Medulin iz Istre darovala crkvi krov. Nazočni su sve darovatelje nagradili iskrenim i dugim pljeskom.

Gospodin Miljenko Domjan je zanosnim riječima prikazao vrijednost ove kulturne baštine i pozvao sve da tu i ostalu kulturnu baštinu čuvaju i brane kao dosad jer po njoj i jesmo ono što jesmo.

Nezaboravna posveta čiju je uzvišenost posvjedočila razdraganost vjerničkog puka i po koja skrivena suza završila je pjesmom molitvom *"Bože, čuvaj Hrvatsku, / ... / Ako treba, Gospode, evo uzmi živog moj, pa ga podaj Njoj"*, kao što je i osamnaest palih Nadinjana na svoj viteški, posebni način molilo i pjevalo ugrađujući sebe u temelje jedine Domovine.

Franjo Baričić

VIJESTI I DOGAĐAJI

POSVETA CRKVE SVETOG ANTUNA PADOVANSKOG U NADINU

Crkva sv. Ante Padovanskoga u Nadinu

Bilo je to godine 1991. kada je oštećena i zapaljena crkva sv. Antuna Padovanskoga u Nadinu kod Zadra. Tom prigodom su skinuta i odnešena u nepoznato i dva zvona u uvjerenju da ta zvona neće nikada više zvoniti Hrvatima u Nadinu. Tada je pjesnik Anton Šuljić ocrtavajući teške kušnje koje je Bog poslao narodu Hrvata u "stradanjima s nadom" pjevao: "Drugovi, urušio se crkveni krov i zapalio. Postade pepeo i prah. Ni zidova nema, ni križnih postaja, ni misnika, ni ministranta, ni vjernika. Nema sakristije, ni ciborija, ni svetih hostija. Ali negdje je ipak nešto ostalo: Stameni oltar kameni! Bojte se oltara koji se više ne ljubi, bojte se, 'drugovi' neljubljena kamena stamena."

U nedjelju 12. siječnja 1997. zadarski nadbiskup msgr. Ivan Prenda blagoslovio je zapaljenu, obeščašćenu ali i obnovljenu crkvu sv. Ante u Nadinu iz XVII. stoljeća. Crkva je stara, ali danas još bolja i veća, a s njezine preslice prostorima Ravnih kotara razliježe se melodiozna zvonjava koju prepoznaje preživjeli žitelji Nadina kada dotrčaše i rekoše da "nova zvona" zvone kao i ona njihova stara, i malo i veliko zvono, postavljena ono manje

1936. o stotoj obljetnici hrvatske himne i ono veće 1937. saliveno u spomen svih vjernih mrtvih iz Nadina koji su živjeli, umirali i ginuli za Domovinu. Zato i danas prigodom posvete obnovljene crkve zahvaljuju dobrom Bogu što je sve opet slobodno i sretno i zato ponosno. U svom pouzdanju u Boga čuli su i danas, da "ako tko upropašćuje hram Božji, upropastit će njega Bog. Jer hram je Božji svet, a to ste vi. Nitko neka se ne vara" (1 Kor 3, 16-17).

Gospodin župnik vlč. don Tomislav Sikirić koji je sa svojim župljanima proveo najteže dane na početku slavlja pozdravio je sve drage i ugledne koji su iz bliza i daleka došli podijeliti zajedničku sreću i radost. Najprije je pozdravio posvetitelja obnovljene crkve nekadašnjeg župnika Nadina msgr. Ivana Prendu, nadbiskupa. Zatim je redom pozdravio preč. gospodina Rolfa Lindenmana, začasnog kanonika zadarske katedrale, župnika Premanture vlč. don Milana Milovana, gospodina načelnika Općine Medulin Darija Mezulića, načelnika Općine Polača gospodina Radovana Bobanovića, predstojnika Mjesnog odbora Nadina gospodina Ljubu Vrsaljka, gospodina prof. Miljenka Domjana, predstojnika Državnog ureda za zaštitu kulturne i prirodne baštine, gospodina dipl. ing. Branka Maroevića, građevinskog nadzornika pri obnovi crkve, gospodina Antu Juričića, vlasnika tvrtke Imogradnja, izvođača radova i njegove vrijedne radnike, pjevače Zemuni-

Homilija mons. Ivana Prende, nadbiskupa zadarskoga, na središnjem Euharistijskom slavlju proslave svetkovine sv. Stošije, mučenice, 15. siječnja 1997. godine, u katedrali sv. Stošije.

KRŠĆANSTVO JE ŽIVOTNO SVJEDOČANSTVO!

Braćo i sestre!

Dok štujemo i slavimo danas našu nebesku zaštitnicu, svetu mučenicu Stošiju, pozivam vas da se zapitamo - koja je naša uloga danas? Sigurno je da se ovo pokoljenje vjernika, ova Crkva danas, kao dio sveopće Crkve u svijetu, pita: koja je naša uloga danas, pri kraju 20. stoljeća, na pragu trećeg tisućljeća? Što nam je danas činiti? Kako ispuniti svoje povijesno poslanje na ovom dijelu zemlje i u ovom dijelu Crkve koje nam je Krist povjerio?

Sigurno nismo nikada preuzeti u svom razmišljanju da bismo mislili kako bi nam tek ono što mi razmišljamo, i čime raspolažemo danas, moglo biti dostatno da odgovorimo povijesnom zadatku, da prenesemo Evanđelje novom pokoljenju, da ga posvjedočimo, da ga živimo. Mi danas živimo od namre baštine, od onoga što nam je darovano, od onoga što su nam stoljeća poklonila - stoljeća svih onih koji su bili na ovim prostorima kao vjernici, od poč. 4. st. do danas. Na osobit način oni koji su kao dio našega naroda nazočni na ovim prostorima. U tom duhu i smislu mi se danas zaustavljamo pred likom naše svete zaštitnice Stošije. Opet mislimo na njezinu osobu, na ono vrijeme u kojem je ona živjela i na izazove koje je ona živjela.

Sjećamo se 304. godine, onog Božića za nju presudnoga i velikoga, kad je položila svoj život za Isusa Krista u Sirmiumu, današnjem Srijemu. Mislimo na one prilike koje su bile teške, na poseban način prijeteće, ali i prijelomne, kada se stvaralo novo doba Crkve i svijeta, i Europe. I oni koji su shvatili da pod izazovom smrti ne mogu ustuknuti, već iz vjernosti prema Kristu kazati DA, ugradili su sebe, svoju postojanost i vjeru u stvaranje novoga. I Bog nam ju je dao. Isus Krist, naš Gospodin i glava Crkve, htio je da ona stigne i u Zadar, zaobilaznim putem,

preko Carigrada, gdje su je štovali već od 5. st. htio je da dođe u Zadar na poč. 9. st. da donese ovdje njene zemne ostatke, dijelove njezina spaljenog tijela biskup Donat, da on ovdje sačini jedan sarkofag - koga možete vidjeti i pohoditi u ovoj pokrajnjoj ladi. I tu je ona među nama svjedokinja od devetog stoljeća, kroz sva stoljeća našeg života i naših patnji i naših povijesnih tegoba i svega što nas je pogadalo. Ona nam je svijetlila uvijek kao pratilac, kao uzor, i kao zagovornik. I danas, u ovom vremenu patnji iz kojih izidosmo (ponadajmo se) onako teških i pogubnih, ali i novih poteškoća i novih izazova. Mi se opet pitamo: hoćemo li biti sposobni i kadri danas posvjedočiti Isusa Krista? A on je htio imati svjedoke! Svjedoke koji će govoriti o njemu. I to je prva Crkva razumjela, i zato su apostoli posli u svijet. Na njegovu zapovijed: "Idite i propovijedajte" (usp. Mk 16, 15) - posli su propovijedati. Nosili su Evanđelje novim narodima, ali su odmah naišli na zapreke i bili spremni kazati: "ne možemo ne govoriti što smo vidjeli i čuli" - "više se valja pokoravati Bogu nego ljudima" (usp. Dj 4, 20 - 5, 29). I od početka su bili spremni trpjeti za svoje svjedočenje. To je bila prva Kristova želja koja se neprestano ponavljala kroz stoljeća i evanđelje se prenosilo iz pokoljenja u pokoljenje.

I eto nam zadatka danas - navijestiti Evanđelje! Krist je želio da ima svjedoke - i životom. Rekao je u svojoj uzvišenoj nauci: "Vi ste sol zemlje! Vi ste svjetlost svijeta!" Ne može se sol, i ne smije, pokvariti - jer je potrebna svijetu, potrebna kao začini! Ne može se sakriti svjetlo - potrebno je staviti ga da bude na vidiku, da se drugi o njega ogriju i da vide hodati spram svjetlu. Treba nam to svjetlo - svjetlo života! Činite dobra djela, da ljudi vide to i da slave Oca vašega koji je nebesima!

(usp. Mt 5, 13-16). To svjedočenje života jest doista najpreči, najveći i najčešći zadatak Kristovih učenika u svakom vremenu. I život koji je govor, Božji govor svijetu, naš život - najveće je svjedočanstvo. Ali zasigurno, možda i najteže svjedočanstvo! Ono traži neprestani napor udublivanja u Kristovu poruku i neprestani napor obraćanja samoga sebe. Obraćanje naše nutrine, da bismo se suobličili s Kristom i prihvatili da pod kožu našu uđe duh Evandjelja. I da iz njega razmišljamo, iz njega govorimo, iz njega postupamo.

Krist je tražio i još jedno svjedočenje u povijesti svoje Crkve, a to je svjedočenje krvlju. Postojanost koja će rječito govoriti o snazi koja nadvisuje svaku ljudsku moć i htijenje. Ustrajnost u najtežim kušnjama da se tako u slabosti našoj pokaže božanska snaga, snaga Duha Svetoga. Ona je iznad svake ljudske moći i uzdiže čovjeka da postane svjedok. To svjedočanstvo krvi ne manjka kroz svu povijest Crkve. Ono ne manjka ni danas. Čujemo i znamo za tolika događanja u kojima Crkva opet krvari na različitim stranama svijeta. Ali to je opet govor krvi, svjedočke krvi koja svjedoči život - neumrli život i poziv čovjekov da ni pod koju cijenu ne ustukne. Oni koji tako svjedoče svjesni su Kristova poziva: *"Tko mene prizna pred ljudima i ja ću njega pred Ocem mojim koji je na nebesima!"* (usp. Lk 9,26). *"Ne bojte se ljudi koji ubijaju tijelo a duši ne mogu ništa učiniti! Bojte se onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti"* (Mt 10, 28). Bog je jedini gospodar i sudac povijesti.

Draga braćo i sestre, o tom trostrukom svjedočenju, gledajući život svete Stošije danas je svatko od nas pozvan razmišljati. Danas, upravo u ovom novom vremenu, kada se doista stvara novo! Nije to fraza! Doista smo na prekretnici svjetova, na prekretnici vremena u kojemu su ponovno kršćani pozvani dati trostruko svjedočanstvo - riječju, životom i krvlju!

Riječju! Ja bih danas posebno istaknuo da je danas, možda više nego ikada prije, potrebno biti hrabar, reći ono što nas vodi u životu! Reći riječ Evandjelja, reći riječ moralnih i etičkih načela koje

nam je dalo Evandjelje! Kazati to i u novinama! To su pozvani činiti katolički djelatnici u sredstvima javnoga priopćavanja, bez straha govoriti o onome što je život a što smrt; što je pogubno a što izgrađuje; što je poželjno i pošteno, a što crno i što treba izbjegavati. Otvoreno i jasno treba govoriti! Ta poruka, ta riječ je svjedočenje, i na radiju i na televiziji, i u klupama parlamenta. Svugdje gdje katolik i kršćanin nosi poruku svoje vjere! Može li se danas šutjeti? Smije li kršćanin danas šutjeti? Može li slegnuti ramenima i reći kako je nemoćan pred zakonodavcem koji npr. razmišlja o tome da ozakoni ono što na je veliku žalost svih onih koji razumno misle. Svih koji vjeruju Evandjelju (danas većina u svijetu) - da se npr. odobri ubojstvo nevinoga, nerođenoga čovjeka koji još nije ugledao svijet. Ili da mu se odobri završetak života jer nije više vrijedan, jer ne proizvodi, jer je postao teret društva. Dakle, kršćanin i u takvim okolnostima treba kazati svoju riječ, nadahnutu Evandjeljem, bez straha da će morati trpjeti. Pa što ako i mora trpjeti? Pozvan je svjedočiti riječju. Isto tako i životom!

Danas bismo morali tako se vladati i tako živjeti da nas ponovno ljudi mogu prepoznati kao one za koje će reći - Gledajte ih! Oni su iz Crkve! Oni žive Evandjelje! Na njima se vidi ono što govori Evandjelje, što se naviješta i što se može razumjeti kao vlastitost onih koji vjeruju u Isusa Krista! Možda bismo doista morali svi sebe preispitati - kako u okolnostima, u kojima me Bog stavio, svjedočim životom? Po čemu sam prepoznatljiv kao vjernik? Kao katolik? Može li se za mene reći: Eto, to je vjernik, razmišlja iz svoje vjere, razmišlja u duhu Evandjelja, postupa kako ga Krist uči. Moramo svi - u obitelji, i među mladima, i na svome poslu, i gdje god se nademo, u bilo kojoj ljudskoj djelatnosti, i u krugovima kulture, i u školstvu, i svugdje - životom svjedočiti. To je zapravo bitna poruka onoga što treba danas činiti kršćanin u svijetu. A neće nam danas biti lako svjedočiti životom, jer se čini kao da postajemo manjina - manjina koja razmišlja i živi iz Evandjelja - jer su druga neka načela danas posvuda prisutna.

18. svibnja 1997.:

Zadar - Katedrala (župa sv. Stošije, sv. Šime, Smiljevac i Bokanjac) (Nadbiskup)
Zadar - Puntamika (Nadbiskup)
Zadar - Sv. Ivan (Nadbiskup u miru)

1. lipnja 1997.:

Slivnica (Generalni vikar)
Ražanac (Nadbiskup u miru)

15. lipnja 1997.:

Privlaka (Nadbiskup)
Radošinovac (Nadbiskup)

22. lipnja 1997.:

Barbat (Nadbiskup)

29. lipnja 1997.:

Tinj (Nadbiskup)

5. srpnja 1997.:

Vrana (Nadbiskup)

13. srpnja 1997.:

Novigrad, Pridraga, Smilčić (Nadbiskup)

NADBISKUPOVI PASTIRSKI POHODI ŽUPAMA

VELJAČA, 1997.

22. i 22. II.: Banj, Ždrelac, Dobropoljana ✓
24. i 24. II.: Pašman, Nevidane - Mrljane ✓

OŽUJAK, 1997.

20.-22. III.: Tkon i Kraj ✓

TRAVANJ, 1997.

1.-2. IV.: Drage ✓
3.-4. IV.: Vrana ✓
5.-6. IV.: Pakoštane ✓
15.-16. IV.: Biograd - Sv. Stošija ✓
17.-18. IV.: Biograd - Sv. Ivan ✓
19.-20. IV.: Turanj (Sv. Petar, Sikovo) ✓
26. IV.: Tinj ✓
27. IV.: Polača ✓

SVIBANJ, 1997.

6.-8. V.: Sv. Filip i Jakov

SAKRAMENT SV. POTVRDE PO ŽUPAMA

27. travnja 1997.:

Galovac i Benkovac (Nadbiskup)

4. svibnja 1997.:

Sukošan i Debeljak (Nadbiskup)
Zadar - Stanovi (Nadbiskup u miru)

11. svibnja 1997.:

Obrovac - Kruševo (Nadbiskup)
Zadar - Plovanija (Nadbiskup)

17. svibnja 1997.:

Zadar - Belafuža, Zadar - Katedrala (Nadbiskup)
Zadar - Voštarnica (Nadbiskup)

Ovdje bi trebalo još posebno naglasiti da su danas vjernici-katolici odgovorni za javni život. Odgovorni su za - kako danas kažemo - društvene strukture, da se stvori pravednije društvo. Odgovorni da se ne ponizi čovjek, i žena, i siromah, i nerođeni čovjek. Odgovorni da se učini sve što je potrebno da se stvori jedna pravedna država pa se u tom založi svaki vjernik, katolik, gdje god jest. Ne samo da vičemo i da se čuje naš glas, nego da se djelatno zalažemo, baš pod cijenu da nam se prišije etiketa konzervativaca ili onih koje je vrijeme pregazilo - kako znamo čuti. Ili - da se odupremo mentalitetu i mišljenju o kome i ovih dana govori knjiga čudnovatog naslova, jednoga našeg romanopisca. Ne može čovjek uspjeti ako se drži moralnih načela - to je poruka knjige. Ne može biti pogubnije poruke od toga da biti čovjek znači živjeti mimo kršćanskih, ne samo kršćanskih nego i ljudskih načela. Bez njih je život, doista, nemoguć, bez njih se društvo pretvara u džunglu, u kaos. Naime, čovjek bez morala može li se i nazvati čovjekom?

Danas su to naši zadaci. Pa bude li trebalo i trpjeti kojiput, i krvlju posvjedo-

čiti. To nije nemoguće, to možda neće izostati. Makar smo svjesni da smo koraknuli u neko novo vrijeme, uvijek će biti izazova koji će pokatkada tražiti i krvavo svjedočanstvo.

Eto, braćo i sestre, danas na ovaj sveti dan, kad slavimo svoju svetu zaštitnicu, upitajmo se kako živimo svoju vjeru i koliko smo svjedoci. Što znamo reći drugima, kakvo je svjedočanstvo naš život pred drugima i na što smo spremni. Jesmo li, doista, dovoljno odlučni i svjesni da je jedini put da svoj život istinski i smisleno živimo u duhu Evanđelja? Takve nas svijet treba. Ne treba nas izjednačene sa sobom, ne treba nas utkane u tijesto svijeta iz kojeg više ne vidimo ono što Krist želi da vidimo. Živimo po načelima Evanđelja i po svom vlastitom životu koji je natopljen ili utopljen u Evanđelje. Molimo danas iskreno da naša Crkva, na ovom prostoru teškom, pogođenom i ranjenom pred izazovima sadašnjeg vremena, odgovori na dostojan način. Da bude vjerna Isusu Kristu, vjerna njegovu Evanđelju. Vjerna životu koji se izgrađuje na načelima Evanđelja. Amen.

sreće, odijeljenosti od Boga. I to je ono što ljudi traže... U tom smislu tvoja je aktualnost, Isuse, problematična. Bog se još kako tako drži, ali ti si Isuse, valjda poradi poniženja, to jest "kenoze", pao na niske grane. Ipak, ako te to može utješiti, ipak si još zanimljiv djeci i nekim humanističkim misliocima koji su zabrinuti za budućnost čovječanstva.

3. Jesi li ti, Isuse, prisutan?

Sve što je kršćansko stoji i pada s ispoviješću vjere u Boga Trojedinoga i Boga utjelovljenoga, "koji je radi nas i radi našega spasenja postao čovjekom", sa svim posljedicama koje iz toga proizlaze.

Mi bismo željeli ne samo razmišljati o tebi, Isuse, nego, ako je moguće, željeli bismo tebe, kako se to lijepo kaže, "aktualizirati". Sva ova predavanja i rasprave, sav naš trud oko vjeronauka, sakramentalizacije i bogoštovlja idu k tom cilju. Želimo podastrijeti svijetu tvoj nauk o ljubavi, pomoći da se izgradi pravedno društvo na etičkim principima koje si ti postavio kao temelj međuljudskih odnosa. Želimo da ljudi upoznaju evanđelje, da postanu i da se trajno prepoznaju članovima Crkve, zajednice vjernika okupljenih u tvoje ime. Želimo da se ime tvoje spominje s poštovanjem, da budeš u središtu ne samo našega osobnog, nego i zajedničkog života... Ali ima puno poteškoća.

Velika je snaga i silna zauzetost onih koji tebe i tvoj nauk osporavaju. I moćnim se smatraju jer raspolažu golemim materijalnim sredstvima. Žele te ukloniti iz "interesne sfere", kako unutar nazovi "kulturnih zbivanja", tako i na religioznoj, etičkoj, socijalnoj, ekonomskoj, političkoj, pa i na vojnoj razini. Zašto se to čini, kome smetaš... e to je priča za sebe... (a smetaš istima kojima si i nekoć smetao... i nadam se da će se netko na ovom skupu barem djelomice time pozabaviti).

Ako se zaustavimo na razini zanimanja (interesa) za tebe, čini mi se, ostaje mo na mrtvoj točki. Pa ako se tako malo i

mrdnemo, uzbrdo ne možemo. Ma tko od nas može tebe Isuse danas učiniti zanimljivim, interesantnim konzumističkom društvu tzv. prvog svijeta. Gledaj koliko se trudi, i kako malo postize, barem što se nama čini, i sam Sveti Otac. Ništa manje pitanje nije ni kako te učiniti "interesantnim" trećem svijetu, onima koji trpe nepravdu! Usudio bih se reći, Isuse, ako ne zapneš ti sam, ne znam koliko će naš trud plodom roditi. Isuse, ako već jesi, vrijeme je da zaobilj zahvatiš u naš svijet, a na nama je da te prepoznamo i konkretno susretnemo.

Isuse, koliko sam razabrao tvoj navještaj i djelo, koliko mogu u vjeri dokučiti tvoje otajstvo, uvjeren sam da govoreći o tvojoj aktualnosti moramo početi od same tvoje izjave u *Mt 28, 20*: "Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta." Držim da ono "ja sam s vama" označava tvoju osobno-realnu a ne tek simboličku prisutnost, dakle osobnu "aktualnost" (na koncu konca zato ti i mogu danas i ovdje govoriti "ti"). Ali, ako je to tako, koji bi bili konkretni načini te tvoje osobne prisutnosti?

a) Ponajprije si prisutan u riječi. Kad u crkvi pročitamo odlomak iz Svetoga pisma, obično završimo usklikom "riječ je Gospodnja"! Nijemci iza čitanja odlomka iz evanđelja još ljepše kažu "Radosna vijest Gospodina našega Isusa Krista!" Je li to samo "prepričana riječ", ili si to ti sam, ti koji si Riječ Očeva? Zašto je sveti Ivan toliko inzistirao na kristološkom izričaju "Logos-Riječ"? Riječ koja se "utjelovila", ali i "upisala" riječ koja se izgovara, očituje, sada i ovdje! Riječ po kojoj je sve stvoreno i u kojoj sve jest, riječ neprolazna i nepotrošiva. Ti sam reče: "Nebo će i zemlja proći ali riječi moje neće proći..."

b) Tko sam sa sobom razgovara, kažu da nije pri sebi (za razgovor trebaju dvojica, pa makar to bio "drugi ja"...). Riječ se izgovara drugome, osobno i u zajednici. Kad si ti, Isuse, rekao svojim učenicima "gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, ja sam među njima" (*Mt 18, 20*) valjda si želio reći kako si aktualan u zajednici da bi progovorio ljudima, još više, da bi ih susreo, i to ne

ODREDBE

MISNA TABLICA

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 434/1997

S danom 31. ožujka 1997. godine potrebno je zaključiti popunjenu Misnu tablicu za I. tromjesečje 1997. godine i dostaviti je Ekonomatu nadbiskupije do 15. travnja 1997. godine.

Zadar, 3. 3. 1997.

+ Ivan,
nadbiskup

VELIKI TJEDAN - BOGOSLUŽJE VAZMENOG TRODNEVLJA

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 435/1997

Vrhunac čitave crkvene liturgijske godine jesu dani Vazmenog trodnevlja - Veliki četvrtak, petak i subota i sama svetkovina Uskrsa. Potrebno je neprestano naglašavati vjernicima i vjeroučenicima važnost sudjelovanja u svetim obredima tih dana. Poznato je da se prosječan vjernik u svom životu najviše susreće sa "svetim" preko liturgijskih slavlja, u crkvi na bogoslužju. Nesumnjivo je da bogoslužje kao takvo snažno utječe na čovjeka vjernika i predstavlja prvo i povlašteno mjesto evangelizacije, duhovnog rasta i susreta s Bogom.

Potičem stoga sav prezbiterij da, zajedno sa svim pastoralnim i katehetskim suradnicima u župama, ozbiljno i temeljito prouče tijek i značaj liturgijskih slavlja Vazmenoga trodnevlja kako bi se ta ista slavlja dolično pripravila. Zajednička priprava bogoslužja Velikoga tjedna s poslužiteljima i ministrantima, pjevačima, čitačima, crkvi-narima i vjernicima uopće, imala bi mnogostruki učinak, dakako pozitivan, u pastoralnom, katehetskom i liturgijskom pogledu. Upravo zato što dolično održavanje tih obreda zahtjeva veći broj poslužitelja i suradnika, prilika je ovo za angažman većeg broja vjernika i posebnih suradnika. Na taj način stvara se jezgra suradnika u župi, župa se bolje animira za sudjelovanjem u slavlju, bogoslužje postaje briga i događanje za svih. Još uvijek u većini naših župa postoji vrlo živa i bogata tradicija Velikoga tjedna na koju su više-manje svi osjetljivi - i mladi i stariji. Imamo, dakle, od nečega krenuti.

Jasno je da svećenik koji poslužuje nekoliko župa ne može svim župama posvetiti jednako pažnje glede ovoga. Neka se stoga nastoji barem svake druge ili treće godine nešto više pažnje posvetiti jednoj župi, izmjenjujući ih tako sve redom, kako bi svaka

3. Koga namjeravate pozvati da Vam održi obnovu ili misije u povjerenim Vam župama?

Na temelju pristiglih odgovora donosim kratki sumarni pregled:

Ad 1 - Župnici u najvećem broju svojih župnih zajednica namjeravaju održati duhovne obnove, a neki se opredjeljuju za klasičan način pučkih misija. Jedan dio svećenika bavi se mišlju da organizira stvaranje malih bazičnih zajednica molitvenog, liturgijskog i karitativnog sadržaja. Neki su već nešto pokušali, a neki namjeravaju u svojim župama poraditi na uvođenju novih duhovnih pokreta kao primjerice - neokatekumenski put, kursiljo - mali tečaj duhovnosti, seminar za evangelizaciju Crkve, Marijina legija, fokolarini, križari... Ima ih koji su već počeli prakticirati u župi mjesečna jubilejska bdjenja prema "Živom vrelu", mjesečne susrete s katehetsko-molitvenim sadržajem, organizirana klanjanja. Pojedini su sebi postavili kao zadatak da će zauzeto poraditi, u ovoj jubilarnoj godini, na obogaćenju svakidašnjih, a naročito nedjeljnih euharistijskih slavlja. Ima dosta zanimanja u pravcu organiziranja različitih skupova za mlade, za ministrante, za prvopričesnike, za krizmanike, za kumove, za roditelje, kao primjerice prigodna predavanja, tribine, duhovne vježbe, zborovanja, hodočašća, sportska natjecanja, glazbeni festivali kao "Zlatna harfa", smotra župnih zborova. Neki opet razmišljaju kako će iskoristiti pojedine značajnije događaje u župi za organiziranje različitih duhovnih susreta, kao npr. priprava na glavni blagdan u župi (fešta), dan prve pričesti, dan krizme, majčin dan, mlada misa. U pojedinim župama je običaj da se u korizmno vrijeme svakog tjedna održavaju župne kateheze za odrasle vjernike, a drugi opet razmišljaju kako bi uveli u ovo korizmno vrijeme korizmena pokornička slavlja i animirani križni put u kojem bi sudjelovali i Kristovi vjernici-laici kod pojedinih postaja. Ima i takvih inicijativa da se župnici pokušavaju više založiti oko oživljavanja klasičnih bratovština u župi, brigom za duhovnu izgradnju članova pjevačkog zbora, na

zauzetijem radu na promicanju duhovnih zvanja, kao i na odgajanju župne zajednice za Caritas. Interesantna je inicijativa da se u župi organizira hod Gospine slike po obiteljima i zajednička obiteljska molitva, kao i meditativna krunica.

Ad 2 - Na ovo pitanje veći broj svećenika pokazao je svoju spremnost i raspoloživost angažirati se ne samo na planu svoje župe, nego i na dekanatskoj razini, a neki i šire na planu nadbiskupije. Daka, imajući u vidu preveliku zauzetost župnika u zadarskoj nadbiskupiji (neki imaju dvije ili čak tri župe), mnogi su odgovorili kako se žele angažirati, ali u skladu s pastoralnim obvezama u svojoj župi. Manji broj ne bi se mogao angažirati zbog poodmakle dobi ili iz zdravstvenih razloga.

Ad 3 - Na ovo pitanje svećenici su različito odgovarali. Jedni će se opredijeliti za pojedine akcije u župi, na ispomoć svojih kolega svećenika iz svoga dekana, ili iz svoje nadbiskupije. Neki još razmišljaju koga bi pozvali, a neki se još konačno nisu odlučili. Kod nekih se opet vidi opredijeljenost da pozovu svećenika iz neke redovničke zajednice. Pojedini su u svojim odgovorima naveli konkretna imena na koje reflektiraju, tako primjerice o. Zvezdan Linić, don Eduard Peričić, o. Jozo Milanović, dr. Tomislav Ivančić, o. Jakov Mamić, don Luka Depolo, don Milivoj Bolobanić, don Srećko Frka-Petešić, don Jerolim Lenkić, jedan od novinara "Glasa Koncila". Ima svećenika koji namjeravaju u spomenutim župnim akcijama angažirati i po koju časnu sestru, kao i sposobnije i zauzetije laike.

Zaključak: Iz svega navedenog očito se vidi da nam je Veliki jubilej, 2000. godina od utjelovljenja Gospodina našega Isusa Krista, izvanredna milosna šansa. Moramo je maksimalno iskoristiti kako bi i naša Nadbiskupija, kao dio domovinske Crkve, a ujedno opće Kristove Crkve, duhovno obnovljena i u svakom svom članu osobno i odgovorno opredijeljena za Isusa Krista - "jedinog Otkupitelja čovjeka" - mogla svjesnije zakoračiti u novo, treće tisućljeće Kristove ere.

samo riječju. Zajednica Crkve živi od tvoje prisutnosti. Ona je zajednica onih koji u tebe vjeruju, malo manje ili više, ali ipak vjeruju, ona je tvoj novi narod, koji je na otajstven način s tobom tako tijesno sjedinjen da je postao organizam, kojemu si ti Glava a svi vjernici koji su u tebe ucijepljeni živi udovi, koji žive snagom Duha Svetoga, snagom zajedništva s tobom i međusobno (usp. 1 Kor 12, 12-27).

c) Na još osobitiji način obećao si, moglo bi se reći, produžiti i odjelotvoriti svoju prisutnost među učenicima. Mi tu prisutnost nazivamo "sakramentalnom" iako ti tu kompliciranu riječ nikad nisi izgovorio. Kako bilo, zapovjedio si apostolima: "Idite po svem svijetu i učinite sve narode mojim učenicima krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio" (Mt 28, 19). A srž tog nauka i srž "učeništva", slijedjenja, nalazi se skrivena u otajstvu Euharistije. Naime, na posljednjoj si večeri uzeo kruh i dao ga svojim učenicima govoreći: "Ovo je moje tijelo, koje se za vas predaje. Ovo činite meni na spomen. Tako i čašu, pošto večeraše, govoreći: Ova je čaša novi savez u mojoj krvi koja se za vas proljeva. Ovo činite meni na spomen" (Lk 22, 19-20; usp. 1 Kor 11, 24-25 par.). I Crkva nastavlja slaviti sve sakramente, a poglavito euharistiju, kao događaje susreta sa Spasiteljem, sve - Isuse - "dok ti ne dođeš".

d) Pa ipak Isuse, danas mi se čini najpotrebnijim na poseban način naglasiti četvrti vid tvoje prisutnosti, odnosno tvoje aktualnosti! Ti si, naime, svojim učenicima i svim ljudima, na upit: "Gospodine, kada te vidjesmo gladna i nahranismo te; ili žedna i napojismo te? Kada te vidjesmo kao stranca i primismo, ili gola i zaogrnuismo te? Kada te vidjesmo bolesna ili u tamnici i dođosmo k tebi?" - jasno poručio: "Zaista kažem vam, što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste" (Mt 25, 37-40). Oprosti, ali skoro bih se usudio napraviti jednu, za nas tešku, usporedbu. Dok je trajao Domovinski rat, u prognanima i izbjeglicima, u ranjenima i stradalima, u gladu i bijedi, kako li si Isuse osjetljivo bio

prisutan među nama! I koliko li smo te lakše prepoznavali, i čini mi se, srčanije ti očitovali svoju ljubav! A danas, kao da si se skrio u kut, ili smo te gurnuli u kut, tko bi znao, dok nam ponovno ne zatrebaš?

Način tvoje prisutnosti u siromasima na neki je način "najosobniji", pa i "najaktualniji". Da ti pravo priznam, kad sam u teologiji učio kako se Bog utjelovljenjem "na neki način sjedinio s čitavim ljudskim rodom" (a istočni Oci na tome grade svoju soteriologiju; što ponavlja i KKC), nije mi sve to baš išlo u glavu. Oči mi je otvorio upravo ovaj eshatološki govor: "bio sam gladan i dali ste mi jesti...". Očito se radi o takvom zajedništvu Boga i ljudi, da dok je god siromaha, bolesnika, patnika, umirućih, dotle ćeš i ti, Isuse, biti aktualan! Jer, ti se, Isuse, poistovjećuješ, ulaziš u takvo zajedništvo sa svakim čovjekom, posebice s malenim, siromašnim, potrebnim, nezaštićenim, odbačenim, nemoćnim, umirućim, da sve ono što njima učinimo tebi samome činimo. Nisi naime rekao: "Ovo KAO da je moja riječ..."; "gdje su dvojica ili trojica u moje ime, ja KAO da sam među njima"; "ovo KAO da je moje tijelo..."; "što god učinite jednom od ove moje najmanje braće, KAO da ste meni učinili", nego si se s njima poistovjetio.

Valjalo bi ponovno naglasiti kako kršćanska vjera drži da se ovdje doista radi, Isuse, o tvojoj "osobnoj prisutnosti", pa bi, prema tome, tu trebalo tražiti i tvoju aktualnost. Ako te se osobno može susresti u riječi, u zajednici sabranoj u tvoje ime i u sakramentima Crkve, a sva se ova tri vida međusobno isprepliću i tvore jedno bogato tkanje života, koje se konkretno izražava u ljubavi prema potrebnima, siromasima, malenima, ne upućujemo li se onda često u krivom smjeru, ako te tražimo na drugim putovima?

4. U potrazi za susretom

Možda sam u svemu dosad izrečenom postavio i otvorenim ostavio mnoga pitanja! Čini mi se kako sam ih morao postaviti, baš sad i ovdje, imajući pred

očima našu domovinsku situaciju, i u okviru pripreme na Veliki jubilej dvijetisućite godine. Morao bih još postaviti pitanje što, Isuse, tvoja aktualnost sa svim svojim posljedicama konkretno znači danas, u Hrvatskoj, u Zadru (Zagrebu) gdje smo sada, u mojem Splitu, u mojoj splitskoj bogosloviji i na teologiji na kojoj predajem, u mojoj "kapelaniji" među vukovarskim izbjeglicama u hotelu Ruskamen kod Omiša kod kojih idućih nedjelja idem služiti svetu misu?

Što tvoja aktualnost znači mojoj tridesetčetvorogodišnjoj sestri koja leži u splitskoj "Novoj bolnici" na odjelu hematologije bolesna od raka, što znači za one petnaestogodišnjake koji se u parku ispred splitskog sjemeništa svednevice drogiraju i za one koji vazdan sjede po splitskim kafićima. Što tvoja aktualnost, Isuse, znači u raspadnutom poduzeću mojega zeta, u trećoj policijskoj postaji na Mertojaku gdje mi je brat do nekidan službovao, među učenicima koje svako jutro gledam s prozora i susrećem na ulici dok idu u školu?

Zanimanje za tebe Isuse, na koje odgovaraš darom svoje višestruke prisutnosti, s naše je strane zapravo manje ili više svjesna i intenzivna "potraga za spasenjem". Koliko sam razabrao temeljnu teološku činjenicu utjelovljenja, tvoj je, Isuse, temeljni izbor, ono što bi danas nazvali "fundamentalna opcija", zapravo biti stalno aktualan. To jest, biti stalno tu, ("ja sam koji jesam, za vas, ovdje prisutan" = Jahve), biti "ponuden na dar", biti trajni suputnik i supatnik (simpatični Bog) svakomu koji s tobom želi podijeliti svoje brige i teret vlastitoga križa.

Dok se god budemo trsili da te "aktualiziramo" na "naš način", ne dajući ti da dođeš do riječi, i da se sam pokažeš, bojim se da će ljudi od nas okretati glavu. Ali ako ti dopustimo da se nama poslužiš kako bi susreo ljude, ponudio im se u riječi, u zajedništvu, u sakramentima, u patnicima, e, onda ćeš se kod mnogih, ponajprije malenih i djece, na top listi popeti do vrha. Stoga, tvoja aktualnost je za nas vrlo zahtjevna. Treba nam otresti sa sebe ono što smeta da te ljudi prepo-

znaju. I nama pojedincima i Crkvi. Priprava na treće tisućljeće pruža nam za to izuzetnu prigodu. Dakle, valja se okrenuti čistoći srca, posluhu vjere i neprivrženosti uz zemaljska dobra. Jer, džaba priče, nikad se ti nećeš nastaniti ni u Herodovoj palači niti na dvoru velikog svećenika... nego odlaziš u Betaniju kod prijatelja Lazara, i Marte i Marije...

* Mi se često, Isuse, volimo zavaravati. Kad prošetamo po "božićnom pazaru" rekli bi da nema zanimljivije osobe od tebe. Sve govori o tebi... knjiga more, pa rekvizita svake vrste. Ako si bio aktualan božićnih dana - barem po tome što smo tvoj kipić stavili ispod bora, ako si aktualan po knjigama koje o tebi pišu i iz kojih tu i tamo nešto pročitamo; ako si aktualan u obličju pozlaćenog križića na prsima TV najavljuvačice, ako si aktualan u manje ili više prikladnom religioznom servisu Crkve, jesmo li te stvarno prepoznali, je li to garancija da smo te stvarno prepoznali?

Ako ćemo se držati tvojih riječi valja sve staviti na kartu susreta s tobom! Ova godina pripreme na tvoj jubilej, Isuse, trebala bi postati priprava na susret, s onim kojemu vjerujemo, kojega tražimo, kojemu se nadamo, i iznad svega kojega volimo. Ako te ne volimo, kakva korist od akademske rasprave? Jer, tvoja je aktualnost, Isuse, upravo ljubav. Tvoja prisutnost je ljubav, ti se uprisutnjuješ u ljubavi i po ljubavi. I prepoznaju te i susreću te oni koji te vole. Poput Marije iz Nazareta i Marije iz Magdale, poput Petra i Ivana, poput male Terezije iz Lisieuxa i Tereze iz Calcutte, poput Ivana Pavla koji se ne ustručava tebe i tvoju ljubav predstaviti kao ključ ulaska u treće tisućljeće.

Upravo nam ove osobe, i mnoštvo jednostavnih, tvojih malenih, čini mi se Isuse, i te kako pokazuju da tvoja zanimljivost, suvremenost i potrebitost u sadašnjem času, nije tek u zanimljivosti poruke o tebi. Tko tvoju aktualnost tako interpretira, tko tako tumači apostolsko pismo "Tertio milenio adveniente", taj - kršćanski gledano - nije razumio bit. Tvoja

odbora BK da ponudi župnicima određeni program, kao i prigodne materijale po kojima bi se župnici i ostali pastoralni djelatnici mogli pripremati.

Kao pročelnik Odbora za pripremu i proslavu Velikog jubileja prisustvovao sam dvjema sjednicama Središnjeg odbora HBK za Veliki jubilej u Zagrebu. Tamo se nastojalo uočiti glavne naglaske pobudnice pape Ivana Pavla II. "Nadolaskom trećega tisućljeća". Ona je u stvari svojevrsna rekapitulacija pontifikata Ivana Pavla II. i povijesti Katoličke crkve od II. vatikanskog sabora do danas. Ta priprava za Veliki jubilej u stvari je vrijeme preispitivanja kako je prihvaćen II. vatikanski sabor i kako ga trebamo primjenjivati u sadašnjem povijesnom trenutku. Članovi Odbora raspravljali su o konkretnim inicijativama za rad u župnim zajednicama. Otprilike došli su do istih zaključaka i predložili iste inicijative koje smo i mi predložili na našem Dijecezanskom odboru. Njih sam malo prije iznio. Možda bih spomenuo samo neke nove prijedloge. Tako je bilo preporučeno da se više koriste sredstva društvenog priopćavanja - tisk, radio i TV i preko njih obavijesti o svim akcijama koje se događaju u biskupijama, kao i na razini pojedinih župa. Predstavnik Glasa Koncila potaknuo je sve da redovito javljaju o svim akcijama u vezi Velikog jubileja. Oni će sve objaviti.

Poseban naglasak bio je stavljen na animaciju i rad sa župnim/pastoralnim vijećima. Oni bi trebali biti movens u radu na pripravi Velikog jubileja. Ondje gdje još nisu osnovani, ovo je sada pogodna prilika da se osnuju i počne s njima ozbiljno raditi stvarajući zdravu jezgru u župnoj zajednici. Trebalo bi za njih povremeno organizirati susrete i predavanja na razini regije ili biskupije. Za ovakvu vrstu rada trebali bi dijecezanski odbori razraditi plan po kojem bi se u svakoj župnoj zajednici radilo na stvaranju jezgre od formalnih vjernika iz redova kojih će onda stasati kandidati za različite župne angažmane. Zatim je preporučeno da se sada, u korizmenom vremenu, osobita pozornost posveti spremanju euharistijskih slavlja. Preporučeno je da se od vremena

do vremena organiziraju u župama moljenja pojedinih časova i da se na taj način postupno odgaja zajednica za molitvu Crkve - časoslov. Pobožnost križnog puta što bolje animirati, tako da se pojedinci dade da sami sastave tekstove za pojedinu postaju.

Potom je bila predstavljena knjiga: "A vi, što vi kažete tko sam ja?" U njoj je na sažet način prikazan pastoralni rad na župi i na koji način ga organizirati. Posebno se preporuča da se prouči I. i III. dio knjige i da ga se možda zajednički proradi i prodiskutira na dekanatskoj razini. U njoj će se naći mnogo novih, konkretnih prijedloga za osobnu orijentaciju i zajednički rad.

Ovdje treba posebno istaknuti da je naš Nadbiskup uputio svim našim svećenicima Proglas otvaranja Jubileja 2000. g. od utjelovljenja Gospodina našega Isusa Krista, koji se u svim našim župama čitao na svim božićnim misama. Uz one opće smjernice koje je Papa naznačio za cijelu Crkvu, naš Nadbiskup je naznačio neke posebne odrednice za našu nadbiskupiju. Tako ćemo u ovoj 1997. godini posebno nastojati produbiti svijest o pripadnosti Katoličkoj crkvi u stvarnosti zadarske Crkve; 1998. nastojat ćemo jače poraditi na buđenju duhovnih zvanja u našoj zadarskoj nadbiskupiji i 1999. založit ćemo se da u našoj nadbiskupiji promičemo ulogu vjernika-laika u životu Crkve.

Svi naši svećenici, u ime Nadbiskupskog odbora za pripremu i proslavu Velikog jubileja, pismenim dopisom od 18. Prosinca 1996. bili su zamoljeni da nakon osobnog razmišljanja i savjetovanja s članovima župnog vijeća i ostalih suradnika u župi, te nakon zajedničkog dogovora s ostalom braćom svećenicima u okviru svog dekanata, odgovore na neka pitanja i dostave svoje odgovore do Svećeničke skupštine:

1. Što namjeravate konkretno poduzeti u svakoj od povjerenih Vam župa u ove tri godine neposredne pripreme?

2. Kako ste se Vi osobno spremni založiti za održavanje duhovnih obnova na području Vašeg dekanata, regije, odnosno nadbiskupije?

otkriju teološku krepost nade. "U nadi smo spašeni" (Rim 8) obnavljajući tako svoju nadu u konačni dolazak Kraljevstva Božjega. Znakovi su nade danas u Crkvi: pažljivije slušanje Duha, prihvaćanje karizmi, promicanje laikata, jedinstvo kršćana, dijalog s religijama, s kulturom... Posebna pozornost u toj godini morat će se posvetiti jedinstvu kršćana. To je plod Duha. A Marija koja je začela po Duhu Svetomu i koju je Duh cijeli život vodio postaje nam kao uzor žene, poslušne glasu Duha, žene šutnje, poslušnosti i nade.

God. 1999. obilježena je prema samoj Kristovoj perspektivi - perspektivi Oca koji je na nebesima, od kojega je poslan i kome se vratio. Sav je kršćanski život kao veliko hodočašće prema Očevoj kući. Ovaj jubilej postaje veliki čin hvale Oca. U ovoj godini posebno se ističe obraćenje i zato u tom smislu treba ponovno otkriti vrijednost sakramenta Pomirenja. Treba posebno istaknuti i teološku krepost - ljubav. "Bog je ljubav." Crkva se posebno u toj godini treba zauzeti za siromahe i one na rubu, za pravdu i mir u svijetu, za smanjenje ili trajni oprost međunarodnog duga. Na krizu civilizacije koja se dogodila na Zapadu, često puta odbacivanjem Boga, treba odgovoriti civilizacijom ljubavi, utemeljenoj na općim vrednotama mira, solidarnosti, pravednosti i slobode. A presveta Marija preodabrana kći Očeva, bit će pred očima vjernika savršeni primjer ljubavi. A svi ćemo u ovoj godini osjetiti njezin ljubazan i bitan poziv da se vratimo Očevoj kući slušajući njezin majčinski glas: "Učinite ono što vam Krist kaže."

God. 2000. sama je proslava Velikog jubileja. Ona će se događati u Rimu, Svetoj zemlji i u mjesnim crkvama čitavo svijeta. U Rimu će se održati Međunarodni euharistijski kongres. Zato će 2000. godina biti intenzivna euharistijska godina, jer se Krist u sakramentu euharistije nastavlja nuditi čovječanstvu kao izvor božanskog života. Bit će priređen jedan znakovit svekršćanski susret koji treba ispravno i brižno pripremiti u bratskoj otvorenosti svima.

Svatko je pozvan učiniti ono što je u njegovoj moći da se ne zanemari veliki izazov god. 2000. s kojom je sigurno povezana posebna milost Gospodnja za Crkvu i čitavo čovječanstvo.

Pripreme za jubilej 2000.

Dana 19. studenoga 1996. o. Nadbiskup je imenovao Odbor za pripremu i proslavu Velikog jubileja 2000. godine. Odbor ima 14 članova. U Odbor su ušli predstavnici pojedinih regija, zatim neki svećenici koje je imenovao sam nadbiskup, kao i predstavnici Kristovih vjernika-laika. Neću ovdje navoditi imena članova Odbora. Imate ih navedene u zadnjem *Vjesniku*.

Prva sjednica Odbora održana je 27. studenoga prošle godine. Na njoj su članovi Odbora zauzeto raspravljali kako osmisliti i planirati razne pastoralne akcije u ove 3 godine neposredne pripreme na Veliki jubilej. Svi su bili mišljenja i u tome su se složili, da bi trebalo ponajprije poraditi, u svakoj našoj župi, na duhovnom buđenju i duhovnom rastu naših vjernika. U tom smislu predlagalo se održavanje duhovnih obnova, predavanja, tribina, raznih zborovanja kao i održavanje klasičnih misija. Ne bi smjela u ove tri godine ni jedna naša župa biti zaobiđena. Predlagano je da bi se duhovne obnove i slični duhovni skupovi najbolje mogli održavati u korizmenom vremenu i adventu, kao i u različitim župama, kao primjerice neposredna priprema prije fešte. Na sastanku se naročito isticala potreba organiziranog rada s novim duhovnim pokretima ukoliko ih ima u župi. Ili, ukoliko ih nema, ozbiljno razmisliti kako ih uvesti u župu baš sada u ovom periodu neposredne pripreme na jubilej. Zatim rad s pojedinim grupama, primjerice s roditeljima, mladima, ministrantima. Organizirati veće skupove, zborovanja, na razini regije, dekanata, ili čak biskupije. Svi su isticali i veliku duhovnu korist i šansu od organiziranih hodočašća. Ona bi se trebala duhovno pripremiti u župi i biti duhovno intonirana. Ne smiju se doživjeti samo kao neki izleti. Da bi se moglo u župama zauzeto raditi, očekuje se od Centralnog

aktualnost je aktualnost susreta. Aktualnost mogućeg, ostvarenog i svakom čovjeku ponuđenog spasenjskog susreta s Bogom. S tobom koji jesi isti, "jučer, danas i uvijek"

* Ovih godina, možda na prekretnici opće povijesti koja se lomi između ulaska bogatog sjevera u novo, komunikacijsko doba, i propadanja temeljito opljačkano i iscrpljenojuga u bijedu, siromaštvo, neznanje i nasilje, u trenutku kad se i naša domovina nalazi pred odlukom hoće li prijeći u sferu dominacije velikih grabljivaca ili se opredijeliti za visoku cijenu "života dostojnog čovjeka", nije li tvoja aktualnost, Isuse, nije li egzistencija, navještaj i slavlje Crkve, zapravo tvoj krik, po svoj prilici zaliven suzama, kao nekoć nad nevjerenim Jeruzalemom?

Za onoga tko te upoznao i u betlemskoj špilji i na Golgoti, tko te prepoznao u slavi i tko je u zalog primio snagu tvojega Duha, govoriti o tvojoj aktualnosti sada i ovdje, znači naviještati susret čovjeka i Boga. Sada i ovdje. Realno, koliko je realan život. Duboko koliko je duboka tajna smrti. Životno koliko je životna a ljubav. Jer ako je išta realno, duboko i životno, to je ljubav. Ljubav kojom si nas obdario, kojom nas vodiš i u koju nas pozivaš. Ljubav koja je razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan, i koji će nas dovesti u zajedništvo s tobom i Ocem.

Da bi ispunila svoje poslanje Crkve mora nadvladati mnoge napasti. Jedna od njih je da svede, Isuse, tvoju aktualnost na puko prenošenje etičkog navještaja, bilo na teološkoj ili društvenoj razini, i da se tim zadovolji. Druga je napast prenošenje tvoje aktualnosti na nadnaravnu razinu, bilo kroz čudesima načinjeno nadiskustvo koje je dano samo odabranima, koji u svojim viđenjima, porukama, ukazanjima postaju "novi posrednici" između Boga i ljudi, bilo u isključivost nadnaravne milosti izbjegavanjem da "zaprlja ruke" ovozemnim glibom.

Tvoja aktualnost, Isuse, aktualnost je Boga ljubavi koji dobrano iskače iz naših filozofskih razglabanja; aktualnost je to "događanja jednostavno nemogućega" - nemogućega Božjeg postajanja čovjekom; nemogućega navještaja blaženstava; nemogućega spasenja križem; nemogućega života usprkos smrti! Aktualnost je to "otajstva susreta i zajedništva", aktualnost otajstva ljubavi. Tvoj učenik Pavao u Prvom pismu Korinćanima napisao rečenicu, koju s radošću potpisujem i kojom završavam: "Ništa nas ne može rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem" (kojemu neka je svaka hvala, slava i čast, sada i vazda i po sve vijeke vjekova. Amen).

Dovršeno: Split, 6. siječnja 1997.

Ante Mateljan

3. ZADARSKO HODOČAŠĆE SV. OCU IVANU PAVLU II. PRIGODOM 600. OBLJETNICE GENERALNOG STUDIJA DOMINIKANSKOG REDA

Pozdravni govor zadarskog nadbiskupa Ivana Prende na svečanoj audijenciji kod Sv. Oca Ivana Pavla II., u Vatikanu 31. siječnja 1997.

Sveti Oče!

Dopustite da Vas na početku ovoga susreta, u ime nazočnih Zadrana, pozdravim na način sv. Pavla.

Zahvaljujemo uvijek Bogu za Vas i bez prestanka Vas imamo u svojim molitvama, spominjući se Vaše djelotvorne vjere, zauzete ljubavi i postojane nade u Gospodinu našem Isusu Kristu, pred Bogom i Ocem našim. Svjesni smo Vašega izabranja i Vašega predanog služenja Crkvi u Duhu Svetome.

Neobično sam radostan, Sveti Oče, da Vam kao nadbiskup zadarske Crkve mogu predstaviti uglednike i građane iz starodrevnoga grada Zadra:

1. mons. Marijana Oblaka, nadbiskupa zadarskoga u miru,
2. o. Marinka Zadra OP, provincijala dominikanaca hrvatske provincije,
3. dr. Stjepana Krasića OP, autora monografije "GENERALNO UČILIŠTE DOMINIKANSKOGA REDA U ZADRU ILI UNIVERSITAS JADERTINA 1396.-1807.",
4. gosp. Šimu Prtenjaču, župana Zadarsko-kninske županije,
5. gosp. Božidara Kalmetu, gradonačelnika Zadra,
6. gosp. Marija Matulinu, predsjednika Gradskog vijeća Zadra,
7. prof. dr. Nikicu Kolumbića, dekana Filozofskog fakulteta.

Počašćeni smo što je s nama danas ovdje i naš veleposlanik pri Svetoj Stolici, prof. Ive Livljanić sa suprugom, kao i njegov ministar savjetnik gosp. Ivan Dani Maršan sa suprugom, koji su inače naši sugrađani.

Dolazimo Vam iz grada koji u sebi nosi više nego dvijetisućne tragove uljudbe i kulture, što se znade barem od 4. st. pr. Krista kad su ga Grci zvali IDASSA, te posebno od Rimljana koji su ga zvali IADERA. Iznad svega, Zadar je upravo prožet kršćanskim biljegom. Već se sredinom 4. st. spominje zadarski biskup - doduše, nije navedeno njegovo ime - koji je godine 341. bio na koncilu u Rimu, potom, potkraj istog stoljeća, biskup Feliks koji je godine 381. sudjelovao na koncilu u Akvileji i godine 390. u Milanu. Od tih davnih stoljeća Zadar je sve više izrastao u kršćanski grad, najprije u okviru Rimskoga carstva, potom - naročito u 10. i 11. stoljeću - u okviru hrvatske države. Godine 1177., dana 15. ožujka, naš grad je pohodio Vaš daleki predšasnik, slavne uspomena papa Aleksandar III., koga su Zadrani Hrvati pozdravili "immensis laudibus et canticis altissime resonantibus in eorum lingua slavica", kako je posvjedočio njegov pratilac, kardinal Boson.

U spomenutim i daljnjim stoljećima srednjega vijeka u Zadru su cvjetale monaške i redovničke zajednice, od kojih su posebni trag ostavili benediktinci, franjevci i dominikanci. Istovremeno su se u gradu Zadru razvijala različita umijeća, u 14. i 15. st. naročito zlatarska umijeća, često najvišega umjetničkog dosega, poput rake sv. Šimuna Bogopri-

5. USUSRET VELIKOM JUBILEJU 2000.

Predavanje mons. Milivoja Bolobanića, predsjednika Dijecezanskog odbora za proslavu Velikog jubileja 2000. g. kršćanstva održano vjeroučiteljima-laicima na mjesečnom duhovnom susretu, 8. veljače 1997.

USUSRET VELIKOM JUBILEJU 2000. GODINE OD UTJELOVLJENJA GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA

Sve više se približavamo Velikom jubileju 2000. godine od utjelovljenja, odnosno, rođenja Isusa Krista. Jubilej ili obljetnica ima uvijek posebno značenje u životu ljudi pojedinaca, gradova, pokrajina ili čitavog naroda. (Primjerice: rođendan, dan mature, dan kad sam diplomirao, svećeniku dan ređenja i mlade mise, u obitelji obljetnica braka.) Posebno se obilježavaju i svečano slave vjerske obljetnice. One su uvijek ispunjena nekom jakom porukom i poticajima.

Prisjetimo se da je današnji Papa predvodio više značajnih obljetnica: 1983. Godinu otkupljenja; 1987./88. Marijansku godinu. A evo sada želi da se najsvečanije proslavi 2000. obljetnica od Utjelovljenja - rođenja Isusa Krista. Sv. Otac je za tu priliku napisao posebno apostolsko pismo "Tertio millennio adveniente" - Nadolaskom trećega tisućljeća. U tom pismu želi nas usmjeriti i zaustaviti na razmišljanje o bitnim istinama i porukama naše vjere, i dati jubilejskim godinama pripreme duboki smisao i sadržaj. Najprije želi da ovaj jubilej bude velika molitva hvale za dar Utjelovljenja Sina Božjega, zahvale za dar Crkve koju je Krist ustanovio da bude znak i oruđe najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda. Dalje, ovaj jubilej je prigoda da Crkva postane svjesna grijeha svojih sinova i svih oblika antisvjedočanstva i sablazni. Crkva je uvijek svjesna da u svom krilu obuhvaća grešnike i svece - ali, iako je sveta, ona je u isti mah potrebna čišćenja i zato treba neprestano vršiti pokoru i obnovu. Naime, Crkva ne može prijeći prag novog tisućljeća, a da ne potakne svoje sinove da se u pokori čiste od grešaka, nevjernosti, nedosljednosti, za-

kašnjenja. Crkva mora smoći iskrenosti, hrabrosti, priznati jučerašnje propuste. Posebno treba priznati i činiti pokoru za grijeh koji su nanijeli štetu jedinstvu, moliti oprostjenje Kristovo. Crkva u ovoj pripravi mora žarko moliti Duha Svetoga za jedinstvo kršćana. Crkva ima velike odgovornosti u odnosu na zla našega vremena. Ne smije šutjeti na indiferentnost, izgubljenost na etičkom polju, relativizam, sekularizam, širenje bezvjerstva, na gušenje ljudskih prava, teške socijalne nepravde. Papa je zacrtao ove tri godine koje nas dijele od 2000. kao neposrednu pripravu i dao je program za svaku godinu.

Tako g. 1997. treba biti posvećena razmišljanju o Kristu. Generalna tema glasi: "Isus Krist je jedini Spasitelj svijeta - jučer, danas i u vijeku". Posebno u ovoj godini treba objasniti značenje sakramenta krštenja. Naglasak je stavljen na jačanje vjere i kršćanskog svjedočenja, na obraćenje, osobnu obnovu. U tom smislu trebaju ići sve kateheze. Da bi se to postiglo, treba produbiti Katekizam Katoličke crkve. A Mariju koja je u čitavoj pripravi prisutna, promatrat ćemo u ovoj godini u otajstvu njezina Bogomaterinstva.

Godina 1998. posvećena je Duhu Svetome. Ono što se zbilo u punini vremena, zbilo se po Duhu Svetomu. I danas se objava koju je donio Isus Krist ljudima ostvaruje po Duhu Svetomu. Zato moramo ponovno otkriti prisutnost i djelovanje Duha koji u Crkvi djeluje po sakramentima, a naročito po sakramentu Potvrde. Duh daje Crkvi mnogovrsne darove, zadatke i službe. Duh je u ovoj našoj epohi glavni djelatnik nove evangelizacije. Zato su kršćani u sljedećoj godini pozvani da

Kad smo prihvatili ekonomat (5. 9. 1996.), bez nazočnosti prijašnjeg ekonomata, tj. kod primopredaje ekonomata Nadbiskupije, u blagajni i na žiro računu bilo je: 548.294,35 kn.

Poslovanjem kroz cijelu 1996. (od 1. 1. do 31. 12.) prihod u Ekonomatu bio je: 4.159.455,35 kn,

rashod je iznosio: 3.098.932,75 kn.

Na koncu 1996. godine saldo izaosi: 1.060.522,57 kn.

*Don Mladen Kačan,
ekonom Nadbiskupije*

maoca, najvrednije djelo takvoga umijeća u Hrvatskoj, što je godine 1377. dala izraditi hrvatsko-ugarska kraljica Elizabeta Anžuvinska. Zbog svojega iznimno povoljnoga geografskog i strateškog položaja - kao nezaobilazna točka na putu od Venecije do Dubrovnika i Carigrada - Zadar je u dugom razdoblju, posebno od 15. do 18. stoljeća, bio središtem pokrajine Dalmacije.

U navedenom kršćanskom i kulturnom ambijentu Zadar je već prije 600 godina dobio prvo visoko učilište u Hrvatskoj, naime, *GENERALNO UČILIŠTE DOMINIKANSKOGA REDA ILI UNIVERSITAS IADERTINA*, što ga je 14. lipnja godine 1396. utemeljio general dominikanskoga reda, Raimund iz Capue. Tako je Hrvatska upravo preko Zadra ušla u krug europskoga visokoga školstva. Nakon prvih europskih sveučilišta u Bologni (god. 1139., odnosno 1215.), Parizu (1222.) i drugdje u 13. stoljeću, Zadar je dobio veleučilište u istom razdoblju kao, primjerice, gradovi: Krakov (1364.), Beč (1365.), Heidelberg (1385.), Köln (1388.), Ferrara (1391.) itd. Eto, posve smo blizu Vašemu Krakovu. Blizu smo sveučilišnoj Europi. Najbliži smo pak kršćanskoj katoličkoj Europi. Posebno smo blizu Vama, Sveti Oče. Došli smo da Vas unesemo u našu radost 600. obljetnice najstarijega do sada poznatog veleučilišta u Hrvatskoj. Spomenutu obljetnicu najsvečanije smo proslavili u Zadru od 14. do 20. listopada, a u glavnom gradu Hrvatske - u središtu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti - 25. studenoga protekle obljetničke godine. K Vama dodosmo da budete kruna naše proslave. Zato smo Vam najdublje zahvalni da ste nas primili.

Sveti Oče, u ovoj Vam prilici darujemo tri dara:

- knjigu koja je temelj naše proslave, s naslovom *GENERALNO UČILIŠTE DOMINIKANSKOGA REDA ILI UNIVERSITAS IADERTINA 1396.-1807.*, djelo dominikanca dr. Stjepana Krasića, profesora crkvene povijesti na papinskom sveučilištu San Tomaso u Rimu,

- brončani kip što predstavlja Vašu osobu, djelo akademskoga kipara Stjepana Gračana, prodekana umjetničke akademije u Zagrebu,

- zlatnu plaketu Filozofskoga fakulteta u Zadru, današnjega sljednika Dominikanskoga veleučilišta.

U tim trima darima prepoznajte, Sveti Oče, naše duboko poštovanje prema Vama, uz želju i molitvu da Vas Bog poživi još dugo na dobro Crkve i svijeta. A u znak naše radosti da smo s Vama, sada će zbor studenata Filozofskoga fakulteta iz Zadra otpjevati:

- VELIČIT, skladatelja Matka Brajše Rašana i

- VESELI SE MAJKO BOŽJA, skladatelja Borisa Papandopula.

Govor Sv. Oca Ivana Pavla II. hodočasnicima iz Zadra

Draga braćo i sestre!

1. Radostan sam što vas mogu susresti u povodu 600. obljetnice staroga Generalnog učilišta dominikanaca u Zadru. Posebno se ovom zgodom obraćam zadarskome nadbiskupu Ivanu Prendi i zahvaljujem mu na srdačnim riječima koje mi je uputio. Također pozdravljam njegovog predšasnika, nadbiskupa Marijana Oblaka, predstavnike Reda propovjednika, zatim zadarsko-kninskoga župana, zadarskoga gradonačelnika i članove Gradskoga poglavarstva te dekana, profesore i studente Filozofskoga fakulteta u Zadru.

Iako su povijesna zbivanja vezana uz dominikansko Generalno učilište u vašoj nadbiskupiji vremenski daleka, ipak predstavljaju važnu poruku za današnje kršćane pozvane na suočavanje s promijenjenim kulturnim okolnostima koje su koji put tako udaljene od Evandjelja.

Povijest toga učilišta svjedoči prije svega o zalaganju Katoličke crkve za promaknuće kulture. Naime, utemeljenje uglednoga akademskog središta 1396. označuje tek jedan od vrlo širokih vidika dijaloga znanosti i vjere koji je rodio divnim plodovima, još uvijek vidljivima u duhovnoj baštini mnogih naroda.

Dominikansko je Generalno učilište preko četiri stoljeća bilo vrlo plodno mjesto znanstvenoga istraživanja i inkulturacije vjere, otvoreno kleru i svjetovnjacima raznih europskih zemalja. Nažalost, ta je akademska ustanova početkom 19. stoljeća prestala sa svojim vrlo korisnim djelovanjem. Time je, uime krivoga poimanja slobode i na nasilan način, okončan vrlo značajan kršćanski nadahnut vid kulturnoga zalaganja.

2. Osim toga, nazočnost je Generalnog učilišta u Zadru na samim počecima suvremenoga doba bila uklopljena u široko i dobro raspoređeno djelovanje biskupijâ i crkvenih redova u evangelizaciji te čudorednome i uljudbenome odgoju

hrvatskoga puka. Crkva je preko škola i raznovrsnih dušobrižničkih središta dala odlučan doprinos kulturnome napretku vašega naroda, promičući istodobno njegovo uključenje u svekolika zbivanja europske kulture.

Blagotvorno zalaganje Crkve doživjelo je bolan zastoj tijekom upravo minulih desetljeća zbog prevlasti marksističke ideologije i nadošlog rata koji je tijekom zadnjih godina okrvavio Hrvatsku zajedno s Bosnom i Hercegovinom. Nakon tih zbivanja koja su uzrokovala ogromnu materijalnu i moralnu pustoš danas društvene i političke prilike Katoličkoj crkvi pružaju nove mogućnosti za promaknuće osobe u vašoj domovini.

Crkvena zajednica tome zadatku pristupa ispunjavajući prije svega zadaću propovijedanja Evandjelja koju joj je povjerio Gospodin: Iako se evanđeoska poruka ne poistovjećuje ni s jednom kulturom, ona prodiše u posebne povijesne i antropološke stvarnosti te im, poštujući njihove vrijednosti i njihova vlastita bogatstva, pomaže "da iz svoje žive predaje pokrenu izvorne izraze kršćanskoga života, slavljâ i misli" (CT 53). Evangelizacija je, naime, sastavljena od "zahvaćanja snagom Evandjelja i svojevrsnoga preusmjerenja mjerila prosudbe, temeljnih vrijednosti, glavnih težnji, načina razmišljanja, vrelâ nadahnuća i oblika ljudskoga života koji su u suprotnosti s riječju Božjom i naukom spasenja" (EN 19), u svrhu promaknuća životnih uvjeta uvijek sve dostojnijih čovjeka i njegova nadnaravnoga određenja.

3. Draga braćo i sestre! Neka 600. obljetnica osnutka Generalnoga učilišta dominikanaca u Zadru hrvatskim katolicima bude poticaj na sustavnu nazočnost u akademskim središtima kako bi podupirali prijeko potrebni dijalog između znanosti i vjere. Radi se o zalaganju koje pretpostavlja obnovljenu odgovornost

Kažu da smo prvi u Hrvatskoj koji smo pristupili serioznoj gradnji crkava koje su nam Srbi do temelja porušili. U tu svrhu smo uputili pozive 16-orici arhitekata da nam dadu idejne nacрте za četiri ove crkve i to: u Benkovcu, Škabrnji, Polači i Smilčiću. Dobivene idejne nacрте razmotrila je posebna komisija u kojoj su uz predstavnike crkvenih lica akademik Magaš, Slaven Rožić iz Splita, prof. Miljenko Domjan iz Zadra.

Mons. dr. Pavao Kero

NADBISKUPSKI ORDINARIJAT ZADAR
HR - 23 000 Zadar, Zeleni trg 1
EKONOMAT

Broj: 5/97.

Zadar, 5. veljače 1997.

Predmet: Izvješće o radu ekonomata na završetku 1996. godine

RAD EKONOMATA - KOMPLEMENTARNOST I SUBSIDIJARNOST

Sam rad Ekonomata u Zadarskoj nadbiskupiji usmjeren je općem dobru naše Nadbiskupije. Po Kanonu 1276. Zakonika Kanonskog prava Ordinarijeva je dužnost pažljivo nadzirati upravljanje svim dobrima. Ordinarij, po mišljenju savjetnika, imenuje suradnike u radu kurije. Tako sam dekretom 709/1996. od 12. srpnja 1996. god. imenovan ekonomom Nadbiskupije. Službu sam primio od dosadašnjeg ekonomâ Čedomira Šuprahe. Sama složenost posla u ekonomatu, njena komplementarnost, da se sve uskladi, da sve štima, traži stalno uzajamno nadopunjavanje. Svatko vrši svoj dio posla: Ordinarij, zbor savjetnika, ekonomsko vijeće, ekonom sa suradnicima u ekonomatu, i svećenici sa svojim župnim vječima u župi. Posao traži subsidijarnost, tj. podređenost u poslu.

Početkom rujna 1996. god. pristupilo se novom vođenju poslova u ekonomatu. Suradnicom u ekonomatu imenovana je gospođa Ana Mesarić koja vodi knjigovodstvo i blagajnu ekonomata.

Uveli smo kompjuterski način vođenja posla. To nam omogućuje brzi uvid u stanje stvari i ekonomičnost u poslovanju. Posao je odgovoran i složen. Kad se uredno posluje i ljudski obavljaju obaveze, problema gotovo i nema. Ovim putem Vas molim da poštuju obaveze prema određenim rokovima kao što su: Misijaska nedjelja, Samopomoć, Nedjelja Caritasa i sl. Gospođa Ana uložila je puno truda i napora, dobro se uklopila u složenost posla, a od strane svećenika, kako primjećujem, dobro je prihvaćena. Ovim putem joj izričem zahvalnost i priznanje. Također moramo dati priznanje i zahvalnost za dugi niz godina rada u ekonomatu s. M. Daroslavi Bakić, milosrdnici, koja sada vodi protokol Nadbiskupije.

MATERIJALNO OBNAVLJANJE U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI U 1996. GODINI

U protekloj 1996. godini radovi na obnavljanju crkava i crkvenih zgrada su nastavljeni. Možemo ih podijeliti u tri vrste:

1. gradnja s temelja, tj. nova zdanja,
2. temeljita obnova ratom oštećenih zdanja,
3. obnova manje oštećenih zdanja.

U 1996. godini s temelja se gradi: 1. crkva u Zadru, u župi Marijina uznesenja, 2. župna kuća u Škabrnji i Polači.

Temeljiti zahvati, bilo veći bilo manji, obavljali su se na sljedećim zdanjima:

- Bibinje, crkva sv. Ivana Krstitelja, obnovaljena i blagoslovljena,
- Diklo, župna kuća,
- Islam Laitnski, obnovljena župska crkva i blagoslovljena,
- Kruševo, radovi na župskoj kući i crkvi,
- Lukoran, obnovljena crkva sv. Lovre i kapela sv. Trojice,
- Nadin, dovršena obnova župne crkve sv. Ante, i blagoslovljena,
- Kistanje, dovršena obnova crkve Marijina uznesenja, i blagoslovljena,
- Obrovac, dovršena obnova župne kuće,
- Podgradina, traju radovi na uređenju župne crkve,
- Pridraga, dovršena kuća za župnika i ureden bogoslužni prostor, a radovi na obnovi crkve sv. Martina su pri kraju,
- Ražanac, uređena crkva sv. Andrije,
- Raštevčić, radovi na temeljitoj obnovi župne crkve sv. Jure su pri kraju,
- Zadar, stara crkva sv. Ivana oo.glagoljaša dovršena je i blagoslovljena,
- Zadar, Sv. Stošija, radovi na obnovi su u tijeku,
- Tinj, djelomično je obnovljena župna crkva sv. Ivana, ali do te mjere da se može služiti sv. misa,
- Vir, još uvijek traju radovi na uređenju župne kuće,
- Visočani, uređena je župna kuća...
- Dračevac Ninski, sagrađen je s temelja župski stan,
- Murvica, još uvijek traju radovi na obnovi župne crkve,
- Vlašići, župna crkva.

Najveća investicija, teška po predračunu, 4,700.000,00 kn jest obnova dijela samostana benediktinki u kojem je smještena Stalna izložba crkvene umjetnosti.

Odbor za obnovu porušenih crkava Zadarske nadbiskupije se povremeno stastje i razmatra pojedine molbe i predlaže obnovu prioriternih zdanja.

vjemika za vlastitu kulturu i njezin razvoj. Potrebno je, naime, da vjernici u svakodnevnome suočenju s Evandeljem znaju pročistiti raznolike izraze kulture od obzora smrti i lažnih vrijednosti, kako bi se otkrio pravi ljudski poziv, u skladu sa Stvoriteljevim naumom.

Katolici su u ovo doba obilježeno dubokim i brzim promjenama pozvani svojoj domovini pružati novu umnu i moralnu snagu radi izgradnje civilizacije ljubavi. Neka jasnoća na svim područjima društvenoga života, spremnost na praštanje i pomirbu, prihvaćanje slabih i potpora siromašnima, poštivanje osobe i njezina dostojanstva te pozornost na istinske potrebe obitelji koja je osnovna stanica društva, budu nezaobilazne točke oslonca na putu prema novome kršćanskom tisućljeću!

4. Motreći velika ostvarenja u prošlosti, vjernici ne mogu ne osjetiti da su

pozvani dati novu životnost hrvatskoj kulturi i promicati njezine prave vrijednosti koje su primili od očeva. Ta će baština, posve prihvaćena, biti najbolje jamstvo za ostvarenje suvremenoga odgojnog sustava i za izgradnju novih smjerokaza civilizacije i napretka.

Svekoliki taj posao povjeravam nebeskome zagovoru Marije, Otkupiteljeve Majke, koju zazivate i kao »najvjerniju Odvjetnicu Hrvatske« (*Advocata Croatiae fidelissima*), te, želeći svako dobro vašemu ljubljenu Narodu, udjeljujem poseban apostolski blagoslov svakome pojedinom od vas i vašim obiteljima.

Hvaljen Isus i Marija!

(*L'Osservatore Romano*,
1. 2. 1997.)

Homilija nadbiskupa u miru mons. Marijana Oblaka na svečanom euharistijskom slavlju u Sv. Jeronimu

BOGOLJUBNO I DOMOLJUBNO

Štovani Hrvati "Rimljani"!
Štovani Zadrani!

U Rimu žive brojni Hrvati. Mnogi ste večeras ovdje! Hvala vam! Slavimo zajedno euharistijsku žrtvu u našoj hrvatskoj crkvi sv. Jeronima. Narod hrvatski i Crkva u Hrvata imaju u Rimu svoje višestoljetne središte - srce hrvatske rimske naseobine, Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima. On nas je večeras sve zagrlio svojim gostoljubljem. Hvala, gospodine Rektore!

Sabrala nas posebna zgoda. Visoki jubilej - 600. obljetnica Generalnog učilišta dominikanskoga reda u Zadru - prvo sveučilište u Hrvatskoj. Jubilej na ponos narodu hrvatskome. Jubilej na čast dominikanskom redu i cijeloj Crkvi u Hrvata. Jubilej nas svrstava uz bok prvih sveučilišta u Europi. Jubilej, svjedočanstvo da je Hrvatska Europa. U obljetnici toj stječu se bogoljubno i domoljubno.

Počovječeni naš Bog i Gospodin Isus Krist ušao je u naš svijet kao svjetlo i kvasac i sol da čovjeka spasi od grijeha zla i uzdigne u puninu čovječstva, obdarivši ga svojim Bogosinovstvom. U Isusu Kristu "se pojavila dobrostivost i čovjekoljublje Spasitelja našega Boga" (*Tit 3, 4*). Crkva nastavlja Kristovo spasenjsko djelo svojim primarnim duhovnim poslanjem uzdiže čovjeka, njegove uredbe i strukture i u njegov vremenit boljitak, u njegov duhovno-kulturni i materijalni napredak. Crkva odgaja za dobro. "Dobar čovjek iz dobra blaga srca svojega iznosi dobro, a zao iz zla (srca) iznosi zlo. Ta iz obilja srca usta mu govore" (*Lk 6, 45*). Čovjekova se nutrina očituje u njegovim djelima, u njegovu stvaralaštvu. Tko u sebi ima plodove Duha: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost, taj će ih širiti oko sebe i oblikovati ih u svakom vidu svoga djelovanja (usp. *Gal 5, 22-23*).

Kultura u svome najpotpunijem izričaju, i lingvističkom, jednoznačajnica je dobrote, unapređenja, oplemenjenja, razvitka, napretka, boljitka čovjeka i svijeta. Kultura je "složeni zbir koji obuhvaća znanje, vjerovanje, umjetnost, moral, pravo, običaje i druge sposobnosti i navike koje čovjek stječe kao član jednog društva" (E. B. Tylor, nav. prema *Nuovo Dizionario di Teologia Biblica*, ed. Paoline 1988, str. 345). "Kultura je duša jednog naroda" (Kard. Paul Poupard, *Esprit et Vie*, 1/1997, str. 2). Kultura je najsigurnija investicija. Kultura nadživljuje politiku. "Narodu kome su oduzeli političku nezavisnost, ponekad na grub i nasilan način, ostao je svoj zahvaljujući svojoj kulturi", riječ je Svetoga Oca Ivana Pavla II. (*L'Osserv. Rom.*, 8. VI. 1991, str. 5). U toj Papinoj misli mi Hrvati prepoznajemo sebe i svoju povijest, svoju stečenu slobodu i Državu.

Danas, prije podne, Sveti Otac Ivan Pavao II. primio je zadarsko izaslanstvo u povodu 600. obljetnice Dominikanskog općeg učilišta u Zadru, prvoga hrvatskog sveučilišta. Naš posjet Svetomu Ocu, nakon Domovinske zadarske proslave, u listopadu 1996. godine, u logici je Proslave. Papa je in ultima linea osnivač dominikanskoga općeg učilišta u Zadru, prvoga sveučilišta u Hrvatskoj. U srednjem vijeku samo su pape i carevi mogli utemeljiti sveučilište (usp. Stjepan Krasić OP, *Generalno učilište Dominikanskoga reda u Zadru ili Universitas Jadertina 1396-1807*, izd. Filozofski fakultet, Zadar 1996, str. 59). Tako je Učitelj dominikanskoga reda temeljem papinske ovlasti osnivao opća učilišta - sveučilišta. Tom se ovlašću služio učitelj/general dominikanskoga reda brat Rajmundo iz Kapue kad je dana 14.

u koji smo kao Crkva ušli s određenim kredibilitetom, kao ponizna službenica svoga naroda. Očekuje to i naša Crkva sa svojim otrežnjenim laikatom. Crkva sebi i svijetu neprestano mora svjedočiti "preferencijalnu opciju za siromašne" koju je Sv. Otac definirao u *Sollicitudo rei socialis* kao "osobiti oblik povlaštenosti u oživotvorenju kršćanske ljubavi" (br. 42).

Da bi to Crkva uzmogla, mora i sama gajiti svoje siromaštvo kao karizmu. Crkva sama siromašna, a kupana neprestano u liturgiji, ne može nezainteresirano prolaziti uz čovjeka u nevolji i ne uvažavati ljudske vapaje.

Po evandeoskom Caritasu - Caritasu Crkve, pristajemo svakom društvu i svugdje imamo pravo zauzeti svoje mjesto. Nitko nam ga neće ni pokušati uzurpirati jer to samo Kristovoj crkvi pripada. Kada nas nema tamo gdje je ljudska nevolja, svi se pitaju, i prijatelji i neprijatelji: "A gdje je Crkva?"

Na te nam je mogućnosti nedavno ukazao i Sv. Otac u nagovoru Zadranima, kada ih je nazvao: "nove mogućnosti za promaknuće osobe u vašoj domovini".

A nedavno ratificirani Ugovor između Svete Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima otvara nam neslućeno:

U čl. 17. doslovno stoji: "Kat. crkva može slobodno organizirati ustanove koje će osigurati karitativno djelovanje i društvenu skrb u skladu s odgovarajućim državnim propisima..."

Te crkvene karitativne ustanove "imaju ista prava i povlastice koje imaju i državne ustanove osnovane u istu svrhu".

St.3.: "Nadležna tijela RH i nadležna tijela crkvene vlasti, međusobnim će dogovorom odrediti novčanu pomoć koju će RH davati ustanovama Kat. crkve koje su u službi općeg dobra društva."

Kako vidimo, tekst Ugovora je nedvojbena i precizan. Na mjesnoj Crkvi je da povuče svoje poteze, odnosno, da u dobro promišljenim programima, izabranim prema prioritetu potreba njene sredine, ponudi evandeoska socijalna rješenja. Vi-

še se nismo mogli ispričavati nepovoljnim prilikama. Ovdje se kao partner s Državom može pojaviti svaki župni Caritas. Caritas nadbiskupije u tome ima svoje mjesto kao koordinator ili krovna organizacija sa stručnim timom. Pravi, međutim, organizirani Caritas crkve i organizirane socijalne institucije za globalna rješenja mnogih pojedinačnih ljudskih nevolja moraju se tamo stvoriti gdje je liturgijska zajednica, tj. u župi. Živa liturgijska zajednica jedina ima svoj nemjerljivi kapital za svaku socijalnu instituciju Caritasa, a to je samaritanska karizma. Kako ste čuli, onaj mjerljivi kapital - financije, nudi država.

Caritas i njegova budućnost u mjesnoj crkvi i svakoj župi ovisi o nama samima. Koliko budemo spremni duhovno i stručno, i kreativni da participiramo u društvu u kojem živimo, toliko će društvo i sama država poduprijeti naš rad.

Zaključak

U ovom kratkom prikazu prošlogodišnjeg rada pokušali smo približiti socijalnu sliku naše Nadbiskupije kao i djelatnost naše službe.

Novi Ugovor i novi Zakon o socijalnoj skrbi otvaraju nove mogućnosti. Država je spremna financijski poduprijeti i pratiti svaki dobar projekt iz područja socijalne skrbi.

Sposobnost i hrabrost da se organiziramo u novim uvjetima, i osim individualne, krenemo u obuhvatniju pomoć, zahtjev je časa. "Pučka kuhinja" je pokazala kako organizirano rješavanje problema pojedinih kategorija košta manje i kvalitetnije rješava problem.

Stoga nas ne napušta ideja o domu za stare i nemoćne, domu za hendikepirane ili dječjem domu, možda prihvatilište za beskućnike, zaštitnoj radionici za invalide.

don Čedomil Šupraha

lji, nedostupnost višeg školovanja za djecu i mlade. Ozbiljni problemi zahtijevaju ozbiljan pristup i profesionalni rad.

Svi ti problemi izvire iz obitelji i odražavaju se u obitelji. Turbulentna vremena ostavljaju traga i stavljaju na kušnju istinsku koheziju i prirodnu solidarnost unutar obitelji. A naša je obitelj doživjela toliko stresova. U ovom stoljeću, posebno u njegovoj drugoj polovici, naše su obitelji doživjele burne, a često i nasilne mijene - od tradicionalne, patrijahalne, a u našim selima često i velike zadružne obitelji, postala je nuklearna, dvogeneracijska obitelj, često prisilno imperativom politike i gospodarstva (Soc. služba zadarskog Caritasa). Takva obitelj nije više u stanju nositi se s bremenima što je bilo normalno za tradicionalnu obitelj. Stoga intervencije unutar obitelji moraju biti nježne i visoko profesionalne. Svaki njen segment zahtijeva poseban pristup i specifično obrazovanje: rad s djecom i mladima, s roditeljima, hendikepiranima, starima i bolesnima, roditeljima poginulih, itd. (ib.).

Kroz naš Caritas, kroz Obiteljsko savjetovalište i socijalnu službu, prođe dnevno od 20 do 30 osoba s takvim problemima. Poznavajući takve vrste potreba provodimo program edukacije obiteljskih savjetodavaca, koji bi bili u župskim Caritasima pomoćnici župnicima za ovu službu slušanja i uočavanja, dijagnosticiranja problema i rješavanja sa stručnim osobama gdje to bude trebalo. Taj tečaj pohada, poslani uglavnom od župnika, 18 osoba. Program je stručno zamišljen, a osobama koje inače imaju dara savjeta pomoći će u prepoznavanju problema.

Isto tako je proveden seminar za pedagoge i psihologe (40 osoba) za prepoznavanje problema kod školske djece. Na vidiku je također i jedan program prevencije koji bi ponijeli naši djelatnici zad. Caritasa za županiju i šire. Ti planovi zahtijevaju dugoročniju edukaciju da bismo se kao Crkva mogli ponuditi u župnim i biskupijskom Caritasu za temeljitiji i uspješniji rad.

Jednim zajedničkim rješenjem za mnoge soc. slučajeve u Gradu doskočili smo pučkom kuhinjom koja je otvorena 27. rujna '96. i za prva tri mjeseca izdala je 4.725 obroka. Sada dnevno daje 130 obroka. U njoj su stalno zaposlene 4 osobe.

S novčanom pomoći je u Caritasu obuhvaćeno 950 djece i starijih kroz razne programe. Samo u programu "Pro vita" koji iza sebe ima punih pet godina rada i suradnje s Bolnicom i Caritasom župe Srca Isusova (i 438 djece do sada), ove je godine bilo uključeno 96 žena.

Inače je zapažena u zadnje vrijeme sve tješnja i uspješnija suradnja s institucijama socijalne skrbi i drugih ustanova u rješavanju pojedinih potreba.

Novčanu pomoć, koju smo dijelili korisnicima, mahom nalazimo kod stranih donatora, premda nije zanemariv sve veći udio i naših donatora. Uvažavajući našu tešku socijalnu situaciju uglavnom su podržavali naše programe. Poglavitni donatori su nam Caritasi iz Italije: Bergamo, Brianza, Ancona, Napoli, župa S. G. Bosco iz Bergama, te Grgur Ninski, Legnano, Fam. Accolieza, Scuti A.G.E.S.C.I. te Caritas Wirzburg, Ofenburg i drugi.

Što unaprijed s tim kumstvima?

Pred Božić ste svi dobili knjižicu "Mir tebi, sestro Crkvo" u kojoj ste vidjeli razmišljanje talijanskih biskupija koje su usput bile uključene u djelotvornu ljubav prema našoj sirotinji kroz ratne dane. Oni žele da se ta dragocjena poznanstva i iskustva, koja su nas obostrano duhovno obogatila, nastave kroz jednu buduću pastoralnu suradnju. Direktori njihovih Caritasa, koji su nas pomagali, posjetit će u toku ove godine sve naše biskupije i žele s nama svima izmijeniti razmišljanja o budućoj suradnji koja bi za njih i nas bila dragocjena ponuda.

Sve nas to navodi na razmišljanje da će se svaka mjesna crkva morati pred novim prilikama sa svojim Caritasom postaviti još odgovornije. To je za nas prvenstveno **znak vremena** koji nam je ponudio Gospodar povijesti, i **znak ovog trenutka**

mjeseca lipnja 1396. naredio osnovati uz učilište filozofije i učilište teologije u svojem zadarskom samostanu (usp. *Isto*, str. 302).

I nakon 600 godina od utemeljenja Generalnog učilišta dominikanskoga reda u Zadru ili Universitas Jadertina jedva je moguće u sveukupnom opsegu ocijeniti dalekosežnost toga prvog hrvatskog sveučilišta u Zadru s obzirom na razvitak hrvatskog višeškولstva i naše kulture i znanosti.

O tome o. dr. Stjepan Krasić, u svojoj monumentalnoj monografiji, koja će biti predstavljena odmah nakon sv. mise u Svečanoj dvorani Zavoda, napisao ovo:

"Sveučilišta su nesumnjivo jedan od najljepših i najoriginalnijih plodova europske civilizacije. Ona su kroz stoljeća bila kolijevke kulture i znanosti s kojima se teško može mjeriti bilo koja druga slična ustanova..."

Osnivanje prve visoke škole u povijesti svakog naroda ima u sebi nešto ta-

janstveno i uzbudljivo. To je trenutak svojrsnog prijelaza iz "mladenačkog" razdoblja u razdoblje njegove pune intelektualne punoljetnosti i kulturne zrelosti" (isto, predgovor).

Pouzdamo se nadam, štovana braćo i sestre, da će naš zadarski posjet Svetomu Ocu i susret s hrvatskom rimskom zajednicom u Svetom Jeronimu biti nam obveza i poticaj da prosljedimo služenje narodu hrvatskomu i Crkvi u Hrvata prožimanjem bogoljubnog i domoljubnog, prožimanjem vjere i kulture. Na našem nas putu prate svi nebeski i zemaljski pregaci vjere i kulture. Među njima je i naš hrvatski književnik, Zadrani, kanonik Juraj Baraković, kome je časnii grob ovdje, pred oltarom ove hrvatske crkve sv. Jeronima u Rimu. Ovo je prigoda, valjda prvi put, da se na njegovu grobu zapjeva njegova pjesma Zadru gradu.

Rim, Sveti Jeronim, 31. siječnja 1997.

Zahvale Sv. Ocu i Pontifikalnoj palači na audijenciji

Msgr. Ivan Prendja
 Archiepiscopus iadrensis
 23000 Zadar, Zeleni trg 1
 CROATIA

Prot. No. 42/1997-Pres.

Zadar il 14 di febbraio 1997

S. E. R.
 M Segreteria di Stato
 Palazzo Apostolico Vaticano
 00120 Città del Vaticano

Santissimo Padre,

in nome di tutti i pellegrini della città di Zadar e nel mio proprio, vorrei esprimere i
 profondi sensi di gratitudine per la cordiale e generosa udienza che ci ha
 assegnato in occasione del sesto centenario dello Studio Generale dei Domeni-
 cani - "Universitas Iadertina" - a Zadar.

E assai difficile descrivere i sentimenti di gioia ed entusiasmo da noi provati
 all'incontro con Sua Santità nella Clementina. L'immediatezza e cordialità della
 Sua Persona insieme con le parole indirizzateci da Lei, rimarranno profondamente
 infinte nella storia della nostra Arcidiocesi, della nostra città di Zadar, e special-
 mente nella memoria di ognuno dei pellegrini.

Che il Signore benedica Sua Persona e Suo Ministero che con tanta devozione e
 amore Lei osserva per il bene della Chiesa di Cristo e tutto il mondo. Stiamo
 sempre, Santo Padre, accanto a Lei con le nostre preghiere.

Profitto dell'occasione di esprimere alla Sua Santità sensi di fervido ossequio e
 devozione filiale, in nome del mio predecessore mons. Marijan Oblak, e nel mio
 proprio,

*rimanendo
 in Cristo Signore
 devotissimo*

*Ivan Prendja
 Arcivescovo di Zadar*

NADBISKUPSKI CARITAS PRED NOVIM ZADACIMA Župni Caritas

(Don Čedomil Šupraha, na Svećeničkoj skupštini u Zadru, 19. 2. 1997.)

Prilike u kojima smo se našli nakon 5. kolovoza 1995. godine, naš su Caritas stavile na novu tračnicu. Ukazale su se nove potrebe i izazovi. Otkrića koja smo doživjeli, ulaskom u oslobođena područja Nadbiskupije, bila su još tužnija nego što smo ih se pribojavali. Ali je i raspoloženje ljudi naraslo do ushita. Premda problemi imaju i svoju objektivnu težinu, ipak su takvi i toliki, kako ih ljudi doživljavaju. Za mnoge naše ljude bilo je najvažnije vratiti se kući. Nakon prvih otrežnjenja pred Caritas su tada postavljeni i novi zahtjevi. Nastojali smo ih prepoznati i odgovoriti još uvijek podjelom hrane i odjeće. A na razini Hrvatskog Caritasa postavili smo program: "Olakšajmo povratak prognanima! Prvenstveno se mislilo na kućne potrepštine, suđe, štednjake za kuhanje i grijanje, na alat za obnovu. Tako je i prva naša nedjelja Caritasa 1995. imala tu nakanu, pomoći u povratku i obnovi. Svu smo lanjsku kolektu u to uložili. U tome su nam pomogli vanjski donatori, posebno u rabljenom namještaju. I neke naše dijeceze koje nisu bile direktno zahvaćene ratom. Pozvali smo i naše župe na takvu akciju solidarnosti. Neke su se istinski založile i iskazale, a neke ponudu samo bučno obećale.

Nakon tih prvih povratka u još porušena sela i prvih poteza obnove koja su negdje krenula velikim zamahom, negdje ni do danas nije ništa započelo, pa su splasnule i vanjske donacije. To je uslijedilo nakon smirenja u Bosni, kamo su krenuli konvoji pomoći, i nakon naše djelomično uspjele turističke sezone kada su se naši (vladini) čelnici pohvalili pred svijetom. Caritasi iz Evrope su nam rekli da nam više ne treba kad je tako uspio turizam. HC i naš dijecezanski Caritas se morao okrenuti svojim planovima o "tranziciji" od ratnog na mirnodopski Caritas.

Uputili su nas i pomogli u planiranju i traženju domaćih rezervi i bratski Caritasi iz Evrope, posebno njemački i talijanski, ali i naše realno razmišljanje o situaciji u kojoj smo se sada našli. Sve gotovo prošlogodišnje sjednice HC i nekoliko seminara i organiziranih studijskih putovanja ravnatelja dijecezanskih Caritasa i njihovih suradnika bavilo se tom temom.

Dok o svemu tome razmišljamo, prati nas kontekst poratnih i drugih teškoća čiju prisutnost i rješenja ne smijemo ni za trenutak zanemarivati ili odgađati. Sloboda za kojom smo čeznuli došla je veličanstveno, ali nas je suočila s mnogim istinama i ogoljela probleme pučanstva. Vrijeme mira nas je zateklo, konstatiraju naši karitasovi djelatnici.

"Zatekli smo razrušena sela i minirana polja, zatekli su nas brojni invalidi, vojni i civilni, zatekli smo ogromna raslojavanja u društvu, vojsku nezaposlenih, fiktivno zaposlenih koji ne primaju plaću, ogroman broj ovisnika o teškim drogama i ovisnika o alkoholu, brojne nepotpune obitelji i ogromnu količinu akumulirane agresije u našim obiteljima i na našim ulicama!" (Iz izvještaja soc. službe zadarskog Caritasa)

U siječnju prošle godine razvojačeno je 4000 vojnika na našem području. Priveda koja je prije rata bila ponos ovoga kraja, ratnim stradanjima i pretvorbom ugušila se do kraja pa su mnogi ostali bez plaće, zdravstvene zaštite i dječjeg doplatka.

U županiji imamo trenutačno 14.790. nezaposlenih, 23.000 umirovljenika, 4.260 nositelja soc. iskaznice i 27.000 progannika, izbjeglica, povratnika. To je gruba slika soc. stanja u kome živimo. Osim velikog porasta ovisnosti, izbio je kao naglašeni problem nezaštićenost staraca i nezaštićenost djece u obite-

Obvezu ekonomskog uzdržavanja škole ima Zadarska nadbiskupija iz svojih prihoda.

Pravni status

VTKŠ u Zadru je crkvena ustanova, crkvena visoka škola u smislu kan. 821. Zakonika kanonskoga prava: Biskupu se preporuča da osnuje visoku školu za vjerske znanosti radi odgajanja i obrazovanja kadrova u različitim crkvenim službama. Recipročno, laici imaju na to pravo, kan. 229 § 2 ZKP. Zatražili smo od Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske priznanje prava javnosti: Privatno visoko učilište s pravom javnosti. Postupak je u tijeku.

Mjesečni dan duhovnosti

Uveden je Dan duhovnosti kao izvanškolski susret studenata, svakoga prvog ponedjeljka u mjesecu, u 18 sati. Mjesto okupljanja je crkva Gospe od zdravlja, ili dvorana Sjemeništa. Sastoji se od primjene duhovnosti u praksi, molitve i razgovora. Teme su različite, kao i predavači. Prošle šk. god. msgr. Ivan Prendja, nadbiskup, sa suradnicima držao je niz pouka i vježbi o molitvi: usmenoj i mislenoj, molitva u obitelji. Ove školske godine pouke drži o. Jozo Milanović, benediktinac, o Časoslovu Božjega naroda i

njegovu moljenju. Iako to nije školski predmet, nazočnost je obvezna.

Biblijski radni tjedan

Biblijski radni tjedan održan je u organizaciji Instituta za biblijski pastoral KBF iz Zagreba u dva navrata, u studenom i prosincu 1995. Tema: susret s Božjom riječi, Život-Biblija-Život, voditelji dr. Nikola Hohnjec i dr. Mario Essert iz Zagreba, uz suradnju naših studenata, uz cjelodnevno zajedničko druženje. Češće prakticiramo zajednička druženja: početak i kraj školske godine, božićna čestitanja i slično.

Nedavno je bilo omogućeno 22 naših studenata putovanje u Rim na susret sa Svetim Ocem: Zadrani kod Pape, prigođom 600. obljetnice Generalnog učilišta Dominikanskog reda u Zadru.

Zaključak

Svrha je VTKŠ: formirati Kristove vjernike za različite službe u Crkvi - stalni đakoni, vjeroučitelji u školi i župi, suradnici u pastoralu mladih, obitelji, bolesnih i starih, liturgijski animatori, čitači i voditelji pjevanja, Caritas u župi, djelatnici u sredstvima društvenog priopćavanja - novinari. Dakle: živjeti i naviještati Evanđelje.

Zadar, 6. veljače 1997. godine.

Ravnatelj
dr. Tomislav Bondulić

Msgr. Ivan Prendja
Archiepiscopus iadrensis
23000 Zadar,
Zeleni trg 1
CROATIA

Prot. No. 43/1997-Pres.

Zadar il 14 di febbraio 1997

S. E. R.
Mons. Dino Monduzzi
Prefetto della Casa Pontificia
00120 Citta del Vaticano
Italia

Eccellenza Reverendissima,

in nome di tutti i pellegrini della città di Zadar e nel mio proprio, vorrei ringraziarLe per un'accoglienza generosa e cordiale resaci possibile durante il nostro pellegrinaggio al Santo Padre in occasione del sesto centenario dello Studio Generale dei Domenicani - Universitas Iadertina - a Zadar.

Siamo grati per la premura e fatica impegnata da Lei per far possibile nostro incontro con la Sua Santità, durante il quale ci siamo sentiti come a casa propria. Tal'incontro rimarrà permanentemente infinto nella storia e memoria della nostra Arcidiocesi, nostra città di Zadar e tutti i pellegrini.

Che il Signore benedica la Sua stimata Persona e Suo Ministero impegnativo.

Profitto volentieri dell'occasione di esprimerLe sensi del distinto ossequio,

rimanendo sempre

devotissimo
nel Cristo Signore

Ivan Prendja
Arcivescovo di Zadar

4. GODIŠNJA SKUPŠTINA PREZBITERIJA ZADARSKE NADBISKUPIJE

NADBISKUPSKI ORDINARIJAT
ZADAR
HR - 23000 Zadar, Zeleni trg 1
Draga braćo svećenici!

Broj: 270/1997.

Zadar, 30. siječnja 1997.

Predmet: XXVI. Svećenička godišnja skupština.

PREČASNOM PREZBITERIJU NADBISKUPIJE ZADARSKE

Draga braćo svećenici!

Ovime Vas pozivam na XXVI. godišnju skupštinu svećenika Zadarske nadbiskupije koja će se održati u srijedu, 19. veljače 1997. godine, u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru.

DNEVNI RED

I. DUHOVNI DIO: Kapela Sjemeništa:

8,30 sati - Prigoda za sakrament Pomirenja
9,00 sati - Koncelebrirana Euharistija; obrazac mise dotičnog dana, predvodi NADBISKUP

II. PASTORALNI DIO: dvorana Sjemeništa:

1. Nadbiskupov pozdrav i uvodna riječ
2. Don Nedjeljko Zubović - Zapisnik skupštine 1996. Godine
3. Izvještaji:

- Mons. Milivoj Bolobanić - Pripreme za Jubilej 2000. (vidi: Ususret Velikom jubileju 2000.)
- Don Joso Kokić - Život i rad Sjemeništa i Nadb. Klasične gimnazije
- Don Radojica Pinčić - Sjemenište i rad za duhovna zvanja
- Dr. Tomislav Bondulić - Visoka teološko-katehetska škola
- Don Čedomil Šupraha - Nadbiskupski Caritas pred novim zadacima:
- Župni Caritasi
- Don Šime Kevrić - Župne obveze prema Ekonomatu (Samopomoć, Fond "Dom Božji", Kolekta za Svećenički dom, Doprinos za kapelana Bolnice, 10% brutto prihoda)
- Don Pavao Zubčić - Župne namjenske obveze: "Božji grob", "Petrov novčić", Misije, Iseljenički dan
- Don Srećko Petrov ml. - Svećeničke osobne obveze: Misne intencije: Pro populo, binacije-trinacije, ad int. Ordinarii, ad int. dantis, takse vjenčanja, takse sprovoda, Fond "Bratske solidarnosti", Fond "Svećenička zvanja"
- Mons. dr. Pavao Kero, član Odbora za obnovu i izgradnju u Nad-

odredilo rok: školska godina 1996./97., koji je kasnije produžen za još dvije godine. Tadašnji zadarski nadbiskup msgr. Marijan Oblak učinio je ono što je i trebalo: u rujnu 1992. god. kanonski je ustanovio Visoku teološko-katehetsku školu na temelju Zakonika kanonskog prava i uputa Kongregacije za katolički odgoj o Višim institutima za vjerske znanosti iz 1986. i 1987. godine. Donesen je Statut. Škola je počela raditi u dvorani svetoga Šimuna 16. listopada 1992. godine. Sjemenište je bilo granatirano i uzdrmano, a u dvorani Svećeničkog doma bio je smješten Caritas. Rtne prilike. Nastava se odvijala pod uzbunama i granatama tako da je dolazak na predavanja bio na vlastitu odgovornost. Takvo stanje je potrajalo sve do akcije Oluja 1995. godine. Sve su to bile teške ratne godine.

Narav i svrha škole

Visoka teološko-katehetska škola u Zadru ima značaj visoke crkvene škole za vjerske znanosti na kojoj se poučava u bogoslovnim i drugim srodnim znanostima koje pripadaju kršćanskoj kulturi. Svrha je Škole osposobiti Kristove vjernike da mogu živjeti i naviještati kršćanski nauk, sudjelovati u vršenju apostolata i poučavati u svetim znanostima.

Vodstvo i uprava

Zadarski nadbiskup je moderator Škole. On odgovara za njezino djelovanje. Imenuje ravnatelja Škole. Škola ima savjet, a sačinjavaju ga: ravnatelj Škole, profesori, dvoje izabranih studenata i tajnik. Sada je tajnik škole prof. Ariana Mračić, diplomirani pedagog.

Program studija

Škola traje četiri godine, odnosno, osam semestara: 26 tjedana godišnje, 20 sati tjedno, četiri dana po 5 sati dnevno.

Uvjeti za upis. Za upis su potrebni sljedeći dokumenti: Krsni list, Domovnica, Svjedodžba o završenoj 4-godišnjoj srednjoj školi, preporuka župnika, dvije fotografije i molba. Slijedi pismena provjera znanja iz kršćanskog nauka, usmeni razgovor sa svakim kandidatom pojedinačno.

Program studija obuhvaća filozofiju, teologiju, religioznu pedagogiju, katehniku i humanističke znanosti. Težište programa je teološko-katehetsko. Obvezatni su kolegiji glavni i pomoćni, predavanja i seminari.

Predavači

VTKŠ ima kvalificirane nastavnike. To su većinom doktori ili magistri znanosti. Dosad ih je 34 angažirano u Školi: iz naše Zadarske nadbiskupije, Splita, Makarske, Zagreba, Sarajeva i Đakova. Ove školske godine predaje 13 profesora: 7 domaćih i 6 gostujućih.

Studenti

Kroz proteklih pet godina rada VTKŠ bilo je upisano 113 studenata, odnosno, 22 po godini. Ograničeni smo prostorom.

Većinom su iz naše Zadarske nadbiskupije, a ima ih iz Šibenske i Hvarske biskupije.

Ove školske godine upisana su 54 studenta. Nekima studij miruje, bilo radi bolovanja, bilo radi nepoloženih ispita. Diplomata imamo 23, a prvi je prošlog mjeseca diplomirao.

Smještaj

VTKŠ je smještena u sjemeništu "Zmajević", u novom odnosno starom dijelu zgrade, u prostorijama bivše Visoke bogoslovne škole. To su dvije predavaonice, tajništvo i priručna teološko-katehetska knjižnica za potrebe studenata, stručne knjige i časopisi.

na prošlogodišnjim susretima mladića i ministranata, koji su dolazili na susrete u Sjemeništu, bilo je 127 dječaka. Napominjem i to da se znalo dogoditi da su pojedini župnici znali dovoditi manje grupe svojih ministranata pod parolom "idemo posjetiti Sjemenište".

U našem Sjemeništu se redovito svakog prvog petka u mjesecu slavi Sv. misa na nakanu za zvanja. Redovito je predvodi Nadbiskup ili Ravnatelj Sjemeništa. U večernjim satima svi sjemeništarci s odgojiteljima imaju klanjanje na istu nakanu.

Pored toga mjesečnog molitvenog dana za zvanja, svakog četvrtka imamo kućno klanjanje s molitvom za duhovna zvanja. Sjemenišno glasilo "Zmajević", koje redovito izlazi dva put godišnje, ša-

ljemo župnicima da ga podijele ministrantima.

Na koncu napominjem da su skoro svi naši sjemeništarci u sjemenište došli potaknuti spomenutim susretima. I to nam svjedoči da takve i bolje pripravljene susrete u budućnosti treba vrednovati.

Završavam Papinim riječima koje pročitah u knjizi "Dar i otajstvo": "Zvanje je otajstvo Božjeg izabranja." Ne izabrate vi mene nego ja izabrah vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane (Iv 15, 16). Papa nadodaje: "Kad govorim o svećeništvu, o njemu dajem svedočanstvo. To moramo činiti s velikom poniznošću, svjesni da me je Bog pozvao pozivom svetih, ne po našim djelima nego po svojem naumu milosti. Ističem ono: 'O njemu dajem svjedočanstvo.'"

Don Rade Pinčić

VISOKA TEOLOŠKO-KATEHETSKA ŠKOLA U ZADRU
HR-23000 ZADAR, Trg sv. Stošije 2
Tel/Fax: 023/313-540
Broj 10/1997.

VISOKA TEOLOŠKO-KATEHETSKA ŠKOLA U ZADRU - Izvješće

Povijesni prikaz

Nakon demokratskih promjena u Hrvatskoj, koje nam donijese prvi slobodni izbori 30. ožujka 1991. god. i nakon uspostave samostalne države Hrvatske, referendumom za samostalnost 19. svibnja 1991. god., a s početkom školske godine 1991./92., vjeronauk je ušao u škole kao izborni nastavni predmet. Time su se otvorile nove mogućnosti za Crkvu u Hrvatskoj, ali i nove obveze. Trebalo je osigurati kadar za nastavu vjeronauka u

školama, osnovnim i srednjim. Svećenika nije bilo dovoljno. Trebalo se okrenuti prema Kristovim vjernicima laicima. A njih je trebalo pripremati, školovati.

Zadarska nadbiskupija nije oklijevala. Odmah organizira Seminar za vjeroučitelje u svibnju 1991. god. Međutim, to nije bilo dovoljno. Ministarstvo prosvjete Republike Hrvatske odredilo je školsku spremu za vjeroučitelje u školama: visoka ili viša stručna sprema. I k tome je

biskupiji - Pogled na djelo obnove i izgradnje u Nadbiskupiji 1996. (povezati s prijašnjim radovima).
- Don Mladen Kačan - Rad Ekonomata - komplementarnost i subsidi-
jamost

12 sati: Objed u Sjemeništu

13,30 sati - Nastavak Skupštine - sudjeluju samo biskupijski svećenici

- Don Šime Kevrić - Obveze biskupijskih svećenika: BOMF, osobni doprinos za Svećenički dom, Fond "bratske solidarnosti"
- Don Joso Kokić - Ekonomsko stanje Sjemeništa, pogled na prihode i troškove
- Don Mladen Kačan - Svećenički dom, Nadbiskupska knjižara
- NADBISKUP - Opći pogled na ekonomsko stanje u Nadbiskupiji.

Svi izvjestitelji će svoj pismeni izvještaj predati Kancelaru-zapisničaru. Ponovno Vas pozivam da se svi pridružite koncelebraciji toga dana. Ponesite sa sobom: albu, pojas, naglavnik i štolu.

Sve Vas pozdravljam i blagoslivljam.

+ *Ivan Preneta,*
nadbiskup

XXVI. GODIŠNJA SKUPŠTINA PREZBITERIJA Nadbiskupije zadarske Zadar, 19. veljače 1997.

Nadbiskupov pozdrav i uvodna riječ

Prije godinu dana, točnije 14. veljače 1996. godine, po preuzimanju službe dijecezanskog biskupa, na XXV. godišnjoj skupštini obratio sam vam se besjedom u kojoj sam iznio program svoga biskupskog služenja u Zadarskoj nadbiskupiji. Zahvalan sam Vam što ste sa zavidnom pozornošću i dobrohotnim stavom dočekali moje riječi. Izrekao sam program za cijelo jedno biskupsko služenje, ako Gospodin podari izvjestan broj godina života i rada. Tiskan je u Vjesniku Zadarske nadbiskupije, br. 3-4, 1996, str. 62-72.

Danas, kad se održava naša ovogodišnja skupština, godina dana je za nama. Prirodno je da se želimo zaustaviti s pogledom na nju, sabrati i prebirati naš uradak, prosuditi i vođenje naših zajednica i naš zajednički hod s Kristom prema Ocu u vječnu Domovinu. Isto tako, skupština je prilika za dijalog o našem radu i životu, a uvijek pogled i prema naprijed, u budućnost naše Nadbiskupije. Želim istaknuti neke naglaske. Izvjestitelji će o nekim stvarima više.

Prije svega želim izreći pred svima Vama, u prvom redu svoju vjeru u Krista i Crkvu, posebno u komunitarnu bit Crkve, u zajedništvo naroda Božjega, u otajstveno Tijelo Kristovo koje je Glava naša Krist opremio službama i karizmama. U toj zbilji svoje mjesto zauzima i prezbitarij i biskup ove mjesne Crkve. Naime, što vjera u stvarnost Kristove Crkve bude u svakome od nas življa, naše zajedništvo će više postajati stil našega života i djelovanja, a sama Crkva postajati dragocjenije sredstvo Kristovo u otkupljenju ovoga dijela Crkve, Domovine i svijeta.

1. Nastavljamo redoviti pastoral

Naš prezbitarij, svećenici i redovnici u pastoralu, kao i redovnici u tri naša samostana, nastavlja sav redoviti pastoral: navještanje - službu Riječi, i slavljene svetih Otajstava otkupljenja i posvećenja. Redovitost sv. Bogoslužja postupno se proširuje i na područja Nadbiskupije, oslobođena akcijom "Oluja". Sada možemo govoriti o pokrivenosti cijelog teritorija Nadbiskupije i o manje ili više intenzivnijoj nazočnosti svećenika u svim župama. Glede prvih sv. Pričesti i sv. Potvrde, već prošle godine ispravljani su i nadoknađeni nedostaci u jednom broju ugroženih župa. Druge još uvijek čekaju jer čekaju povratak vjernika ili stvaranje temeljnih uvjeta za normalniji vjerski život u župi.

Neka je Gospodinu hvala za sve njegove pohode ovoj Crkvi po Vašim svetim činima i djelima, znanima i nepoznanima. Posebno zavređuju svako priznanje sva nastojanja svakoga od Vas da zavijaju rane tolikima, obrišu suze zaplakanim, uliju sigurnost i nadu u život te da mnogi nadu, poslije teških ratnih godina, pomirenje u sebi i s Bogom u sakramentu Božjeg milosrđa. Znajmo "da čineći tako sijemo u neraspadljivost".

2. Personalne promjene u Nadbiskupiji

Proteklu, 1996. godinu obilježile su znatne pastoralne promjene u cijeloj Nadbiskupiji, posebno u nekim dekanatima. Prije svega nastojao sam oblikovati, kako sam pred godinu dana i najavio, Ordinarijat. Od preuzimanja službe do sredine ljeta obavljani su brojni razgovori i savjetovanja o službama i osobama. Mnogi ste

Da ne bismo krivo shvatili da su za zvanja samo drugi odgovorni, napomenimo i to da smo svi pozvani na odgovornost kada je u pitanju svećenički podmladak. Istina, na to je pozvan i svaki pozvanik. Međutim, dobro je napomenuti i prisjetiti se da je poziv dijalogalan. Što to znači? To znači da je to dijalog između Boga koji poziva i pojedinca koji je pozvan, ali i onoga koji je po službi u službi Elija (prisjetimo se Samuelova poziva). Odgovornost je stav nutrine - osobe pred stvarnošću života. To nije tjeskobna zabrinutost nego darovana mogućnost ostvarenja života, na koju nas Krist sve poziva. Pored svih postojećih kriza najdublja je kriza odgovornosti, tj. neodgovornost.

Duh i poticaj II. vat. sabora sa svim smjernicama za odgoj i obrazovanje svećeničkih kandidata, našli su snažnu osnovu u Sjemeništu.

Osjetilo se to, osjeća i danas, u djelovanju Biskupa i odgojitelja; prisutno je to i u željama dobronamjernih odgajnika. Nastoji se na tome da se u sjemeništu život odvija dinamično jer je to vrlo važno za odgajanje. Još je neophodno da sjemeništarci surađuju s odgojiteljima. Aktivnosti pridonose rastu i odgovornosti. Razvijajući vlastite darove, obogaćujući se darovima drugih, odgajajući druge oblike života i aktivnosti u sebi, njegujući duh zajedništva i unoseći svoje darove u službu drugih znak je odgovornosti i rasta.

To je polagani i nezamjetni svakidašnji hod u odgoju i u našem Sjemeništu. Tako se stvara mozaik života sjemeništarca.

Tri su temeljne ljudske izgradnje koje Sjemenište nudi:

1. Ljudska izgradnja kao temelj čitave svećeničke izgradnje;
2. aktivnost sjemeništarca na području duhovnog rasta;
3. aktivnost sjemeništarca na području intelektualnog rasta.

To znači:

a) treba gajiti niz ljudskih osobina potrebnih za izgradnju uravnoteženih i slobodnih osoba koje će biti spremni nositelji odgovornosti;

b) ljudska se izgradnja otvara i nadopunjuje u duhovnoj izgradnji pa se kroz liturgijski i molitveni život vide pokušaji zajedničkih nastojanja oko duhovnog rasta.

c) onaj tko je podvrgnut duhovnom rastu neće ljenčariti.

Paralelno s do sada rečenim nastoji se, koliko je to moguće, prema ostalim vidovima djelovanja oko duhovnih zvanja, raditi i s ministrantima. Na takav način Sjemenište se predstavljalo hodeći po našim župama prošle šk. godinē, a isto tako i u kontaktima s ministrantima koje smo do sada ostvarili.

Evo nekih statističkih podataka:

Do sada je naše Sjemenište ostvarilo kontakt sa oko dvadesetak naših župa od kojih su neke taj kontakt označavale kao dan sjemeništa u župi...

Nadalje, susreti ministranata u zimskom i ljetnom periodu, imaju svoje veliko značenje. Treba ih stoga bolje organizirati i osmisliti, a za to su nam potrebni i suradnici.

1996. godina obilježena je susretom osmaša (u zimskom periodu) u dva turnusa, zbog lakšeg i plodonosnijeg rada u manjim grupama. Na njima je ukupno sudjelovalo 34 osmaša iz 12 župa.

U ljetnom periodu ostvareni su susreti ministranata podijeljeni u tri turnusa, tj. po razredima.

Tako smo imali:

- 1) završeni peti razred: 32 ministranta,
- 2) završeni šesti razred: 38 ministranata,
- 3) završeni sedmi razred: 23 ministranta.

Ukupno je bilo 93 ministranata iz 21 župe.

Ako objedinimo broj zimskih i ljetnih susreta, dobit ćemo broj 127. Dakle,

Škola izvodi nastavu po programu za klasične gimnazije, u skladu s propisima Ministarstva prosvjete i športa R. Hrvatske. Naša škola u prvom razredu ima jedan sat više latinskoga i hrvatskoga jezika, a u trećem i četvrtom razredu i drugi strani jezik (talijanski) sa po 2 sata tjedno. Škola ima svoju knjižnicu sa 4202 naslova i 5533 sveska knjiga, osim povijesne knjižnice "Zmajević". Knjižni i fond stalno povećavamo. Knjižnica ima sve naslove obvezne lektire za srednje škole. Ona je kompjutorizirana, posao oko potpunog uređenja knjižnice je dobrano uznapredovao, a učinjeni su i značajni radovi na sređivanju "Zmajevićeve" knjižnice. Trenutno nam nedostaje prostor za čitaonicu, a s time i odgovarajuća, prikladnija dostupnost učenicima preko 30 naslova novina, časopisa i revija koje prima sjemenište i škola. Škola ima opremljene učionice za informatiku,

biologiju i kemiju i fiziku. Nedostaje nam prostor za učionice stranih jezika, za što, za sada, koristimo postojeće opće učionice i TV dvorane. Osim knjižnice kompjutorizirano je tajništvo i ravnateljstvo škole, i uredništvo lista "Zmajević" (o kojem su ovih dana pisale i Školske novine), gdje učenici mogu obaviti svu pripremu za tiskanje svoga lista.

Učenici naše škole aktivno su u 1996. godini sudjelovali na raznim izvanškolskim aktivnostima srednjih škola naše Županije. Osobito su uspješni bili na natjecanju u znanju: GAUDEAMUS 96., na radiju 057, gdje su između 16 srednjih škola županije Zadarsko-kninske osvojili I. mjesto. Sa zapaženim uspjehom nastupili smo i na županijskom natjecanju srednjih škola LIDRANO 96. i na natjecanju iz klasičnih jezika.

*Ravnatelj
don Joso Kokić*

SJEMENIŠTE I RAD ZA DUHOVNA ZVANJA (Izvještaj za svećeničku skupštinu)

Medu mnogostrukim zvanjima koje Duh Sveti u Božjem narodu neprestano probuđuje, osobitu važnost ima zvanje za svećeništvo. Po njemu kršćanin postaje dionikom Kristova hijerarhijskog svećeništva da bi pasao Crkvu Božju njegovom Riječju i milošću. To se zvanje otkriva na razne načine u raznim dobima i okolnostima ljudskog života: kod mladića, kod odraslih, ili pak kod dječaka. Kod njih se kao u nekoj klici nerijetko pokazuje povezano s posebnom pobožnošću, sa žarkom ljubavlju prema Bogu i bližnjemu, sa sklonošću duše prema apostolatu. Malo sjemenište jest zavod u kojem se odgajaju dječaci za koje se čini da imaju klice svećeničkog zvanja - kako bi mogli lakše svoje zvanje upoznati i odazvati mu se.

Takav je zavod i naše zadarsko Sjemenište "Zmajević".

Sjemenište se predstavlja kao odgovorna zajednica, izrasla iz iskustva Crkve - kao odgojna Crkvena zajednica u kojoj se neprestano ističe odgoj za odgovornost kao garancija za budućnost. Odgovornost proizlazi iz Kristovih riječi i njegova poslanja: "Idite po svem svijetu..."

Inkulturaciona Kristove poruke zadaća je Crkve kroz sva vremena. Ucjepiti - usaditi i prožeti svako vrijeme i svaki prostor novim kvascem Evangeoske poruke. Ovdje bi se dalo razmišljati o odgovornosti u širem smislu kako to ističu dokumenti II. vat. sabora (posebno OT 2.) i dokument današnjeg Pape PDV.

iznosili svoja mišljenja i prijedloge. Sve je prolazilo i kroz Zbor savjetnika.

S moje strane u traženju suradnika u Kuriji postavio sam neke kriterije, koji, čini mi se, jamče plodnu suradnju: da nositelj službe u Ordinarijatu slobodno prihvaća službu, da može vršiti ponudenu službu i da prihvaća Ordinarija kao osobu. Iznad svega mislio sam da bez dobre i kompetentne Kurije ne može Nadbiskup djelovati i da ne može Nadbiskupija u svom temeljnom ustrojstvu djelovati, bilo unutar sebe, bilo prema van. Sada, kad smo na određenoj vremenskoj distanci od tih promjena, mogu konstatirati neke stvari. Zahvalan sam svima vama, počam od Kurije, što ste bili raspoloživi preuzeti nove dužnosti i nove sredine prihvatiti. Pojedinci su iznijeli želju za promjenom sredine, drugi je prihvatili. Neki su se osjetili nevoljkima a neki i pogodenima. Držim da je znak zrelosti jednog prezbiterija kada smatra normalnim načelo dodirljivosti općenitim i redovitim, pa i potrebnim. Razumije se, a ne znam treba li to uopće spominjati, da Ordinarija uvijek i samo vodi u postupanju dobro duša, dobro svećenika i dobro cijele Nadbiskupije.

3. Potrebne strukture u Nadbiskupiji

Naša Kurija koja mi pomaže u upravljanju cijelom Nadbiskupijom ima generalnog vikara, biskupskog vikara, kancelara i suradnicu, ekonomu i voditeljicu knjigovodstva i blagajne. Nadbiskupu pomaže tajnik, osoba s pretežno tehničkim zaduženjima i pomoć za dopisivanje na stranim jezicima. U tome svoju ulogu ima i naš kancelar. Vjerujem da je Kurija u sadašnjem sastavu sposobna obavljati poslove i djela koja Nadbiskupu znače pomoć u pastoralnom djelu, u čuvanju discipline i prakse Nadbiskupije.

Nakon promjena na župama imenovani su **dekan** koji su pozvani u duhu kanona Zakonika crkvenog prava vršiti svoju ulogu u dijelu mjesne Crkve, u svojim dekanatima. Taj duh suradnje i subsi-

dijarnosti treba postupno razvijati, kako Crkva vazda traži.

Unutar jedne godine od preuzimanja nadbiskupske službe, kako predviđa Kodeks, utemeljeno je **Svećeničko vijeće Zadarske nadbiskupije**. Izbori po regijama su obavljeni uredno pa sam članovima po službi pribrojio i imenovane.

Iz Svećeničkog vijeća imenovao sam **Zbor savjetnika** od šest članova.

Imenovani su i članovi **Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije**, trojica svećenika koji pod predsjedanjem Nadbiskupa vode brigu o svim ekonomskim pitanjima Nadbiskupije. Sva trojica su svećenici iako Kodeks predviđa i čestite vjernike, kompetentne u ekonomiji i državnom pravu.

Uspostavljeno je devet **Povjerenstava** u Nadbiskupiji za liturgiju, za kulturu i umjetnost, za pastoral obitelji, za pastoral mladih, za katehizaciju, za duhovna zvanja i ministrante, za sredstva društvenog priopćavanja, za misije i za pastoral turista. Imenovani su povjerenici koji će Nadbiskupu predložiti članove svoga Povjerenstva na imenovanje. Neki su to već učinili.

Od tijela koje traži Zakonik kanonskog prava za jednu dijecezu jest i **Pastoralno vijeće Nadbiskupije**. Ono je konstituirano od voditelja povjerenstava, jednog broja župnika, redovnica-katehista, te od Kristovih vjernika-laika, različitih dobi, spola, zanimanja i različitih pokreta zastupljenih u Nadbiskupiji.

Od stalnih struktura koja mora imati Nadbiskupija, nisam uspio formirati **Ženiđbeni sud** zbog određenih kriterija koji se traže i objektivnih razloga i poteškoća kod osoba koje bi mogle ponijeti tu službu. Tome će se morati iznaći rješenje jer su poslovi Ženiđbenog suda prevažni i sve brojniji u ovo naše rastrgano vrijeme.

Privremena struktura u aktualnom času Nadbiskupije jest **Odbor za pripremu i proslavu Velikog jubileja 2000. godine**.

Tome pribrajam i Odbor za obnovu porušenih i oštećenih crkvenih objekata u Nadbiskupiji zadarskoj. On je od osnutka u studenome 1995. godine imao mnoge sastanke i odigrao do sada, i dalje će, važnu ulogu u brojnim zahvatima na našim objektima, poticao i usmjeravao radove te imao važnu ulogu u traganju za idejnim rješenjima nekih crkava u porušenim župama kao što su Benkovac, Polaća, Škabrnja, Smilčić, Gornji Zemunik.

4. Neka područja života u Nadbiskupiji

Razdoblje od godine dana koje je prethodilo ovoj Skupštini proteklo nam je u vraćanju u život u prvoj potpunoj godini poslijeratnog mira. Zato će izvjestitelji dotaknuti neka područja života naše Crkve. Tako ćemo čuti izvještaj o pripravi za Jubilej 2000, o životu i radu Nadbiskupskog sjemeništa i klasične gimnazije, o ulozi Sjemeništa u radu za duhovna zvanja, o našoj Visokoj katehetsko-teološkoj školi, o Nadbiskupskom Caritasu i župnim Caritasima pred novim zadacima, zatim će biti govora o djelu obnove i izgradnje u našoj Nadbiskupiji. Članovi Ekonomskog vijeća u podijeljenim ulogama govorit će o dinamici i učincima pojedinih župnih i osobnih obveza prema središnjim nadbiskupijskim ustanovama i drugim obvezama. Ekonom Nadbiskupije će prikazati stanje Svećeničkog doma i progovoriti o radu Ekonomata Nadbiskupije, o načelu komplementarnosti i subsidijarnosti. Nadbiskup će iznijeti pogled na ekonomsko stanje Nadbiskupije u sadašnjem času i naznačiti neke perspektive.

5. Potreba novih pristupa zbilji naše Mjesne crkve

Dolazim pred vas, braćo prezbiteri, s nekim razmišljanjima i pogledima na stvarnost našega cjelovitog prezbiterija i naše mjesne Crkve:

a) Pozivam vas na realizam u pristupu sadašnjem trenutku Crkve i naroda!

Naime, nestala su dva razloga ograničenja naših apostolskih i evangelizatorskih zahvata i razgranatog pastora: komunistički totalitarizam, koji nam je određivao i suzivao polje rada, i teške godine ratnih stradanja vjernika i sakralnih objekata. I ono prije rata, i sam rat, bili su vrijeme spašavanja bitnoga i u pastoralu i u životu. Sada nastupa novo razdoblje. Ništa više nije kao prije. Pred nama je suvremeni čovjek-vjernik, pred nama je naš narod, hrvatsko društvo i njegova kultura, znanost, prosvjeta, gospodarstvo, politika, zakonodavna, sudska i izvršna vlast, svijet medija. Pred nama je proces intenzivne sekularizacije, kao i izazov sekti, kršćanskog i nekršćanskog porijekla.

b) I mi nositelji spasenjske poruke nalazimo se pred samima sobom.

Vidim, globalno rečeno, dva područja našega rada. Prvo područje smo mi: nositelji službi u Crkvi i nositelji karizmi (svećenici, redovnici, redovnice). Drugo polje našega rada jest suvremeni čovjek, pojedinac, uklopljen u obitelj i društvo.

Što se nas tiče (navjestitelja, posvetitelja, voditelja i svjedoka), pozvani smo na promjenu mentaliteta u pristupu povjerenim zajednicama te u radu sa zajednicama.

U čemu se sastoji ta promjena? Moramo shvatiti da se na nas već sada gleda novim, kritičnim očima: na naš rad, postupanje, pristup čovjeku, na naš govor, na naše riječi, naša djela i na naš izgled. Autoritet položaja neće biti dostatan za njegovo održanje, za poštovanje i prihvaćanje. Autoritet ćemo morati osvajati najprije odbačenjem svega što me može kompromitirati i učiniti neautentičnim u očima normalnih ljudi i vjernika. Drugi korak će biti pozitivan: svjedočenje potpuno življenog svećeništva, bez ostatka i distance u samome sebi. S takvim osobnim duhovnim kapitalom, pozvan sam bez pogodbe (kompromisa) i trunka neutralnosti, usprkos suvremenom mentalitetu, zauzimati u navještaju i osobnom iskazu beskompromisne, nerazvodnjene stavove u najtežim moralnim pitanjima koja muče suvremenog čovjeka: obrana

nadopuna u duhovnoj izgradnji koja ga uvodi u duhovno zajedništvo s Isusom. Treća dimenzija, koja je duboko povezana s prve dvije ali koja ima i svoje osobitosti, jest intelektualna izgradnja. Njoj je u službi i posebna ustanova: Škola, dok je za one prve dvije više "zadužena", da se tako izrazim, Sjemenište kao ustanova.

Nadbiskupsko sjemenište "Zmajević"

U našem Nadbiskupskom sjemeništu boravilo je u školskoj godini 1995./96. na početku 96 sjemeništara i 93 na kraju. Od devetnaest maturanata koji su uspješno maturirali trinaestorica su pošla u Bogosloviju, dok šestorica nisu.

U sjemeništu rade trojica odgojitelja. Za navedeni broj učenika po državnom pedagoškom standardu propisano je petorica odgojitelja. U sjemenišnoj kuhinji rade tri časne sestre. U sjemeništu rade četiri djelatnice (civilne osobe) s punim radnim vremenom, i jedna djelatnica s pola radnog vremena i bez osiguranja. Njima pomaže održavatelj zgrade i centralnog grijanja, i spremačica. Oni su djelatnici naše Škole. Za organiziranje kulturno-zabavnog programa: vježbanja sviranja na harmoniju, kućno pjevanje, tamburaški orkestar... tijekom školske godine angažiramo još pet stručnjaka kao vanjske suradnike.

Izvori financiranja troškova rada i života u sjemeništu su dvostruki. Doprijeti biskupija čiji sjemeništarcu borave u sjemeništu (u prošloj školskoj godini to je iznosilo 160 DEM mjesečno po sjemeništarcu, a ove školske godine iznosje 200 DEM) te najamnina poslovnog prostora u prizemlju sjemeništa u ulici J. Bijankinija. Troškovi za tekuće potrebe sjemeništa u 1996. godini iznosili su 593.745,00 kn. Inače, financijsko poslovanje bilo je bez manjka. Za to sam zahvalan i svim župnicima i župama koji su i materijalno pomogli sjemenište (osobito u krumpiru i vinu).

Da bi sjemenište moglo poslovati s raznim društvima i organizacijama, a pri tom ostvarivati i određena prava, mora, kao i ostale organizacije, poslovati preko

Zavoda za platni promet (ZAP-a) gdje ima svoj žiro račun. Za to je potrebno imati svoj matični broj koji određuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske. Svaka se organizacija treba zato registrirati.

Na početku tekuće školske godine u sjemeništu je boravilo 90 sjemeništara. Po Nad/biskupijama to izgleda ovako: iz Vrhbosanske 51; iz Zadarske 21 (Ražanac 8; Privlaka 4; Belafuža 2; Sv. Josip 2; Kraljica Mira 1; Bibinje 1; Slivnica 1; Gorica-Raštane 1; Tinj 1) iz Riječko-senjske 7; iz Banjalučke 7; iz Krčke 3 i iz Porečko-pulske 1 sjemeništara. Trenutno je u sjemeništu 87 sjemeništara.

Nadbiskupska klasična gimnazija

Uspostavom neovisne države Hrvatske Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zadru vraćen je njezin stari naziv i sva druga prava zajedno s pravom javnosti (verifikacija za rad Ministarstva za prosvjetu i šport Republike Hrvatske). Škola je registrirana kao ustanova kod Trgovačkog suda i podliježe Zakonu o srednjem školstvu kao i kanonima Zakonika kanonskoga prava Katoličke crkve. Škola se financira iz državnog proračuna.

Svi pitomci Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević" učenici su Nadbiskupske klasične gimnazije. Oni su, za sada, i jedini polaznici gimnazije. Školsku godinu 1995./96. započelo je 96 učenika, a završilo 93. Od toga 83-ica s uspjehom, dok su 10-orica izgubili školsku godinu.

U školi je radilo 17 profesora, kao redovni ili kao vanjski suradnici. Svećenici u školi su: ravnatelj, profesori vjeronauka i glazbene umjetnosti. Časna sestra predaje matematiku i fiziku. Svi ostali profesori su vjernici-laici. Škola ima svoga tajnika, računovođu, podvornika-portira, održavatelja zgrade i centralnoga grijanja, spremačicu i knjižničara. Ukupno 23 djelatnika.

Ove školske godine u 1. razred upisano je 37 učenika, a ukupno na početku školske godine bilo je 90 učenika. Sada je u školi 87 učenika.

Božje u sebi: svoj identitet i svoj duhovni autoritet!

Potom je govorio nadbiskup u miru mons. Marijan Oblak. On je naglasio kako je smjena u vodstvu nadbiskupije potrebna i normalna. Pred nekoliko godina zatražio je od Svetog Oca sebi nasljednika, koadjutora. Nadbiskup u miru pripominje i neke poteškoće s kojima se susretao tijekom svoje biskupske službe. Na početku, poslije II. svjetskog rata je bila tzv. "narodna crkva", koja je išla za ocjepljenjem od Rima. Imali smo i svećenička udruženja, koja je uspjela organizirati komunistička vlast, računajući na sklonost srebroljublja i na osobne "krivnje" pojedinaca, koje su mogli izvesti pred svoje sudove. Tu je kasnije još bila kontestacija grupe svećenika i njihovi otpadi. Oni su tražili vlast u Dijecezi, matrijalnu sigurnost i dokidanje celibata. Dvije su ga stvari osobito potresale u vršenju biskupske službe: polaganje ruku na glavu ređenika: đakona ili svećenika, u šutnji, jer je to veliki čas, poput podizanja. Zatim, polaganje ruku ređenika u ruke svoga biskupa, kao izraz međusobnog povjerenja i služenja. Nadbiskup poziva svećenike da sebi posvijeste tu milost, i da to rado i s povjerenjem vrše i prema svome novom Nadbiskupu. Na kraju je Nadbiskup u miru zahvalio svem svećentvu na mnogovrsnoj suradnji, pomoći i pažnji: generalnom vikaru, tajniku, župnicima, dekanima, Stolnom kaptolu, redovnicima, svima... Ispričava se na propustima i pogreškama, te naglašava kako nikada nije težio, niti tražio da se sviđi ljudima...

IZVJEŠĆE O RADU SJEMENIŠTA I ŠKOLE U 1996. GODINI (za Svećeničku skupštinu 19. veljače 1997.)

Određba je Katoličke crkve da njezina sjemeništa budu ambijent u kojem će se odgajati i sazrijevati klice svećeničkih zvanja, mjesto gdje će mladići spoznavati jesu li stvarno pozvani od Boga ili nisu, kako bi do svećeništva došli samo oni koji

Nakon otaca Nadbiskupa zaredali su izvještaji o materijalnom stanju i nekim službama u Nadbiskupiji:

- Don Šime Kevrić - izvještava o ekonomskom stanju Nadbiskupije.

- Don Čedomil Šupraha - izvještava o djelovanju Caritasa Nadbiskupije Zadar.

- Mons. dr. Pavao kero - izvještava o obnovi crkava u Zadarskoj nadbiskupiji.

Poslije izvještaja uslijedila je kratka diskusija: zaključeno je da su novčani priloz župa, koji su položeni u Ekonomatu nadbiskupije, znatna pomoć za sveukupno funkcioniranje i za život Nadbiskupije.

Informacije: - don Šime Perić, informira o Malom tečaju "Kursiljo", koji se održava na Puntamici u Zadru. - Don Milivoj Bolobanić, upozorava da bismo trebali učiniti sve što je moguće da nam starija braća svećenici ne umiru u bolnicama (Zadar, Biograd), nego u našem Svećeničkom domu, uz pažnju i molitve svojih najbližih. Tu želju izrazio je i 4. svjetski dan bolesnika, za sve umiruće.

Bratskim objedom u Sjemenišnoj blagovaonici, u 12 sati, završila je XXV. svećenička skupština.

Zadar, 18. veljače 1997. Godine.

Zapisničar:

Don Nedjeljko Zubović, kancelar

su pozvani. Crkva jasno ukazuje i na dimenzije svećeničke izgradnje te u prvom planu ističe ljudsku izgradnju kao temelj čitave svećeničke izgradnje. Potom ističe da to nije dovoljno jer to nije potpuna istina o čovjeku. Njemu je potrebna i

nevinog života od začeca do starosti i smrti, predbračni moral mladih, vjernost u braku, homoseksualnost, problemi rastuće nejednakosti i socijalna nepravda.

Mijenjanje mentaliteta koji se želi odcijepiti i odlijepiti od suvremenoga traži preispitivanje našega vlastitog stava prema vrednotama našega vremena: novcu, posjedovanju dobara, svjetovnom prestižu, površnom prijateljstvu s moćnicima ovoga svijeta. To je uvijek kamen spoticanja kod solidnih vjernika.

Postoji još jedna neuralgična točka koja se zove funkcionalizam. On se neprimjetno uvlači u naš svećenički mentalitet a glasi: sve ću ispuniti što se od mene traži. Ispunio sam zakon. To je legalizam: toliko koliko se zadovoljava forma? Gdje ostaje mjesta za apostolske inicijative, za revnost, za nemir, za brigu o svim crkvama? U pitanju je "apostolica forma vivendi", prevedeno u evandeoski izričaj: "Došao sam da imaju život, u izobilju da ga imaju" (Iv 10, 10). Svaki titraj moga svećeničkog bića, svaki sat i svaki dan jesu "da imaju život" i ne mogu biti drugačiji, pa kad sam i na rekreaciji ili spavam, a da ne bi bili bijeg od samoga sebe i od zajednice.

Pozitivan, vjeran pristup zajednici zove se pastoralna ljubav. Iz nje se rađa vjernost u vođenju zajednice. Što mi je onda stalo do kanona 533, 1-3 koji govori o mom sjedištu u mojoj župi, o mom izbivanju iz župe itd. Znam da iz mog ređenja i sudjelovanja na Kristovu otkupiteljskom svećeništvu i moga dara Crkvi, da pripadam njima i da su mi povjereni: djeca, mladi, bračni drugovi, obitelji, stari, radnici, intelektualci, sutra vojnici i policajci, vjernici i nevjernici, posebno bolesnici. Ovdje u svoj ozbiljnosti iznosim jednu bolnu i tešku činjenicu koja stoji pisana i ove godine u statistikama naše Nadbiskupije a glasi: od 1217 umrlih vjernika umrlo je neprovideno 606. Prošle godine je najveći postotak umrlih - neprovidenih svetim sakramentima umirućih baš u našoj Zadarskoj nadbiskupiji.

Biti uz nekoga znači pripadati njemu. Zato se ne mogu nazvati istinskim

pastirom ako ne volim i ako ne vodim svoju zajednicu. Zato je potrebno biti unutar svoje zajednice - župe. Ima naših zajednica koje naliče na bijele udovice. Imaju župnike, ali su sirotice jer su često ostavljene, ili imaju župnika kad su neke točke ili funkcije. Teško je naći župnika, teško se dogovoriti za termine. Teško se ostvaruje i minimalni program vjeronauka u školi zbog problematičnih odsutnosti. Budući da je tako, nema ni nekih događaja u pastoralu koji bi značili osvježenje, pomak i rast. Stagnacija, osipanje plod su kostura funkcionalizma.

U kontekstu rasprave o promjeni mentaliteta, valja se zaustaviti malo pred činjenicom župnika samaca u domaćinstvu i samaca u radu. Poticao sam i potičem rješavanje položaja prezbitera bez pomoći u domaćinstvu. Mislim da je to rješivo. Materijalni razlog nije i ne može biti razlog nerješavanja domaćinstva. Ako je upitna moć župnika, ulaze u rješavanje i župa i Nadbiskupija. Donekle se javlja pitanje prikladnih osoba. No najviše je neki otpor koji se javlja u nama: ne želim se vezati ničim, ne želim ničijeg ograničenja. Tako se ponekad glasno razmišlja. Ja tvrdim da bez sredenog života nema ni ozbiljnog i plodnog djelovanja.

Ali najveća je prepreka rješavanju tog pitanja individualizam, kvazi sloboda, rješenje na kratke staze. Prema tome, potreban je zaokret u tretiranju tog problema, prava metanoja u pristupu, u procjeni vlastitog položaja koji ugrožava ulogu i poslanje svećenika u župi - u zajednici. Sreden i plodan rad moguć je iz sredena čovjeka. To podrazumijeva najprije dolično rješenje tzv. primarnih potreba života: stan, hrana, uvjeti za osobni i pastoralni rad, vrijeme i prostor za intelektualni rad, planiranje pastora i skupljanje suradnika. Gdje toga nema, nema nazočnosti svećenika u župi, nema organiziranog rada, nema komunikacije sa župom, nema suživljenosti župe i župnika. Samo nominalno je župa pokrivena jednom osobom. Zbog svega toga spreman sam koliko je do mene uložiti najveće napore da se kvalitetno riješi ljudski položaj svakoga našeg župnika. Očeku-

jem suradnju od braće u pastoralu, njihove inicijative i prijedloge. Sve valja učiniti u zajednici Nadbiskupije i prezbiterija da se riješi položaj župnika koji zbog neriješenih osnovnih pitanja provodi vrijeme daleko od svoje zajednice, na kotačima ili u drugim sredinama.

Sazrijeva, dakako, vrijeme da razmišljamo i o materijalnim prihodima svakog člana našega prezbiterija, da učinimo neke hrabre korake u smjeru socijalne pravde. Ali o tome nekom drugom zgodom, ili možda netko drugi, ili netko od vas.

A što reći o mentalitetu u nama: sve mogu sam. Novo vrijeme, postkomunističko i poslijeratno, otkriva svu muku samotnoga rada. Takav način rada nema oslonca u objektivnim okolnostima. Eto nam prostora slobode, eto nam mogućnosti odgoja suradnika, eto nam laika izraslih iz koncilске slike Crkve, izvađenih iz zaborava klerikalizirane Crkve. Valja prihvatiti koncilsku eklezijologiju i pozitivna iskustva drugih crkava. U župi nema više rada bez suradnika: od brojenja nedjeljne milostinje do Caritas, ozbiljnog i potrebnog, do izvrsnog rada u katehizaciji ili pastoralu sakramenata... Sada nam predstoji vrijeme sprovođenja odluke novog Kodeksa da svaka župa mora imati Ekonomsko vijeće i Pastoralno, ako odredi dijecezanski biskup. To bi bio veliki učinak predjubilejskih godina u kojima moramo postaviti temelje za život Nadbiskupije u sljedećem stoljeću.

Podržavam braću u prezbiteriju koji tiho, marljivo i samozatajno odgajaju suradnike-laike, i povjeravaju im postupno pastoralne zadatke u župama.

Potičem skeptike među nama da se ohrabre poći istim putem i osjetit će koliko su bezrazložno oklijevali i koliko su u stvari izgubili na tempu.

Osjećam da ima pojava **nesnalaze**nja i **nezadovoljstva**, ponekad i kod ponekoga. Uvijek su, dakako, moguće obje situacije, zbog različitih uzroka ili motiva. Za pravo sagledavanje stvari potreban je

iskreni dijalog između Ordinarija i svećenika. Postoji uvijek kršćanski put rješavanja mogućih napetih situacija ili osobne patnje. Osobne kontakte među nama ništa ne može zamijeniti. Želim ohrabriti takav stav i praksu. Odbacimo nepriličan, nepoželjan i biti nekršćanski stav ogovaranja, čak kleveta, ili krajnje neukusnih i štetnih izljevova srdžbe na račun biskupa ili subraće, pred laicima, pred bilo kime...

c) Sekulariziran čovjek i sekularizirano hrvatsko društvo - pred nama! Tko je taj čovjek pred nama? Tko je i kakvo je hrvatsko društvo u kojem je Crkva pozvana živjeti? Već nam je protekli rat otkrio plitku zemlju u biću suvremenog čovjeka u našem narodu u koju je posijano sjeme Evandjelja. Novo poratno vrijeme ubrzano nam otkriva sekulariziranog čovjeka, i glede osobnog i glede društvenog morala. To se očituje na svim točkama života. Pogledajte svijet gospodarstva, kulture, politike, školstva. Što možemo reći za našu obitelj, za njezinu duhovnost, za njezinu odgojnu sposobnost? Kakve su procjene mladog pokoljenja u perspektivi njihova preuzimanja dužnosti u društvu, sutra? Dakle, jesmo li toga ozbiljno svjesni, svaki od nas i cijeli prezbiterij?

Takav čovjek i takvo društvo treba Boga, treba svjetlo, treba smisao! Treba navještaj Evandjelja, treba znakove i sredstva spasenja, treba svjedoke Nevidljivoga. Sada ih treba! Sutra već možemo zakasniti. Kairos je na dohvat ruke. Iz tih razloga naš prezbiterij treba odgovorno i ozbiljno živjeti ovaj čas na svim točkama Nadbiskupije: u gradu, u manjim centrima Nadbiskupije, u poharanom dijelu, na našim otocima.

Taj kairos traži naš sreden, duhovni i pastoralno dinamičan život. Traži zajedništvo i apostolicam formam vivendi, svakog člana i svih nas, ujedinjenih u jednom prezbiteriju oko biskupa.

Gorljivo apeliram na svakog pastira, prezbitera Nadbiskupije.

ZAPISNIK XXV. SVEĆENIČKE SKUPŠTINE

XXV. Svećenička skupština održana je u srijedu, 14. veljače 1996. godine. To je bio prvi službeni susret svećenika Zadarske nadbiskupije s novim nadbiskupom-ordinarijem Mons. Ivanom Pređom, nakon njegova preuzimanja uprave Nadbiskupije, u nedjelju 11. veljače, preko koncelebrirane svete mise u katedrali svete Stošije, u Zadru, u 17 sati.

I. Duhovni dio Svećeničke skupštine - održan je u kapeli Sjemeništa, u 8,30 sati, s kratkom pripremom za osobnu sv. ispovijed, koju je predvodio dr. Bernardin Škunca, predstojnik HILP-a u Zadru. Potom je uslijedila svečana koncelebrirana sv. misa, koju je predvodio nadbiskup Ivan, u koncelebraciji s nadbiskupom u miru Marijanom i svim svećenicima. Homiliju je održao don Mario Soljačić, župnik na Stanovima u Zadru.

II. Pastoralni dio Svećeničke skupštine - održan je u dvorani Sjemeništa, u 10 sati. Sve prisutne najprije je pozdravio nadbiskup Ivan Pređa na početku svoje biskupske službe. On je potom u podužem izlaganju iznio svoj pastoralni program. Zahvalivši svom prethodniku mons. Oblaku na dugom i uspješnom upravljanju Nadbiskupijom zadarskom, zaželivši mu da i nadalje dugo živi pomažući u radu za njezin uzrast.

U svoj program Nadbiskup želi, poput biblijskog "dobrog domaćina" (Mt 13, 52), unijeti "novo i staro". Naglašava da želi, u svojstvu svoje osobnosti, pratiti znakove vremena. Osvrće se na materijalne i duševne ruševine, koje nam je ostavio netom završeni rat. One pred nas stavljaju velike zadatke i obaveze obnove. To je rad na vanjskom planu, ali postoji još sučeljavanje s problemima sekularizacije, hedonizma, novih sekti, ratnih trauma kod ljudi i drugo. I metode pastorala trebamo mijenjati.

Promjene u društvu zatekle su nas nepripravni i bez dovoljnog broja pastoralnih djelatnika i aktivnog laikata. Moramo zato uočiti prioritete probleme i

zadatke, kao što su: hitnost rada na odgoju novih duhovnih zvanja, na jedinstvu, slozi i duhovnom zajedništvu klera, na zajedništvu biskupa i svećenika. Svi trebamo živjeti u iskrenom, otvorenom i dobronamjernom zajedništvu.

Trebamo početi s odgojem laikata, koji predstavlja najveći dio Crkve, te uvećati broj i kvalitetu vjeroučitelja u našoj Nadbiskupiji. Zatim, slijedi oživljavanje i izbor duhovnih struktura u Dijecezi, kao što su: izbor novog Svećeničkog vijeća; Zbora savjetnika; Pastoralnog vijeća; Ekonomskog vijeća; Povjerenstava za pojedine crkvene službe; te reforma Nadbiskupske kurije. Za sve to treba pronaći pogodne osobe, jer biskup ne može vršiti svoju službu bez dobro organizirane kurije.

Uz Sjemenište i njegovu školu - Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju, kojoj djelatnosti sufinancira država, naša je velika pastoralna briga sam grad Zadar. U Zadru živi polovica vjernika naše Nadbiskupije. Zadar je sjedište županije, fakulteta, tolikih srednjih škola..., bolnica... itd. Nameće se temeljno pitanje: Kako uspješno katehizirati toliku mladež? Kako pastorizirati naše gradove: Pag, Nin, Benkovac, Obrovac; Biograd? Kako obnoviti razorene Kotare i Bukovicu? Možemo li nešto učiniti za revitalizaciju naših najudaljenijih otoka koji sustavno izumiru? Treba oživjeti i naše dekanate. Pastoralni pohodi odsada će se odvijati po dekanatima.

Nadbiskup zaključuje svoju riječ: polje rada je veliko, a radnika malo. Uz molitvu Gospodaru žetve za dobar urod, okupljajmo se oko svoga Nadbiskupa, te živimo svoje zajedništvo odgojem preko mjesečnih svećeničkih rekolekcija, koje su temelj našeg zajedništva. Vrednujmo njihov duhovni i pastoralni program, kao i naše godišnje duhovne vježbe, naš Svećenički dan, Veliki četvrtak, koji ljubomorno slavimo i nadalje! Cijenimo naš svećenički identitet, koji se temelji na našem izabranju i posvećenju od našega božanskog Učitelja i Dobrog Pastira Isusa Krista! Čuvajmo i branimo velike darove